

Rautjärven kunnan arkeologinen inventointi

Minna Kähtävä-Marttinen 1997

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	3
2. INVENTOINNIN TAVOITTEET JA MENETELMÄT	3
3. INVENTOINNIN TULOKSET	4
4. TUTKITUN ALUEEN LUONNE JA YLEISKUVA ESIHISTORIAALLISESTA ASUTUKSESTA	5
5. RAPORTIN RAKENNE	5
6. KOHDELUETTELO	6
6.1. Kiinteät muinaisjäännökset	6
6.2. Irtolöydöt	7
6.3. Kiviröykkiöt ja kivirakennelmat	8
7. MUUT KOHTEET	9
7.1. Esihistoriaan viittaavat kohteet	9
7.1.1. Mahdollisesti esihistorialliset tuhoutuneet kiinteät muinaisjäännökset	9
7.1.2. Todennäköisesti esihistorialliset tarkemmin määrittelemättömät kadonneet irtolöydöt	10
7.1.3. Mahdollisesti esihistorialliset kadonneet irtolöydöt	10
7.2. Historialliset kohteet	11
7.2.1. Ruumishaudat ja kalmistot	11
7.2.2. Asumusten pohjat ja asuinpaikat	11
7.2.3. Kätkölöydöt	12
7.2.4. Erityiselinkeinoihin liittyvät jäänteet	12
7.2.5. Kaiverrukset kivissä	12
7.2.6. Puiset jäänteet	12
7.2.7. Kiviröykkiöt, kivirakennelmat ja kuopat	13
7.2.8. Historialliset inventointiin ilmoitetut irtolöydöt	14
7.2.9. Luonnonmuodostumat ja muut muinaisjäännöksiksi mielleytetyt kohteet	14
8. LÖYTÖLUETTELO	15
8.1. Kansallismuseon kokoelmissa olevat löydöt	15
8.2. Kadonneet löydöt	16
9. KOHTEIDEN JAKAUTUMINEN KARTTALEHDITTÄIN	17
10. KOHDEKUVAUKSET JA KARTTAOTTEET	18
LIITE 1. KOHDELUETTELO JA KOHDEKARTTA 1:100 000	69
LIITE 2. KUVALUETTELOT JA KUVATAULUT	75
LIITE 3. LÖYTÖIHIN LIITTYVIÄ DOKUMENTTEJA	

1. JOHDANTO

Rautjärven kunnan muinaisjäännösten inventointi toteutettiin Museoviraston, Etelä-Karjalan museon ja Rautjärven kunnan yhteistyönä. Museovirasto vastasi allekirjoittaneen palkasta joka saatiin työministeriön harkinnanvaraisesta määrärahasta. Työaika toteutettiin lain mukaisena 85 % työaikana. Etelä-Karjalan museon amanuenssi Jukka Luoto toimi työn valvojana ja erityismateriaalin hankkijana ja Rautjärven kunta vastasi muista materiaalikuluista sekä inventoijan matkakuluista kunnan alueella.

Inventointi suoritettiin 23.6. - 30.11. välisenä aikana. Kenttätyöosuus suoritettiin muutamaa poikkeusta lukuunottamatta 30.6 - 25.7 ja 18.8 - 19.9 välisenä aikana. Muu osa työajasta kului työn suunnitteluun ja raportin kokoamiseen. Luennoin myös pyynnöstä Rautjärven ala-asteen 5-6 luokille. Työskentely maastotarkastuksia lukuunottamatta tapahtui osin Rautjärven kunnan tiloissa ja osin kotona oman tietokoneen ääressä.

Inventoinnin käytännön toteutuksessa ovat monin tavoin avustaneet kunnan työntekijät, Kaakkoisseudun toimituksen henkilökunta ja kentällä ajoittain mukana olleet historian harrastajat Aimo Rikkonen ja Arto Marttinen. Monet kuntalaiset ovat vihjein ja maastossa opastaen edistäneet oman kotiseutunsa historian tutkimusta. Kaikille edellämainituille haluan esittää suuret kiitokset.

2. INVENTOINNIN TAVOITTEET JA MENETELMÄT

Inventoinnin tavoitteena oli tunnettujen muinaisjäännösten tarkastaminen sekä muinaisjäännöksistä olevan hajatiedon järjestäminen yhtenäiseksi ajan tasalla olevaksi käyttökelpoiseksi kokonaisuudeksi. ~~Toisena päämääränä oli selvittää tarkemmin vastaako kunnan esihistoriallisen asutuksen intensiteetti ennen inventointia voimassaolevaa käsitystä kunnan esihistoriasta: Rautjärven kunnan alue on mielletty arkeologis-topografisesti eräänlaiseksi välialueeksi jossa esihistoriallinen toiminta on ollut vähäistä (Miettinen 1978:1).~~

Inventoinnin lähteenä on käytetty Timo Miettisen Rautjärven muinaisjäännösten perusinventointia vuodelta 1978 ja muuta Museoviraston arkeologian osaston asiaa koskevaa materiaalia sekä Etelä-Karjalan museon Rautjärveä koskevaa esihistoriallista materiaalia.

Tutkimuksessa tarkastettiin tunnetut muinaisjäännöspaikat, merkittävät tiehankkeiden alle jäävät alueet (Simpeleen taajaman ja Laikon tiehankkeet), kansalaisilta saadut vihjeet muutamaa myöhäistä vihjettä lukuunottamatta sekä kartan perusteella muinaisjäännöksiksi sopivia maastonkohtia, kuten Rautjärven vesistöjen yhteydessä olevat lupaavat kallioalueet sekä sopivia vesistöjen kohtia.

Kohteet dokumentoitiin maastossa kirjallisesti ja valokuvaamalla ja kohteiden kunto arvioitiin pääasiassa silmämääräisesti. Ennestään tunnetuille muinaisjäännösalueille kaivettiin koekuoppia vain niissä tapauksissa, joissa jäännöksen laajuus tai luonne oli epäselvä ja niissä tapauksissa joissa ihminen tai luonto on muuttanut muinaisjäännöstä edellisen tarkastuksen jälkeen. Vihjeet, uudet muinaisjäännöskohteet ja irtolöytökohteet sekä teiden alle jäävät alueet pyrittiin tutkimaan maastosta ja olosuhteista riippuen koekuopin, kivrakennelma-kohteissa kuopittiin vain topografialtaan sopivia maastonkohtia.

Virallisten kohteisen ja saatujen vihjeiden tarkastamisen jälkeen aikaa jäi rajoitetusti uusien kohteiden etsimiseen. Simpelejärvestä Kivijärven kautta Torsanjärveen kulkevan muinaisjäännöksiltään lupaavan vesireitin vartta, Kokkolanjoen pohjoispuoleista rantaa sekä Nurmijärven rantoja ja saaria käytiin tarkemmin läpi. Kunnan eteläosan järvien rannoilta tarkastettiin vain valittuja kohteita. Peltokynnösten läpikäyminen jäi vähäiseksi kuivan kesän aiheuttaman kyntöjen lykkäytymisen ja varhaisen lumentulon takia.

Sää oli inventoinnin maasto-osuuden aikana kuivaa ja aurinkoista, myöhäissyksyllä lumista ja räntäistä. Liikkuminen kentällä tapahtui jalan, polkupyörällä, veneellä (Nurmijärvi) ja omalla autolla joka oli ajoittain käytössäni. Vakituksen ajoneuvon puute hidasti kenttätöiden suorittamista.

3. INVENTOINNIN TULOKSET

Inventoinnin tuloksena kunnan muinaisjäännösluetteluun otettujen kohteiden määrä lisääntyi edellisessä inventoinnissa tunnetuista 11 kohteesta 22 kohteeseen. Kiinteitä muinaisjäännöksiä löytyi neljä kappaletta, irtolöytökohteita kaksi kappaletta ja lisäksi kiviröykkiöitä ja kivirakennelmia luetteluun kirjattiin kolme kappaletta. Kaksi inventointien välillä löytynyttä kohdetta kirjattiin myös muinaisjäännösluetteluun.

Kivikauden kohdalta inventoinnin tulos oli ennakoitua runsaampi ja mielenkiintoisempi. Kaksi kalliomaalausta, yksi asuinpaikka, kolme kivikautista esinettä sekä tiedot neljästä muusta kivikautisesta esineestä, joista kaksi mitä todennäköisimmin kuuluu kivikauteen, kasvatti kivikauden osuutta siinä määrin, että aiempaa käsitystä ihmisen liikkumisesta kunnan alueella on syytä tarkastella uudessa valossa: ihmisen toiminnan intensiteetti kivikaudella on ollut ajateltua suurempi. Jäännösten sijoittuminen maastoon on myös mielenkiintoinen: muinaisjäännökset ryhmittyvät kunnan koillisosassa Simpeleen alueella muinaisten vesireittien varrelle. Selkeimpiä muinaisia kulkuväyliä ovat Laatokkaan yhteydessä oleva Kokkolanjoki, sekä Kokkolanjoesta ja Simpelejärvestä Torsaan ulottuva vesireitti. Kunnan lounaisosassa Rautjärven alueella tilanne on erilainen: kivikautiset irtolöydöt sijoittuvat pienten jokireittien verkoston rannoille paikoin hyvin epätyypillisiin paikkoihin. Kunnan lounaisosa tarjoaakin jatkossa haastavan alueen tarkemmalle tutkimukselle.

Pronssi- ja rautakauden osalta jäi inventointia edeltänyt tilanne toistaiseksi voimaan. Tutkimuksista huolimatta Hirnilän kalmiston läheisyydestä ei löytynyt asuinpaikkaan viittaavia merkkejä. Toisaalta vähäinen peltokynnöksille pääsy vaikuttanee myös osaltaan metallikauden löytöjen vähäiseen lesiintuloon. Ei ole mahdotonta etteikö Rautjärven lupaava metallikauden muinaisjäännöstö tulisi tulevaisuudessa kasvamaan.

Rautjärvellä 26.11.1997

Minna Kähtävä-Marttinen, FM

4. TUTKITUN ALUEEN LUONNE JA YLEISKUVA ESIHISTORIALLISTEASTA ASUTUKSESTA

Rautjärvi sijaitsee Etelä-suomen läänin itäosassa rajanaapureina Parikkala, Ruokolahti ja Venäjä. Kunnan 403 km kätkevät sisäänsä monipuolisen maaston. Rautjärveä halkoo koillis-lounassuunnassa kulkeva Salpausselän harjualue, jonka kaakkoispuoli on tasaisempaa peltoalueiden, pienten jokien ja hiekkakankaiden aluetta, kun taas harjualueen luoteispuolella maasto on vaihtelevampaa, monin paikoin jyrkkää ja kallioista. Kunnan pinta-alasta järviä on 48 km ja rantaviivaa 234 km.

Alueen topografia on vaikuttanut voimakkaasti esihistoriallisen ihmisen asumismahdollisuuksiin: tyypillisiä kivikauden ihmisten suosimia loivia hiekkarantoja kunnan alueella ei juuri ole. Jyrkät kivikkoiset rannat tai alavat savikkorannat eivät ole suoneet mahdollisuutta suurten kivikautisten asuinpaikkojen synnylle. Alue on myöskin vain pienestä koilliskulmastaan yhteydessä suurempaan vesistöön, Simpelejärveen. Järvi, joki- ja harjureitit ovat sen sijaan mahdollistaneet monipuolisen alueella liikkumisen. Rautjärven pienet ja etenkin keramiikka-aineistoltaan niukat asuinpaikat viittaavatkin lähinnä lyhytaikaiseen asutukseen ja eränkävintiin. Toisaalta on viitteitä siitä että asuinpaikkoja tai irtolöytöjä on alueilla, joita ei pidetä tyypillisinä kivikauden ihmisen liikkuma-alueina. Tämä erityispiirre avaa mielenkiintoisia näkymiä jatkotutkimukselle.

Varhaisinta ihmisen liikkumista Rautjärvellä on vaikea ajoittaa. Irtolöytöjen ja keramiikan perusteella tiedetään kuitenkin, että ihmisiä on liikkunut alueella ainakin kampakeraamisena (4200-2000 eKr.) aikana. Kivikauden jälkeen viitteet ihmisen toiminnasta alueella katoavat, kunnes rautakaudella viikinkiajalla (800-1100 jKr.) Uimolaan Torikanniemeen ilmestyy kolmen tai neljän henkilön hautaröykkiö. Kalmistoa on pidetty uudisasukkaitten ja/tai eränkävijöiden hautana. Viikinkiajan jälkeen merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta katoavat, ja seuraavat merkit ihmisen liikkumisesta alueella kuuluvat historiallisen ajan piiriin.

5. RAPORTIN RAKENNE

Raportissa kohteet on ryhmitelty kiinteisiin muinaisjäänneksiin, irtolöytöihin ja kiviröykkiöihin- ja rakennelmiin. Kohteiden numerointi noudattaa Miettisen vuoden 1978 numerointia kohteeseen 4 saakka. Kukin kohde on esitelty omana kokonaisuutenaan tekstiosalla ja peruskarttaotteella varustettuna. Kohteista esitetään perustiedot, joihin kuuluvat kylä-, tila-, peruskartta- ja koordinaattitiedot sekä löytö- ja tutkimustiedot. Rekisteri- ja maanomistajatiedot on saatu Lappeenrannan kaupungin kiinteistö- ja mittausosastolta lukuunottamatta kohteita 4, 7 ja 19, joiden tiedot on saatu Imatran verotoimistosta. Kentällä käytössä olleet peruskartat olivat pääosin vuosilta 1971-1975. Kohteisiin koordinaattitiedot on korjattu nelinumeroisiksi. Peruskarttaotteet kohteiden yhteyteen on saatu uudemmissa kartoista, jotka sain käyttööni vasta raportin loppuvaiheessa. Valitettavasti kohteiden muinaisjäänösmerkintää uudemmilla peruskartoilla ei ehditty tarkastaa ja liittää kohdekuvaukseen.

Raportin teknisesti vaihteleva ulkoasu johtuu tietokoneen särkyästä, joka pakotti siirtymään tekstin käsittelyssä Windowsin 6.0 versiosta Worksin 3.0 versioon kesken raportin laatimisen.

6. KOHDELUETTELO

6.1. Kiinteät muinaisjäännökset

kohdekuvaus/ sivu

1. <i>KOPSALA PULKKISENNIEMI</i> Kivikautinen asuinpaikka. Luokka I. PK 4121 10 UNTAMO $x = 6807\ 41, y = 4456\ 68, z = 96-97$, $x = 6807\ 50, y = 4456\ 60, z = 95-100$? Ajoittamattomia kiviröykkiöitä. Luokka II. $x = 6807\ 39, y = 4456\ 69, z = 100-105$	18
2. <i>TORSANSALO KAAKOJANKANGAS</i> Kivikautinen asuinpaikka. Luokka II. PK 4121 11 TORSANSALO $x = 6817\ 46, y = 4451\ 38, z = 83-84$ Ajoittamaton pyyntikuoppa. Luokka II. $x = 6817\ 44, y = 4451\ 20, z = 80-82,5$	22
3. <i>SIMPELE REVONRANTA</i> Kivikautinen asuinpaikka. Luokka II. PK 4123 02 SIMPELE $x = 6816\ 08, y = 4466\ 84, z = 77$	26
4. <i>UIMOLA HIRNILÄ</i> Rautakautinen röykkiökalmisto. Kaksi röykkiöaluetta, A ja B. Luokka II. PK 4121 10 UNTAMO A: $x = 6805\ 20, y = 4453\ 03, z = 102$. Sisältää viikinkiajan röykkiön. B: $x = 6805\ 34, y = 4453\ 14, z = 95-105$	28
5. <i>SIMPELE KALMAHARJU</i> Historiallinen ruumiskalmisto. Luokka II. PK 4123 02 SIMPELE $x = 6816\ 08, y = 4466\ 56, z = \text{noin } 80$	31
6. <i>VIIMOLA VALOLA</i> Kivikautinen asuinpaikka. Kaksi löytökohtaa, A ja B. Luokka II. PK 4121 10 UNTAMO A: $x = 6800\ 90, y = 4452\ 09, z = 95$. Leirikeskuksen piha. B: $x = 6800\ 96, y = 4452\ 17, z = 90-95$. Peltoalue.	33
7. <i>KEKÄLENIEMI PELTONIEMI</i> Mahdollisesti kivikautinen, ainakin historiallisen ajan asuinpaikka. Luokka II. PK 4121 10 UNTAMO $x = 6809\ 98, y = 4456\ 54, z = 100$	36
8. <i>KEKÄLENIEMI RIUTTAVUORI</i> Kalliomaalaus, tuhoutunut. Luokka I. PK 4121 10 UNTAMO $x = 6807\ 89, y = 4454\ 76, z = \text{noin } 96$	38

9. *ISO-ILMEE TORSANVUORI* 40
 Kalliomaalaus, tuhoutunut. Luokka I.
 PK 4121 11 TORSANSALO
 x = 6813 29, y = 4459 64, z = 80-85
- 6.2. Irtolöydöt**
10. *KALJUNEN RANTALA* 42
 Kivikautinen irtolöytö. KM 13364 kourutalalta.
 PK 4123 02 SIMPELE
 x = 6815 92, y = 4462 58, z = 69
11. *UNTAMO ARPONEN* 44
 Kivi- tai metallikautisia irtolöytöjä 2 kpl. KM 19717:1-2 kaksi hionkiveä.
 PK 4121 10 UNTAMO
 x = 6802 35, y = 4453 84, z = 113
12. *TORSANSALO SALMELA* 46
 Kivikautinen irtolöytö. KM 19135 reikäkirveen katkelma.
 PK 4121 11 TORSANSALO
 x = 6813 62, y = 4458 45, z = 98
13. *PAJARIN KANSAKOULU* 48
 Kivikautinen irtolöytö. Reikäkivi, esine on kadonnut.
 PK 4123 01 LAIKKO
 x = 6803 98, y = 4462 32, z = 79 ?
14. *PIRHOLA LAMMINTAUS* 50
 Kivikautinen irtolöytö. KM 4853:1 tasataltta.
 PK 4121 10 UNTAMO
 Tarkka löytöpaikka tuntematon.
15. *ÄNKILÄ* 52
 Kivikautinen irtolöytö. KM 1922.381 kaksoistalalta.
 Esine on löytynyt Änkilän kylästä. Tarkka löytöpaikka on tuntematon.
16. *RAUTJÄRVI* 52
 Kivikautinen irtolöytö. Sortavalan museo 22245: 323, tasataltta.
 Esine on löytynyt Rautjärveltä. Tarkka löytöpaikka on tuntematon.
17. *HALLILANMÄKI HALLILANMÄKI* 53
 Kivikautinen irtolöytö. KM 25029 reikäkivi.
 PK 4112 12+4112 11+4114 03 RAUTJÄRVI
 x = 6795 36, y = 4455 92, z = noin 92,5
18. *SIMPELE HAARAKOSKI* 55
 Kivikautinen irtolöytö. KM 30529 reikäkirveen teelmä.
 PK 4123 02 SIMPELE
 Todennäköinen löytöalue: x = 6813 30-40, y = 4465 01-14, z = 58-60

19. *MIETTILÄ PALOKUMPU* 58
 Kivikautisia irtolöytöjä 2 kpl: käyräselkäinen kourutaltoa ja taltoa. Esineet ovat löytäjän hallussa.
 PK 4123 01 LAIKKO
 x = 6801 03, y = 4460 70, z = 65-70

6. 3. Kiviröykkiöt ja kivirakennelmat

20. *SIMPELE MANSIKKAMÄKI* 62
 Ajoittamattomia kiviröykkiöitä. Kaksi röykkiökeskittymää A ja B. Luokka II.
 PK 4123 02 SIMPELE
 A: x = 6813 80, y = 4465 01, z = 95-100
 B: x = 6813 74, y = 4465 00, z = 85-90

21. *SIMPELE NIINIMÄENKALLIO* 64
 Ajoittamattomia kiviröykkiöitä ja kivivalleja. Kaksi keskittymää A ja B. Luokka II.
 PK 4123 02 SIMPELE
 A: x = 6817 84, y = 4466 79, z = 75-77,5
 B: x = 6817 75, y = 4466 73, z = 75-80

22. *KEKÄLENIEMI LAPINLISIENSUO* 67
 Ajoittamattomia kiviröykkiöitä. Luokka III.
 PK 4121 11 TORSANSALO
 x = 6810 71, y = 4458 29, z = 100-110

7. MUUT KOHTEET

7. 1. Esihistoriaan viittaavat kohteet

7.1.1. Mahdollisesti esihistorialliset tuhoutuneet kiinteät muinaisjäänökset

Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6812\ 80$, $y = 4464\ 60$, $z = 100$

Mahdollinen punamultahauta. Sorakuopan reunassa on havaittu 50-60 cm leveä suorakulmainen kaivannon profiili jonka pohjalla oli noin 10 cm paksuudelta helakanpunaista hiekkaa. Hiekan alla oli noin 2 cm mustaa, liukasta maata. Esiintymästä on todennäköisesti peräisin musta, noin kananmunan kokoinen ja muotoinen kivi, joka on toisesta päästään lohkomalla teroitettu. Kivi on kadonnut. Esiintymän korkeutta maanpinnasta ei voitu arvioida, sillä maanpintaa oli kuorittu. Kohde on nykyään paksun maapatjan alla sillä sorakuopan reunoja on maisemoitu viistottamalla. Löytötiedot on saatu löytäjältä, joka toimi oppaana paikalla.

Löytöpaikka sijaitsee Kokkolanjokeen jyrkäkkesti päättyvän toisen Salpausselän niemimäisen pään päällä. Alue on suurten soranottoaikkojen rikkomaa. Soranottoaikkojen väliin jääville maakaistaleille ja kaivantojen läheisyyteen harjulle kaivettiin koekuoppia, mutta niistä ei löytynyt mitään muinaisjäänökseen viittaavaa. Harjun laki on 100 m merenpinnan yläpuolella.

Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6812\ 68$, $y = 4464\ 43$, $z = 95-100$

Mahdollinen punamultahauta. Kohde sijaitsee edellisestä kohteesta 220 m lounaaseen. Sorakuopan reunasta on löytynyt samanlainen, pystysuunnassa pitkä, muutoin tasaleveä profiilikuva, jonka pohjalla on ollut helakanpunaista hiekkaa. Paikalta ei ole muita löytöjä. Löytöpaikka on paksun maapatjan alla, koska kuopan reunoja on maisemoitu viistottamalla. Sorakuopan ympäristöön kaivetuissa sorakuopissa ei havaittu mitään muinaisjäänökseen viittaavaa. Löytötiedot saatu löytäjältä, joka toimi oppaana paikalla.

Ampumarata, Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit $x = 6814\ 64$, $y = 4463\ 96$, $z = 75-80$ (Tilan asuinrakennus)

Mahdollinen kuppikivi. Ampumaradan alapuoleiselta alueelta löytyi tilan pellon raivauksen yhteydessä 1950-luvulla kookas maakivi, jonka pinnassa oli selvästi havaittavia kuppimaisia syvennyksiä. Kivi murskattiin rakennuskiveksi. Ampumaradan alapuoleisia peltoalueita tarkastettaessa vanhaan peltoon, nykyiseen taimikkoon kaivetuista koekuopista ei löytynyt selvästi muinaisjäänökseen viittaavaa materiaalia. Kuivassa savimaassa havaittiin paikoitellen hiilenmuruja. Kiven on nähnyt vihjeen antaja Kimmo Luukkanen.

Konkalampi, Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaattiarvio: $x = 6814\ 90$, $y = 4464\ 40$, $z = 80-100$.

Mahdollinen kätkö- tai hautalöytö. Konkalammen luoteis- ja pohjoisrannan jyrkkien kallioiden päällä on 1950-luvulla ollut kiviroykkiö, josta purettaessa on löytynyt kankaaseen kääritty olkapäältä olkapäälle ulottuva ohuista metallilangoista valmistettu koru. Koru tuhoutui löydettyäessä. Esine oli sijainnut roykkiön keskustassa laakakiven alla. Konkalammen pohjoisen puoliskon kallioita tarkastettaessa paikalta ei löytynyt mitään roykkiöön tai roykkiöihin viittaavaa. Löytötiedot saatu löytäjä Kimmo Luukkasealta.

7.1.2. Todennäköisesti esihistorialliset tarkemmin määrittelemättömät kadonneet irtolöydöt

Kokkolanjoki, Simpele
PK 4123 02 SIMPELE.

Mahdollisesti etelä- tai itäkarjalainen tasataltta. Esineen on löytänyt Eino Rähä vuonna 1964 Kokkolanjoen rannalta tehtaan alapuolelta saunakiviä etsiessään (Kaakkoisseutu 45/1964). Tarkempaa tietoa esineen löytöpaikasta tai sen nykyisestä olinpaikasta ei ole. Alueella on tehty huomattavia maansiirtotöitä ja mikäli paikalla on ollut muinaisjäännös, on se tuhoutunut. Esineestä on olemassa lehtikuva (Ks. liite 3).

Rantala, Torsansalo

PK 4121 11 TORSANSALO. Koordinaattiarvio: x = 6813 44, y = 4458 20, z = 80-90

Reikäkivi. Kivi on löytynyt 1970-luvulla vanhasta perunamaasta tai mahdollisesti hieman alemmaa rantamökin perustuksia kaivettaessa. Liisa ja Keijo Udd ovat näyttäneet kiveä opettajalleen Seppo Sahlalle, joka on tehnyt esineestä piirroksen (Ks. liite 3). Esine jäi löytäjien haltuun, sittemmin se on kadonnut. Samoilta paikoilta on löytynyt myös toinen, rikkinäinen reiällinen kiviesine joka löydettyäessä on heitetty pois.

Alueelle kaivetuista koekuopista ei löytynyt mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Etelään avautuva pienehkö tasanne (vanhan perunamaan paikka) juuri ennen jyrkkää pudotusta kohti Simolansalmen rantaa sopisi hyvin asuinpaikaksi, tuskin kumminkaan pysyvämmäksi asuinpaikaksi pienuutensa vuoksi. Tasanteen pohjoispuolella osittain kallioinen maasto viettää ylöspäin. Maaperä tasanteella on hiekkaa. Oppaana paikalla toimi löytäjä Keijo Udd. Kuva EKM K952:49 kuvataulussa.

7.1.3. Mahdollisesti esihistorialliset kadonneet irtolöydöt

Kokkolanjoki, Kangaskoski
PK 4123 02 SIMPELE

Sileäksi hiottu reiällinen kiviesine. Toimitettu 1908 Karjalaiselle osakunnalle Sortavalan museoon vietäväksi (Kaakkoisseutu 45/1964). Esineen tarkemmat löytötiedot ja nykyinen olinpaikka tuntemattomia. On vaikeaa arvioida sitä mistä esine voisi olla peräisin. Kangaskosken voimalan ja Kokkolanjoen koillispuoleisen rannan peltoalueiden kynöksissä ei tarkastettaessa havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kokkolanjoki, Simpele
PK 4123 02

Kiviesine, ”piikirves”. Esine on löytynyt Kokkolanjoen rannalta, tehtaan alapuolelta (Kaakkoisseutu 45/1964). Esineen löytötiedot ja kohtalo ovat tuntemattomia. Yksi mahdollisuus on, että kyseessä on sama esine, jonka Matti Terävä löysi Haarakoskesta (esihistoriallinen kohde 18). Löytäjän tytär Maija-Leena Vaalisto muistelee että Kaakkoisseudussa olisi 1960-luvun alussa ollut lehtikirjoitus, jossa esineestä olisi ollut kuva, ja jossa löytäjän nimi olisi mainittu. Lehden arkistossa ei vuosien 1960-1972 lehdissä kuitenkaan kyseistä juttua ole. on mahdollista, että muistikuva voisi tarkoittaaakin jo edellämainittua numeron 45 lehtikirjoitusta. Tosin on huomattava, että eräästä muinaisuutta käsittelevästä kirjoituksesta puuttui osa. On myös mahdollista, että kyseessä on kolmas Kokkolanjoesta tehtaan alapuolelta löytynyt kiviesine. Kohteen 18 kiviainesta on vaikea mieltää vähääkään piin kaltaiseksi (ennemminkin piin ja Äänisen viherliuskeen voi sekoittaa keskenään) ja yleensä kirjoittaja on johdonmukaisesti maininnut onko löytynyt esine reiällinen, joka Matti Terävän löytämä esine on. Koska tekstissä ei ole mainittu reiällisen kiviesineen löytymistä Kokkolanjoesta, voidaan ajatella, että kiviesine olisi ollut reiätön. Löytöalueella on suoritettu huomattavia maansiirtotöitä, jolloin paikalla mahdollisesti ollut muinaisjäännös on tuhoutunut.

7.2. Historialliset kohteet

7.2.1. Ruumishaudat ja kalmistot

Harjula Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6813\ 10$, $y = 4463\ 96$, $z = 75-80$

Kalmaharju. Esineetön ruumiskalmisto johon vainajat on haudattu itä-länsisuunnassa. Kalmisto on paljastunut uutta päärakennusta rakennettaessa. Alue on peitetty uudelleen ja päärakennus on rakennettu toiseen paikkaan. Kalmisto sijaitsee päärakennuksen ja piharakennuksen välissä.

Hiidenjärven Homasaari, Purnujärvi

PK 4112 12 + 4112 11 + 4114 03 RAUTJÄRVI. Koordinaatit: $x =$

Ruumishautoja. Saaresta on kesämökkiä rakennettaessa löytynyt luurankoja ja 1700-luvun raha.

Purnujärven kauppa, Purnujärvi

PK 4112 12 + 4112 11 + 4114 03 RAUTJÄRVI. Koordinaatit: $x = 6793\ 77$, $y = 4454\ 37$, $z = 80$

Ruumishautoja. Luurankoja on löytynyt kaupan öljysäiliöitä kaivettaessa. Tieto saatu Onni Varikselta.

7.2.2. Asumusten pohjat ja asuinpaikat

Peipvuori, Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6813\ 68$, $y = 4464\ 27$, $z = 115-120$

Asumusten jäänteitä. Vuoren laelta löytyi tarkastettaessa osittain maan sisästä on ainakin kolme selvästi erotettavaa neliskulmaista tai suorakaiteen muotoista asumuksen pohjaa. Perimätiedon mukaan vuori on toiminut Änkiläläisten pakopaikkana vainojen aikaan. Kuva EKM K952:50.

Korpijärvi

PK 4112 12 + 4112 11 + 4114 03 RAUTJÄRVI. Koordinaatit: $x = 6793\ 52$, $y = 4451\ 04$, $z = 75-77,5$

Asuinpaikka. Aatos Huuhtanen on löytänyt kesämökin perustuksia kaivaessaan kookkaita, sisäpuolelta lasitettuja ja keltaisin viivoin koristeltuja savikulhon palasia, rautapadan kappaleen, hioinkiven ja tuhdin rautapultin. Löydöt ovat Etelä-Karjalan museossa. Huuhtanen tietää myös venäläisten nostaneen rautaa Korpi- ja Purnujärvistä, ja sitä varten alueelle olisi rakennettu pengertie.

Hinkkanen Innasennurkka

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6818\ 51$, $y = 4461\ 80$, $z = 105$

Asuinpaikka. Talon perunapellosta on löytynyt punasavikeramiikkaa oleva 1700-luvun varttinänpyörä. Esine on löytäjien hallussa. Tarkastettaessa pellostä löytyi myös lasitettua ja lasittamatonta, epämääräistä keramiikkaa ja tiiltä. Löydöt ovat Etelä-Karjalan museossa. Talon pihasta on kaivutöitä tehtäessä löytynyt kiveystä, jossa on ollut palanutta savea tai keramiikkaa sekä mustaa, hiilensekaista maata. Koekuopissa pihalla päärakennuksen kaakkoispuolella sekä päärakennuksen itäpuolella tien vieressä maa oli erittäin mustaa. Tila on rekisteröity 1780, mutta paikka on perimätiedon mukaan ollut asuttuna jo 1750-luvulla. Oppaina toimivat Martti ja Jouni Hinkkanen. Kuva EKM K952:51.

Kangaskoski, Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6811\ 60$, $y = 4468\ 08$, $z = 47,5-50$

Todennäköinen asuinpaikka. Koordinaattien osoittamasta paikasta peltokynnöksestä löytyi inventoitaessa kuonaa, tiilenpalasia ja vanhaa lasia. Löydöt ovat Etelä-Karjalan museossa. Maaperä on hiekan sekaista savea. Paikka on Kokkolanjokeen työntyvässä leveähkössä niemessä.

7.2.3. Kätkölöydöt

Purnujärven hovi, Purnujärvi

PK 4112 12 + 4112 11 + 4114 03 RAUTJÄRVI. Koordinaatit: tarkkaa löytökohtaa on vaikea arvioida. *Raha-aarre*. Vuonna 1905 Purnujärven hovin läheltä löytyneen 1400-1500-luvun raha-aarteen tienoilta järven rannan hiekka-alueen maastotarkastuksessa ei ilmennyt mitään uutta.

7.2.4. Erityiselinkeinoihin liittyvät jäänteet

Säynäänjoki Latvajärvi

PK 4121 11 TORSANSALO. Koordinaatit: $x = 6810\ 10$, $y = 4455\ 42$, $z = 97,5$

Raudansulatuspaikka. Tuhoutunut soranotossa. Tiedon antaja Arvi Kalpio.

Leirikeskus Viimola

PK 4121 10 UNTAMO. Koordinaatit: $x = 6800\ 90$, $y = 4452\ 06$, $z = 95$

Raudansulatuspaikka. Soramaassa on runsaasti rautakuonaa ja hiiltä. Paikka on esihistoriallisen kohteen nro 6 yhteydessä.

Kalmaharju Simpele

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6816\ 02$, $y = 4466\ 53$, $z = 70-80$

Raudansulatuspaikka / pajan paikka. Savi- ja soramaassa rautakuonaa ja hiiltä. Paikka on kohteen nro 5 yhteydessä.

Kemppisenmäki Iso-Ilmee

PK 4123 01 LAIKKO. Koordinaattiarvio: $x = 6807\ 22$, $y = 4465\ 12$, $z = 100-105$

Tervahauta. Matalan, pystysuoran kalliorintaman kupeessa on halkaisijaltaan noin 10 metriä oleva pyöreä, tasapohjainen, noin metrin syvyinen kookkaitten vallien ympäröimä kaivanto. Kaivannon suuaukko antaa kalliota vastapäätä olevaan rinteeseen. Oppaana toimi kangaskoskelainen Jokelan tilan isäntä.

7.2.5. Kaiverrukset kivissä

Terävänharju Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 68121$, $y = 4464\ 44$, $z = 100$

Numeroita kalliossa. Laakea, miltei maantasainen pienehkö maakiven tai kallion huippu, johon on hakattu neljä numeroa. Kolme ensimmäistä, 1,8, ja 6 voidaan erottaa, mutta kolmannelta on lohjennut alaosa pois. Säilynyt yläosa voisi tarkoittaa nollaa. Kyseessä voi olla vuosiluku. Kohde on valoisassa metsäsaarekkeessa.

Pieni-Torsa, Änkilä (PK:ssa merkitty Änkilään, kunnan kartassa ei ??)

PK 4121 11 TORSANSALO. Koordinaatit: $x = 6813\ 34$, $y = 4459\ 94$, $z =$ noin 80

Kirjain kalliossa. Pieni-Torsan pohjoisrannalla Torsanvuoren kaakkoispuolella olevan kesämökin lounaiskulmalla rannan tuntumassa on maakivi johon on huolellisesti kaiverrettu tyylitelty R- kirjain. Kirjain on mökin omistajan Helvi Hyrkkään poikien 1980-luvulla kiveen kaivertama. Kuva EKM K952:52.

7.2.6. Puiset jäänteet

Latvajärvi, Longanmäki

PK 4121 11 Torsansalo. Koordinaatit: $x = 6810\ 28$, $y = 4455\ 86$, $z =$ rantavedestä

Kaaripyssyn katkelma. Tarkastettaessa esine osoittautui epäselväksi puiseksi jäänteeksi, jossa oli kirveen iskuja ja kaksi hiiltynyttä tai hiillytettyä reikää. Esine on löytynyt lahdelman vierestä, jossa on vanha pellavanliotuspaikka. Oppaan mukaan heidä tilallaan on asuttu jo 1600-luvulla, ja on hyvin todennäköistä, että ranta loivana ja hiekkapohjaisena olisi ollut käytössä jo silloin. Rannassa oli runsaasti näkyvillä puunkappaleita, joista osaa oli veistelty. Rantaa perataan aika ajoin, mutta hiekan seasta nousee esiin jatkuvasti uusia puunkappaleita. Inventoitaessa rantavedestä löytyi varrellisen taikinannuolimen kaltainen puuesineen katkelma, jonka terän toista lapetta oli rei'itetty. Löytöpaikka sijaitsee Nurmijärven Rautlahdessa, jonka kautta on kuljettu maakannaksen yli Torsan järvelle. Esineet ovat oppaana tomineen Laila Kaljusen hallussa. Kuva EKM K952:53.

Silamusjoki, Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6813\ 22$, $y = 4464\ 19$, $z =$ vedenpinnan alla

Ruuhi. Ruuhi on löytynyt Silamusjoesta 1974 joen pohjaa ruopattaessa. Ruuhi on upotettu takaisin löytöpaikka-alueelle. Ruuhen löytäjä on Pauli Torikka.

7.2.7. Kiviröykkiöt, kivirakennelmat ja kuopat

Simpeleen kirkko Simpele

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6815\ 05$, $y = 4467\ 55$, $z = 105-107$

Kiviröykkiö. Maantasainen, maansekainen ohut $1,70 \times 1,70 \times 0,10$ m kooltaan oleva pyöreistä, halkaisijaltaan 7-14 cm olevista kivistä koottu röykkiö, josta purettaessa on löytynyt palanutta savea. Tarkastettaessa röykkiö osoittautui keskeltä pohjaankaivetuksi ja savi lasitetun saven, todennäköisesti tiilen palasiksi. Rakennelmasta löytyi myös hiilenmuruja. Röykkiö sijaitsee entisellä pellolla. Kirkon ympäristössä on ollut runsaasti toimintaa viime sotien aikana, esimerkiksi lentokenttä ja bensa-asema. Alueella on edelleen havaittavissa useita pyöreitä teltan pohjan painaumuksia. Lähistöllä on myös vanhoja maataloja. Röykkiötä on ohuutensa vuoksi vaikea mieltää hautaraunioksi tai löytöjensä perusteella muuksikaan esihistorialliseksi jäänteeksi.

Sarvelanmäki Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6814\ 10$, $y = 4463\ 79$, $z = 90-92,5$

Kaksi kiviröykkiötä. Korkean mäen päällä on kaksi pelkistä kivistä kalliopengermaa vasten koottua tasakokoista $2 \times 2 \times 0,30-0,70$ m olevaa röykkiötä. Toinen röykkiöistä on hajonnut metsäkoneen pyörien alle. Hajonneessa röykkiössä ei ollut mitään esihistorialliseen viittaavaa. Todennäköisesti rauniot ovat kaskiraunioita. Kuva EKM K952:54.

Juvanmäki Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6813\ 43$, $y = 4464\ 50$, $z = 85-90$

Kiviröykkiöttä ja kivivalleja. Pelkistä kivistä kootut rakennelmat sijaitsevat Juvanmäen jyrkähköllä lounaisrinteellä. Maanomistaja Toivo Neuvonen on itse kasannut rauniot paikalle noin 30 vuotta sitten.

Piikkiäismäki Miettälä

PK 4112 12 + 4112 11 + 4114 03 RAUTJÄRVI. Koordinaatit: $x = 6799\ 72$, $y = 4459\ 77$, $z = 90-100$

Kiviröykkiöttä ja kivivalli. Piikkiäismäen idänpuoleisella kuusikkoisella rinteellä on 50-60 m pitkä noin pohjois-eteläsuuntainen kivivalli, jonka leveys on 30-50 cm ja korkeus 10-40 cm. Eteläpäästään valli kääntyy kahden suoraa kulmaa kautta noin seitsämäksi metriksi takaisin tulosuuntaansa. Vallin yläpuolella rinteellä noin 10 metrin päässä on osittain maavallien ympäröimä $3 \times 3 \times 1$ m kokoinen kaivanto. Vielä ylempänä rinteellä on juoksuhautoja. Rinteellä on ainakin yksi röykkiö. Rakennelmat ovat todennäköisesti eriaikaisia historiallisia jäänteitä. Oppaana toimi Ari Innanen. Kuva EKM K952:55.

Lammintausta Pirhola

PK 4121 10 UNTAMO. Koordinaatit: $x = 6802\ 86$, $y = 4451\ 37$, $z = 100$

Kaksi kuoppaa. Kangasmetsää kasvavalla sorakumpareella suon laidassa on kaksi suorakaiteen muotoista samankokoista kuoppaa, joissa on heikkoa vallia ympärillä. Toinen kuopista on kooltaan 1 x 2 x 1,20 m. Alueelta on löytynyt kivikautinen irtolöytö. Kumpareelle kaivetuista koekuopista ei paljastunut mitään esihistoriaan viittaavaa. Kuopat näyttävät suhteellisen nuorilta, teräväreunaisilta ja valumattomilta. Todennäköisesti ne eivät ole esihistoriallisia. Kuva EKM K952:56.

Rötömäki Simpele

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6817\ 15$, $y = 446681$, $z = 77,5$

Lukuisia kaivantoja. Kangasmetsää kasvavalla noin 40 x 40 metrin kokoisella metsäkaistaleella suon, tien ja pellon välissä on runsaasti kaivantoja. Kaistaleen eteläreunalla on kolme soikeaa vallien ympäröimää 5 x 3 x 1-1,5 m kooltaan olevaa tasapohjaista kuoppaa, joiden pohjatasosta korkeammalla oleva noin 1,5 metriä leveä suuaukko avautuu etelään. Suurten kaivantojen takana on 24 pienempää 0,5 x 1 x 0,8 m - 1 x 3 x 0,60 m kooltaan olevaa suorakaiteen muotoista kuoppaa. Maaperä on hiekkää. Alue saattaa olla viime sotiin liittyvä leiripaikka. Kuva EKM K952:57.

Valmanmäki Simpele

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaattiarvio: $x = 6813\ 12$, $y = 4465\ 16$, $z = 90-100$

Ojamainen soikea kaivanto. Jyrkän rinteiden päällä olevalla tasanteella on soikea, kulmistaan pyöristetty ojamainen kaivanto, joka rajaa sisäänsä arviolta 50-60 metriä pitkän ja 20-30 metriä leveän alueen. Itse oja on noin metrin levyinen ja paikoin hyvin, paikoin heikosti erotettavissa. Alueelta on löytynyt soikea 7-7,5 cm halkaisijaltaan oleva rautakuula. Oppaana toimi kuulun löytäjä.

Opotanmäki Änkilä

PK 4123 02 SIMPELE. Koordinaatit: $x = 6813\ 50$, $y = 4464\ 01$, $z = 95$

Kiviröykkiöitä ja kiviaitoja. Kivirakennelmat on koottu pelkistä kivistä maapohjalle, lounaaseen kohti Silamusjärveä laskevalle rinteelle. Rakennelmat näyttävät vanhoilta peltoraunioilta ja kiviaidoilta. Kuva EKM K952:58.

7.2.8. Historialliset inventointiin ilmoitetut irtolöydöt

Metsäkylä, Vuorenrinta

PK 4123 01 LAIKKO. Koordinaatit: $x = 6804\ 06$, $y = 4462\ 82$, $z = 87,5-90$

Ristinmuotoinen pronssiesine. Esine osoittautui tarkastettaessa pyöreäksi hihnanjakajaksi. Hihnanjakajaa halkoo litteät ristikuvion muodostavat pronssitangot joissa on reikiä. Esine on osittain rikki. Esine on Aili Suutarin hallussa. Kuva EKM K952:59.

7.2.9. Luonnonmuodostumat ja muut muinaisjäänöksiksi mielletyt kohteet

Torsansalo, Linnavuori

PK 4121 11 TORSANSALO. Koordinaatit noin $x = 6815\ 36$, $y = 4458\ 89$, $z = 102,5$

Pirunkirkko, Ryssänkirkko. Pystysuoran kallioseinän alaosassa on noin 2 m korkea, 5 m syvä ja 6-7 m laaja luola. Luolan katossa on eräiden tietojen mukaan kalliomaalauksia. Katossa oleva runsas punertava väri on kuitenkin luontaista kallioainesta. Luontaisen värin lisäksi luolan sisällä seinämään ja kattoon on suihkutettu punaisella spray-maalilla nimikirjaimia ja väriläiskä. Kuva EKM K952:60.

Uimola, Juhola

PK 4121 10 UNTAMO. Koordinaatit: $x = 6805\ 79$, $y = 4453\ 44$, $z = 102,5$

Kallioon uurrettuja kalan kuvia. Tarkastettaessa uurrokset osoittautuivat luontaisiksi, eri kivilajin muodostamiksi mutkaisiksi pesäkkeiksi, jotka ovat kuluneet normaalia kalliopintaa alemmaksi. Oppaana toimi Arja Mukala. Kuva EKM K952:61.

8. LÖYTÖLUETTELO

8.1 Kansallismuseon kokoelmissa olevat löydöt

KM 4853:1 TASATALTTA. Löydetty Rautjärven Pirholan kylästä Lammintausmaasta kaskea kynnetäessä. Toimitettu Kansallismuseoon 1907 tohtori U.T. Sireliuksen toimesta.
Rautjärvi 14 Pirhola Lammintaus.

KM 10540:1-2 KAKSI KEIHÄÄNKÄRKEÄ. Löytyneet Uimolan kylästä Hirnilän tilalta kivirauniota purettaessa 1937. Löytäjä talollinen Juho Repo.
Rautjärvi 4 Uimola Hirnilä.

KM 10847:1-2 KAKSI SOTAKIRVESTÄ. Löytyneet Uimolan kylästä Hirnilän tilalta kivirauniota purettaessa 1938. Löytäjä talollinen Juho Repo.
Rautjärvi 4 Uimola Hirnilä.

KM 10871:1-10 PRONSSINEN HEVOSENKENKÄSOLKI, RAUTAKIRVES, LUUHELA, RAUTAPUUKKO, RAUTAINEN KEIHÄÄNKÄRKI, KVARTSIITTIKAAVIN, LUUTA, RAUTASIRPPI, KÄSIRAUTA, KUOLAIMET. Löytyneet Uimolan kylästä Hirnilän tilalta J. Voionmaan kaivauksissa 1938.
Rautjärvi 4 Uimola Hirnilä.

KM 12669 SAVIASTIANPALA. Löytynyt Kopsalan Pulkkisenniemestä 1950. Löytäjä Insinööri T.Varis.
Rautjärvi 1 Kopsala Pulkkisenniemi.

KM 13364 KOURUTALTTA. Löytynyt Kaljusenkylän Rantalasta vuonna 1950 ojankaivussa.
Rautjärvi 10 Kaljunen Rantala.

KM 19135 REIKÄKIRVEEN KATKELMA. Löytynyt Torsansalon Salmelasta 1950- luvun alussa navetan perustuksia kaivettaessa. Löytäjä Johannes Kaipio.
Rautjärvi 12 Torsansalo Salmela.

KM 19717:1-2 KAKSI HIOINKIVEÄ. Löytyneet Untamon kylästä Arposen tilalta todennäköisesti 1970-luvulla. Löytäjä Aimo Arponen.
Rautjärvi 11 Untamo Arponen.

KM 1922.381 KAKSOISTALTTA. Löytynyt Änkilän kylästä vuonna 1878 tai sitä ennen.
Rautjärvi 15 Änkilä.

KM 20534:1-3 HIILINÄYTE, KVARTSIKAAVIN, KVARTSI-ISKOKSIA. Löytäjä Timo Miettinen 1978.
Rautjärvi 1 Kopsala Pulkkisenniemi.

KM 20535:1-3 KVARTSIESINE, KVARTSI-ISKOKSIA, PALANUTTA LUUTA. Löytäjä Timo Miettinen 1978.
Rautjärvi 2 Torsansalo Kaakojankangas.

KM 20536:1-3 KVARTSIKAAVIN, KVARTSI-ISKOKSIA, PALANUTTA SAVEA. Löytäjä Timo Miettinen 1978.
Rautjärvi 3 Simpele Revonranta.

KM 22245:323 TASATALTTA. Evakuoitu Sortavalan museosta.
Rautjärvi 16

KM 25029 REIKÄKIVI. Löytynyt Hallilanmäen kylästä Pohjolan tilalta 1967. Löytäjä Onni Varis.
Rautjärvi 17 Hallilanmäen Hallilanmäki.

Inventoinnin 1997 löydöt

Diar. 27.10.1997

KM 30528:1 KVARTSITERÄ 1 kpl, 5 g

Suorakaiteenmuotoinen, toiselta pitkältä sivultaan paksu, toiselta ohut kvartsinkappale.
Ohuessa reunassa havaittavissa iskun jälkiä. Mitat 44 x 18 x 7,5 mm.

:2 KVARTSITERÄ 1 kpl, 2 g

Suorakaiteenmuotoinen, toiselta pitkältä sivultaan paksu, toiselta ohut kvartsinkappale.
Ohuessa reunassa havaittavissa iskun jälkiä. Mitat 29 x 14,5 x 7 mm.

:3 KVARTSI-ISKOS 1 kpl, 0-1 g

:4 PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 0-1 g

Kivikauden asuinpaikkalöytöjä.

Rautjärvi 6 Viimola Valola.

KM 30529 KIVIKIRVEEN TEELMÄ 1 kpl, 460 g

Reiällinen ruskeanharmaasta tiiviistä kiviaineksesta valmistettu vinoneliön muotoinen
kirveen teelmä. Kirveessä on soikea, putkikairauksen tyypillisesti kairattu reikä, joka
etenee vinosti kirveen sisään. Kirveen alaosaa on käytetty hioimena. esine on myös
lohkeillut alapinnastaan. Mitat: 162 x 73,5 x 32 mm. Reiän halkaisija 30,5 x 20 mm.

Kivikautinen irtolöytö.

Rautjärvi 18 Simpele Haarakoski.

KM 30596 Diar. 17.11.1997

KM 30596:1 HOPEARAHAN KATKELMA 1 kpl, 0-1 g .

Slaavilaisen tipparahan katkelma Venäjän tsaari Basil IV:n, Vasili Ivanovits Suiskin
ajalta 1606-1610. Mitat 13 x 9 mm, paksuus alle millin.

:2 TULUSPIIN KAPPALE

Liidunväristä piitä jossa on harmaita laikkuja. Mitat: 29 x 22 x 12,5 mm.

:3 KVARTSITERÄ ?

Terän ohuessa reunassa mahdollisia käyttöjälkiä. Mitat: 38 x 19,5 x 11,5

Mahdollisesti kivikautisia, ainakin historiallisen ajan asuinpaikkalöytöjä.

Rautjärvi 7 Kekäläniemi Peltoniemi

8.2. Kadonneet esineet

REIKÄKIVI

Museoviraston arkeologisen osaston topografisen arkiston tietojen mukaan reikäkivi on edelleen Pajarin kansakoululla. Kiven olinpaikka on kuitenkin tuntematon. Kiveä ei ole luetteloitu Kansallismuseon arkistoon.

Rautjärvi 13 Pajarin kansakoulu.

9. KOHTEIDEN JAKAUTUMINEN KARTTALEHDITTÄIN

Peruskartta	muinaisjäännöksen numero
4112 12+4112 11+4114 03 RAUTJÄRVI	17
4121 10 UNTAMO	1. 4. 6. 7. 8. 11. 14
4121 11 TORSANSALO	2. 9. 12. 22
4123 01 LAIKKO	13. 19
4123 02 SIMPELE	3. 5. 10. 18. 20. 21

10. KOHDEKUVAUKSET JA KARTTAOTTEET

1. Pulkkisenniemi

Mj. tyyppi: ASUINPAIKKA
 Luokka: I
 Ajoitus: Kampakeraaminen aika
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: PK 4121 10 UNTAMO
 Koordinaatit: x = 6807 41, y = 4456 68. z = 96-97 , x = 6807 50, y = 4456 60, z = 95-100 ?

Omistajatiedot

Kylä: Kopsala
 Tila: 689-410-0002-0103 Järvelä
 Omistaja: Jorma Tanjunen
 Osoite: Nurmijärventie 142, 56730 Laikko

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Keskitalo 1969, tark. (sisältää kuvasivun. ei tekstiosaa)
 Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: KM 12669 saviastianpala
 KM 20534:1-3 kvartsikaavin
 kvartsi-iskoksia
 hiilinäyte

Inventointi 1997

Aika: 15.7.1997
 Karttaotteet: PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952: 1-2

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Asuinpaikka sijaitsee 8,7 km Rautjärven kirkosta pohjoiskoilliseen Nurmijärven itäreunalla sijaitsevan laajan Pulkkisenniemen länsirannalla Hiekkaniemen tyvessä ja sen eteläpuolella. Maasto Hiekkaniemen tyvessä on alavaa ja melko tasaista, mutta tyven eteläpuolella se on kumpuilevaa, lounaaseen viettävää paikoin ruoho-, paikoin mustikkapohjaista sekametsää. Rannan tuntumassa kulkee 0,50 - 1,5 m korkea paikoin jyrkkä rantaterassi. Maaperä on hiekkaa ja soraa.

Kohteen kuvaus:

Hiekkaniemen tyvestä löytyi vuonna 1950 saviastian pala. Tarkastuksessa 1969 paikalla ei havaittu merkkejä asuinpaikasta (Keskitalo 1969, tarkastuskertomuksena vain valokuvat). Keskitalo mainitsee palan löytyneen rannalla olevan ison kiven länsipuolelta, mutta kyseessä ei ilmeisestikään ole vuonna 1950 löytynyt, Kansallismuseoon numeroitu pala, sillä sen löytöpaikka on suuresta kivistä noin 120 m luoteeseen (ks. Arkeologian osaston topografinen arkisto, verifikaatit) vaan toinen, vuonna 1951 maanviljelijä Tanjusen venerannasta löytynyt saviruukun pala, jonka nykyistä olinpaikkaa on vaikea selvittää (ks. verifikaatit). Alueelta on siis löytynyt kaksi saviastian palaa. Inventoinnissa 1978 Miettinen paikantaa vuonna 1951 löytyneen palan löytöpaikan aiemman tarkastuksen perusteella rannalla olevan suuren kiven länsipuolelle. Keskitalon tarkastuskertomuksen kuvassa F 34924 löytöpaikka näkyy selvästi suhteessa maakiveen, ja se sijaitsee ennemminkin kiven luoteispuolella Hiekkaniemeen kulkevan polun varrella.

Tarkastettaessa alueella ei ollut avointa maanpintaa muualla kuin kiven vieressä venerannan kaistaleella. Paikalta ei löytynyt esihistoriallista materiaalia. Hiekkaniemen tyven vuonna 1950 löytyneen saviastian palan

löytöpaikalle kaivettiin kolme koekuoppaa, joista yksi tehtiin rantavallin tuntumassa olevaan 3 x 4 m kokoiseen painaumaan. Kuopasta 21 cm syvyydestä läikikkään hiekan alta löytyi humusta sisältävä 4 cm paksu kerros, jonka alla oli puhdasta hiekkaa. Kuopasta löytyi hiiltä ja epämääräinen kvartsin möhkäle. Muut kuopat olivat löydöttömiä. Hiekkaniemen tyvestä noin 100 m eteläkaakkoon vuonna 1951 löytyneen saviastianpalan löytöpaikka on topografialtaan epätyypillinen asuinpaikaksi, sillä rannassa on vain 3 - 4 metrin levyinen tasainen alava maakaistale jyrkähkön rantaterassin alla. Kaistale laajenee kuitenkin maakiven etelä- ja kaakkoispuolella rannansuuntaisesti noin 15x 30 m kokoiseksi järvelle aukeavaksi tasanteeksi, jota ympäröivät kukkulan rinteet. Miettinen löysi paikalta kvartsikaapimen ja runsaasti kvartsi-iskoksia.

Löytötietoihin perustuen Pulkkisenniemen asuinpaikka kattaa rantaa pitkin kulkevan kapean, noin 160 m pitkän alueen Hiekkaniemen tyvestä suuren rantakiven eteläpuolella olevalle tasanteelle. Maaston muodot rajoittavat aluetta, tasaista maata on rajoitetusti. Paikka vaikuttaa niukkalöytöiseltä sesonkiluonteisesti asutulta asuinpaikalta, mutta on huomattava, että Rautjärven ainoat saviastianlöydöt ovat täältä. Asutus tällä paikalla vaikuttaa kaikkein pysyvimmältä verrattuna Rautjärven muihin kivikautisiin asuinpaikkoihin.

Luokitusehdotus: Luokka I. Löytöalueen maaperä vaikuttaa koskemattomalta. Maisemallisesti paikka on keskiverto, paitsi Hiekkaniemen kärjessä, josta avautuu kaunis näköala Nurmijärvelle.

1. Pulkkisenniemi B

Mj. tyyppi: *KIVIRÖYKKIÖITÄ*
 Luokka: II
 Ajoitus: ajoittamattomia
 Lukumäärä: 10 - 15
 Peruskartta: PK 4121 10 UNTAMO
 Koordinaatit: $x = 6807\ 39, y = 4456\ 69, z = 100-105$

Omistajatiedot

Kylä: Kopsala
 Tila: 689-410-0002-0103
 Omistaja: Jorma Tanjunen
 Osoite: Nurmijärventie 142, 56730 Laikko

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: -
 Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 15.7.1997
 Karttaotteet: PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:3-4

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

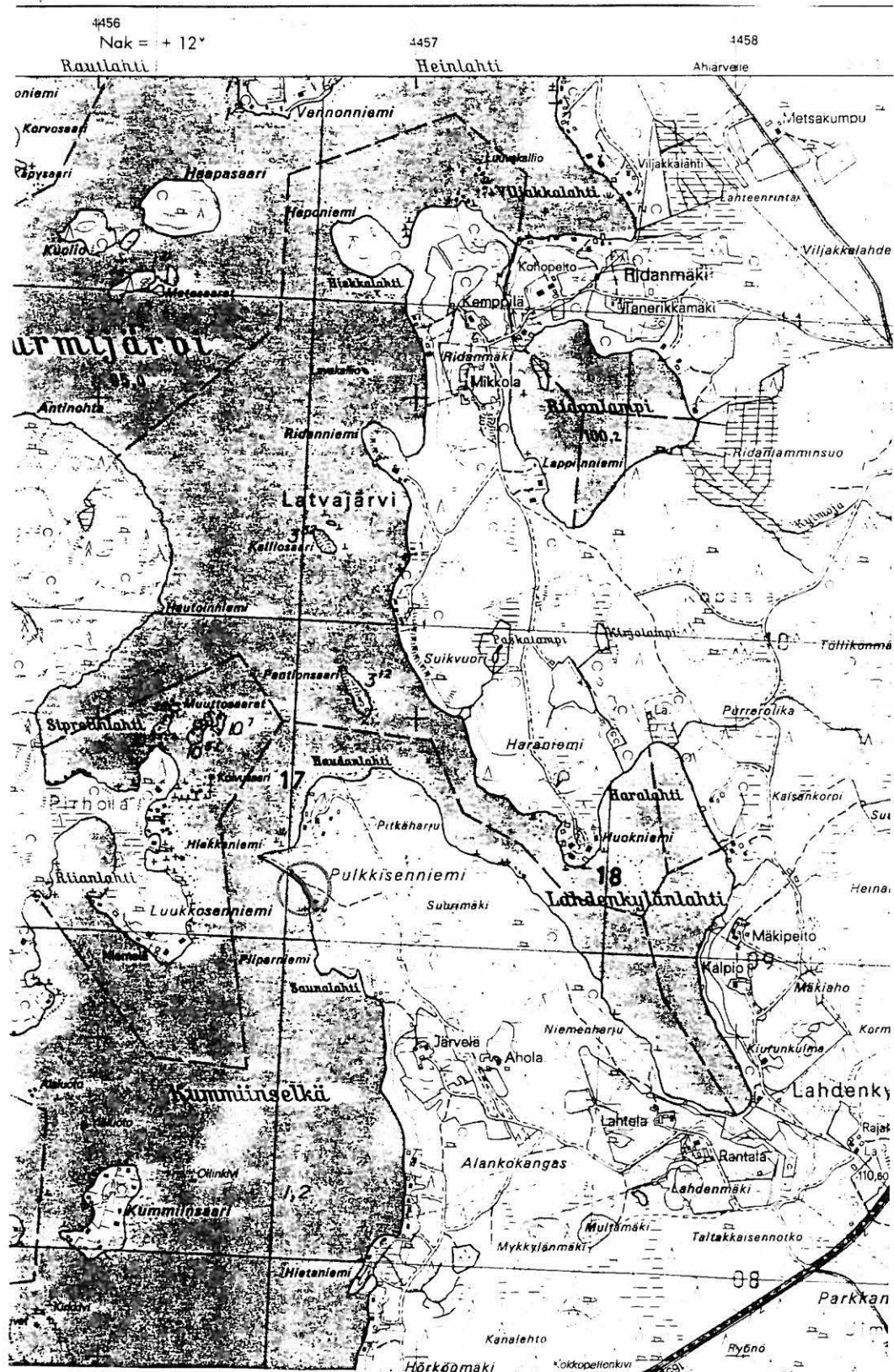
Kohde sijaitsee 8,7 km Rautjärven kirkosta pohjoiskoilliseen Nurmijärven itäreunalla sijaitsevan Pulkkisenniemen länsirannalla välittömästi Pulkkisenniemen kivikautisen asuinpaikan eteläpuolella. Paikalla on valoisaa ruoho-, mustikka- ja saniasipohjaista sekametsää kasvava koillis-lounais- suuntainen loiva rinne, jonka järvenpuoleisella sivulla ja päällä on röykkiöitä. Maaperä on soraa.

Kohteen kuvaus:

Röykkiöt ovat maapohjalle pelkistä kivistä koottuja, pyöreitä ja tasakokoisia. Röykkiöiden halkaisija on noin 2 m, ja niiden korkeus vaihtelee 40 - 55 cm välillä. Röykkiöt on koottu tasakokoisista, halkaisijaltaan 20 - 30 cm olevista kivistä. Joidenkin röykkiöiden reunassa on havaittavissa muurimaista ladelmaa. Osa röykkiöistä on paksun sammalen peitossa, osa taas sammaleettomia. Pääosa sammaleisista sijaitsee ylempänä rinteellä, jossa havupuuta on enemmän. Röykkiöt vaikuttavat kaskiraunioilta.

Luokitusehdotus: Luokka II.

1. Kopsaia Pulkkisenniemi

A: $x = 6807\ 41$, $y = 4456\ 68$, $z = 96-97$. Asuinpaikka. $x = 6807\ 50$, $y = 4456\ 60$, $z = 95-100$? (1950 tehty löytö)

B: $x = 6807\ 39$, $y = 4456\ 69$, $z = 100-105$. Kiviroykkiöitä.

PK 4121 10 UNTAMO. 1:20 000. Hki 1985.

2. Kaakojankangas

Mj. tyyppi: *ASUINPAIKKA*
Luokka: II
Ajoitus: kivilautinen
Lukumäärä: 1
Peruskartta: PK 4121 11 TORSANSALO
Koordinaatit: x = 6817 46, y = 4451 38, z = 83-84

Omistajatiedot

Kylä: Torsansalo
Tila: 689-420-0009-0081 Mäntyranta
Omistaja: Kaarina Partinen
Osoite: Paperharjuntie 24 A, 55400 Imatra

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
Aiemmat löydöt: KM 20535: 1-3 kvartsiesine
kvartsi-iskoksia
palanutta luuta

Inventointi 1997

Aika: 17.7.1997
Karttaotteet: PK 4121 11 TORSANSALO, 1:20 000. Hki 1975.
Löydöt: -
Negatiivit: EKM K952:5-10

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Asuinpaikka sijaitsee 18,2 km Rautjärven kirkosta pohjoisluoteeseen Torsanjärven luoteispään pohjoisrannalla Hossiinniemenlahteen laskevan Kaakojan itäpuolella Torsansalosta Torsanpään vievän tien molemmiin puolin. Maasto on tasaista kangasta joka päättyy järven rannassa noin 3 m korkuiseen rantatörmään. Tien pohjoispuolelta edellisen inventoinnin jälkeen on kaadettu metsä pois ja maata on kynnetyt. Alue kasvaa noin kolmimetristä männyntainta ja pensaikkoo. Tien eteläpuolella kasvaa kuusten sekaista männikköä. Järven rannassa 80 m korkeuskäyrän rajaamassa niemessä on uusi kesämökki lisärakennuksineen. Mökki on rakennettu paikalle Kymen Lääninhallituksen antaman poikkeusluvan perusteella (No H 2136 Dno 691532386 H Par L) joka on myönnetty 27.4.1987. Maaperä on hienoa hiekkaa joka on paikoin erittäin rautaoksidipitoista. Rautaoksidihiekkaa on kaivettu tien pohjoispuolelta mökin kohdalta noin 3 x 10 m kokoiselta alueelta.

Kohteen kuvaus:

Kaakojasta 60 m itään tien molemmilta penkoilta on tehty asuinpaikkalöytöjä 40 m matkalta (Miettinen 1978). Tarkastettaessa paikalla ei ollut avointa maanpintaa. Asuinpaikan laajuus tien pohjoispuolella ei ollut tiedossa, joten sitä koetettiin selvittää koekuopin. Tien pohjoispuolelle, Kaakojasta 30 m itään kaivettiin koekuoppia noin 70 x 30 metrin kokoiselle, tien suuntaisesti pitkittäiselle alueelle. Kynnetyt maaperä vaikeutti havainnointia. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että Kaakojasta 40 m itään on ainakin 20 m alueella itälänsisuunnassa merkkejä kulttuurikerroksesta: maaperässä turpeen alla oli kynnöltä säästyneissä kohdissa 10 cm paksuinen ruskeanharmaa hiekkakerros jossa oli hiilenmuuraja. Kerros oheni siirryttäessä idemmäs. Etelä-Pohjois-suunnassa merkkejä todennäköisestä kulttuurikerroksesta havaittiin 15 m matkalla. Kuopat olivat löydöttömiä.

Tien eteläpuolista kapeaa rantakaistaletta on kaiveltu. Alueella on sekä vanhoja että uusia kuoppia ja maakasoja. Koekuopassa havaittiin kaksi maanpintaa ja sekainen maannos. Asuinpaikka vaikuttaa tältä osin tuhoutuneelta.

Asuinpaikka sijaitsee todennäköisesti hieman lähempänä Kaakojaa kun aiemmin on todettu. Ristiriitaista on irtolöytöjen ja todennäköisen kulttuurikerroksen osuminen eri kohtiin, sillä Miettisen havaitsemassa löytökohdassa ei ole selvästi havaittavaa likamaata. On mahdollista, että asuinpaikka on ollut kauan sesonkiluonteisessa käytössä, ja että asuinpaikkaa olisi käytetty eri aikoina ja eri kohdissa erilaisella intensiteetillä. Kokonaisuutena asuinpaikka vaikuttaa vaatimattomalta. Asuinpaikka vaikuttaisi kulttuurikerroksen ja löytöjen perusteella näillä näkymin olevan Kaakojasta 30 m itään noin 70 m matkalla itä-länsisuunnassa olevalla kapealla vyöhykkeellä.

Luokitusehdotus: Luokka II. Tuhoutuneenakin paikalla saattaa olla vielä alueita, jotka voivat antaa jatkossa informaatiota niukan asumisen luonteesta. Maisemalliset arvot tuhoutuneet rakentamisen ja maaperän kynnön myötä.

2. Kaakojangangas B

Mj.tyyppi: PYYNTIKUOPPA ?
 Luokka: II
 Ajoitus: ajoittamaton
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: PK 4121 11 TORSANSALO
 Koordinaatit: x = 6817 44, y = 4451 20, z = 80-82,5

Omistajatiedot

Kylä: Torsansalo
 Tila: 689-420-0009-0051 Mäntyranta
 Omistaja: Risto Luostarinen
 Osoite: Nallenpolku 4 D 058, 02110 Espoo
 Omistaja: Jukka Luostarinen
 Osoite: Haukiverkko 17 003, 02170 Espoo

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: -
 Aiemmat löydöt: -

*Jukka Luostarinen
 Rantapolku 13
 00330 Hki
 kiinteistörekisteriin
 mukaan 20.4.-99*

Inventointi 1997

Aika: 17.7.1997
 Karttaotteet: PK 4121 11 TORSANSALO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:11

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee noin 18,2 km Rautjärven kirkosta pohjoisluoteeseen Torsanjärven luoteispään pohjoisrannalla Hossiinniemenlahteen laskevan Kaakojan länsipuolella Torsansalosta Torsanpähän vievän maantien ja Torsan rannan välissä. Maasto on tasaista kangasta joka päättyy järven rannassa 1-3 metriä korkeaan rantatörmään. Maaperä on hiekkaa.

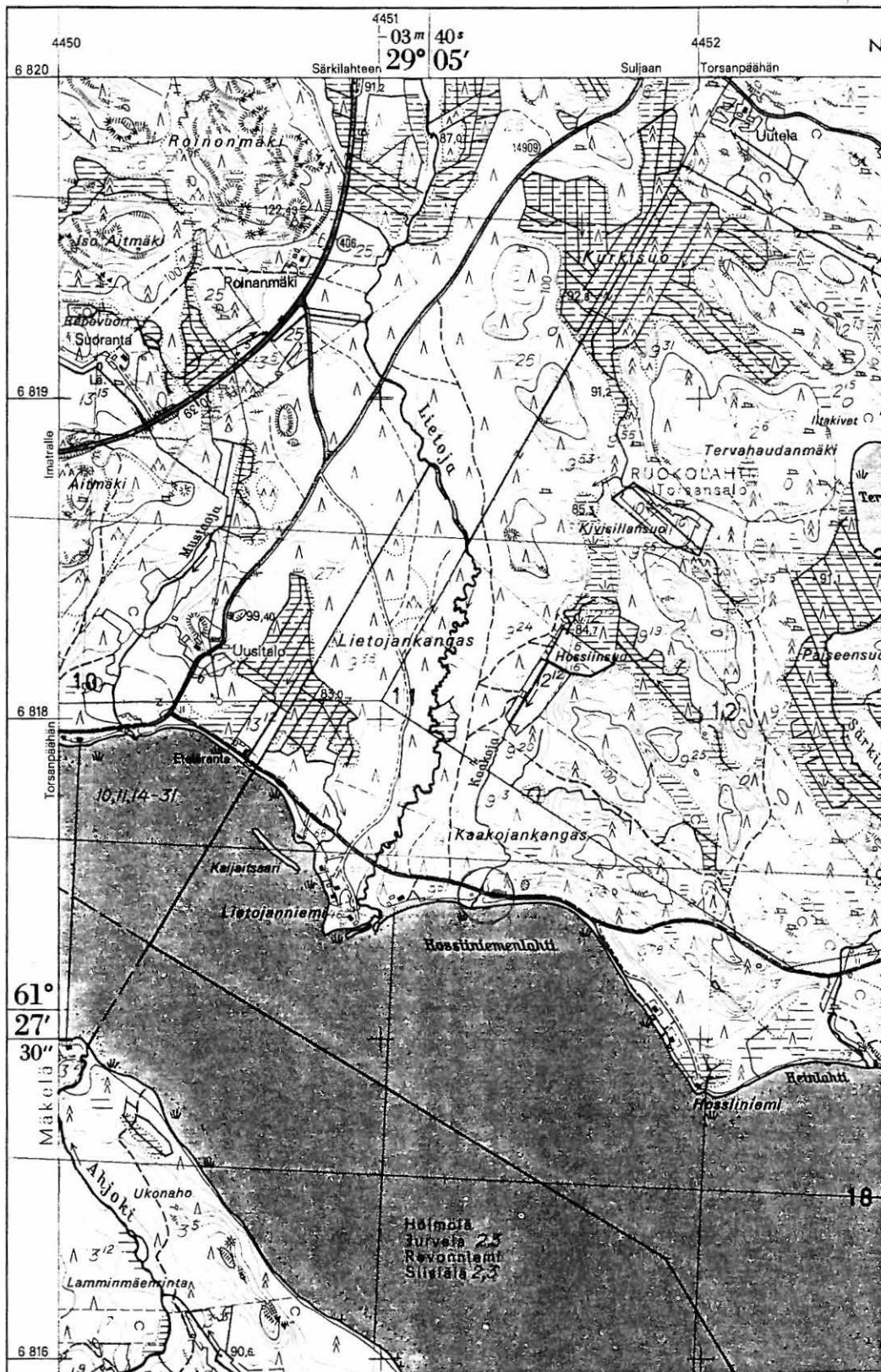
Kohteen kuvaus:

Tasaisella kankaalla noin 35 m Kaakojasta länteen, rantatörmästä noin 10 metriä tielle päin on soikeahko, 2,5 x 3 kokoinen, noin 1,30 m syvä poikkileikkaukseltaan suppilonmuotoinen kuoppa, jota ympäröi selvästi erottuva kehävalli. Kuoppa on ohuen sammalen peitossa. Kuopan lähistöllä ei ole muita kuoppia, tosin läheinen Kaakojan ranta vaikuttaa kaivellulta. Kuoppa on hyväkuntoinen.

Luokitusehdotus: Luokka II.

2.Torsansalo Kaakojankangas

A: $x = 681746, y = 45138, z = 83-84$. Asuinpaikka.

B: $x = 681744, y = 445120, z = 80-82,5$. Pyyntikuoppa.

PK 4121 11 TORSANSALO, 1:20 000. Hki 1985.

3. Revonranta

Mj. tyyppi: ASUINPAIKKA
 Luokka: II
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: PK 4123 02 SIMPELE
 Koordinaatit: x = 6816 08, y = 4466 84, z = 77

Omistajatiedot

Kylä: Simpele
 Tila: 689-432-0003-0115 Revonranta
 Omistaja: Pertti Repo
 Osoite: Revonranta, 56800 Simpele

*kiinteistöllä
 ei omistajia
 kiinteistörekisterin
 mukaan 20.4.99*

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: KM 20536:1-3 kvartsikaavin
 kvartsi-iskoksia
 palanutta savea

Inventointi 1997

Aika: 10.7.1997
 Karttaotteet: PK 4123 02 SIMPELE, 1:20 000. Hki 1985.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:12-13

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Asuinpaikka sijaitsee pellolla 1,2 km Simpeleen kirkosta pohjoisluoteeseen Kivijärven pohjoisrannan tuntumassa Revonrannan harjualueen etelärinteiden alaosassa noin 500 m Kivijärven ja Simpelejärven välisestä Kivijärvensalmesta länteen. Asuinpaikan itäpuolelta kulkee käytöstä poistettu Simpele-Melkonniemi -maantie. Uusi, 1990- luvun puolivälissä rakennettu tie kulkee harjualueen halki Revonrannan talon takaa. Maaperä alueella on harjusoraa ja hiekkaa.

Kohteen kuvaus:

Paikalla on jyrkähkö harjun rinne jonka alaosassa on noin 30 x 40 m kokoinen itä-länsi -suuntainen tasanne. Tasanteen reunassa on loiva rantatörmä. Tasanteelta noin 20 x 30 m kokoiselta alueelta on löytynyt kvartssia ja poltettua savea (Miettinen 1978). Asuinpaikka rajautuu mitä todennäköisimmin tasanteelle, sillä muualla harju laskeutuu jyrkähkösti suoraan alavalle rantapellolle. Todennäköisesti tältä asuinpaikalta on peräisin Simpeleen Revonrannasta aikoinaan löytynyt reiällinen kiviesine (Kaakkoisseutu 1964 nro 45) jonka nykyinen olinpaikka on tuntematon.

Asuinpaikalla oli niukasti nähtävillä avointa maanpintaa. Paikalla ei havaittu esihistoriallista aineistoa. Peltö oli tarkastushetkellä karjan laitumena.

Luokitusehdotus: Luokka II. Asuinpaikka on todennäköisesti vaatimaton ja peltö aikanaan kynnettyä. Maisemallisesti se sijoittuu merkittävään kulttuurimaisemaan.

3. Revonranta Revonranta

x = 6816 08, y = 4466 84, z = 77

PK 4123 02 SIMPELE, 1:20 000. Hki 1985.

4. Hirnilä

Mj. tyyppi: RÖYKKIÖKALMISTO
 Luokka: II
 Ajoitus: rautakausi, viikinkiaika
 Lukumäärä: 1 röykkiö josta viikinkiaikaa, alueella lisäksi 30 - 35 ajoittamatonta röykkiötä. Edellämainitut röykkiöt sijoittuvat kahdelle röykkiöalueelle.
 Peruskartta: PK 4121 10 UNTAMO
 Koordinaatit: alue A: $x = 6805\ 20$, $y = 4453\ 03$, $z = 102$. Sisältää viikinkiajan röykkiön.
 alue B: $x = 6805\ 34$, $y = 4453\ 14$, $z = 95-105$. Ajoittamattomia röykkiöitä.

Omistajatiedot

Kylä: Uimola

Alue A

Tila: 689-421-0002-0029 Juurela
 Omistaja: Arvid Torkkelin kuolinpesä/ Tuula Varpenius
 Osoite: Piiluvankatu 38 as.16, 53950 Lappeenranta
 Tila: 689-421-0002-0056 Niemelä
 Omistaja: Kalervo Parkkari
 Osoite: Mullinmäentie 5 001, 55300 Rauha
 Tila: 689-421-0002-0055 Onnela
 Omistaja: Seija ja Pekka Kallasmaa
 Osoite: Esterinkatu 34, 55100 Imatra

Alue B

Tila: 689-421-0002-0053 Hirnilä
 Omistaja: Aulis ja Toini Haakana
 Osoite: Jäniskuja 13, 56730 Laikko

*689-421-0002-0053
 Hirnilä
 Siitonen Sari Hannele
 Kulmakatu 12
 56200 Simpele
 (lähjä 28.7.1999)*

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: A: Voionmaa 1938, kaivauskertomus
 Miettinen 1978, inv.
 B: -
 Aiemmat löydöt: A: KM 10540:1-2 kaksi keihäänkärkeä
 KM 10847:1-2 kaksi sotakirvestä
 KM 10871:1-10 hevosenkenkäsolki
 kirves
 hela, luuta
 puukko
 keihäänkärki
 kvartsiittikaavin
 luuta (palanutta ?)
 sirppi
 käsirauta
 kuolaimet

Inventointi 1997

Aika: 9.7. ja 13.10 1997
 Karttaotteet: PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: Lasitettu saviastianpala koekuopasta. Löytö on Etelä-Karjalan museossa.
 Negatiivit: EKM K952:14-22

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 5,7 km Rautjärven kirkosta pohjoiseen Herajärven luoteisrannalla olevassa Torikanniemessä. Niemi on laakea kumpare jonka eteläpään keskellä on entiseen Hirnilän tilaan kuuluneiden rakennusten kivijalkoja ja kiviaitoja. Rakennusten pohjien pohjoispuolella on vielä pystyssä oleva lato. Alueella kasvaa

noin kolmimetristä istutettua männikköä ja 4-5 metristä istutuskoivikko. Aluskasvillisuus on paikoin erittäin tiheää ja korkeaa, liikkumista vaikeuttavaa. Korkean kasvillisuuden aikaan havaintomahdollisuudet paikalla ovat heikot. Niemen rannassa on kesämökkejä. Maaperä on paikoin hiekan sekaista savimaata, paikoin pelkkää savimaata ja paikoin mehevää ruokamultaa.

Kohteen kuvaus:

Niemessä on kaksi tiheämmin röykkiöitä sisältävää aluetta, *alue A* niemen eteläosassa entisen Hirnilän tilan alueella ja *alue B* niemen itäreunalla. Yksittäisiä röykkiöitä sijaitsee harvakseltaan koko niemen alueella.

Alueella A sijaitsevat Voionmaan vuonna 1938 tutkimat röykkiöt. Pääosa röykkiöistä sijaitsee loivalla etelä- ja kaakkoisrinteellä entisen Hirnilän tilan ja rannan kesämökkien välissä. Röykkiöt on koottu maapohjalle pelkistä kivistä. Muodoltaan ne ovat pyöreitä tai soikeita. Kooltaan ne vaihtelevat keskikokoisesta suureen: pienin havaittu röykkiö on soikea, itä-länsi -suuntainen, kooltaan 3 x 2,5 x 0,7 m. Rakennuskivien koko vaihtelee 5 - 80 cm välillä, röykkiön seinämässä on havaittavissa romahtanutta kylmämuurausta. On mahdollista että alueella on vielä pienempi röykkiö, mutta runsaan ja korkean aluskasvillisuuden takia pieniä röykkiöitä oli tarkastushetkellä vaikea havaita. Suurin röykkiö on soikea, koillis-lounas -suuntainen, kooltaan 4,5 x 2,5 x 0,8 m rakennuskivien vaihdellussa 5 - 80 cm välillä.

Alue B sijaitsee alueesta A 180-190 m pohjoiskoilliseen entisellä peltotasanteella, johon on istutettu koivua. Röykkiöitä alueella on 5-10 kpl. Ne ovat rakenteeltaan, kooltaan, muodoltaan ja suunnaltaan verrattavissa alueen A röykkiöihin.

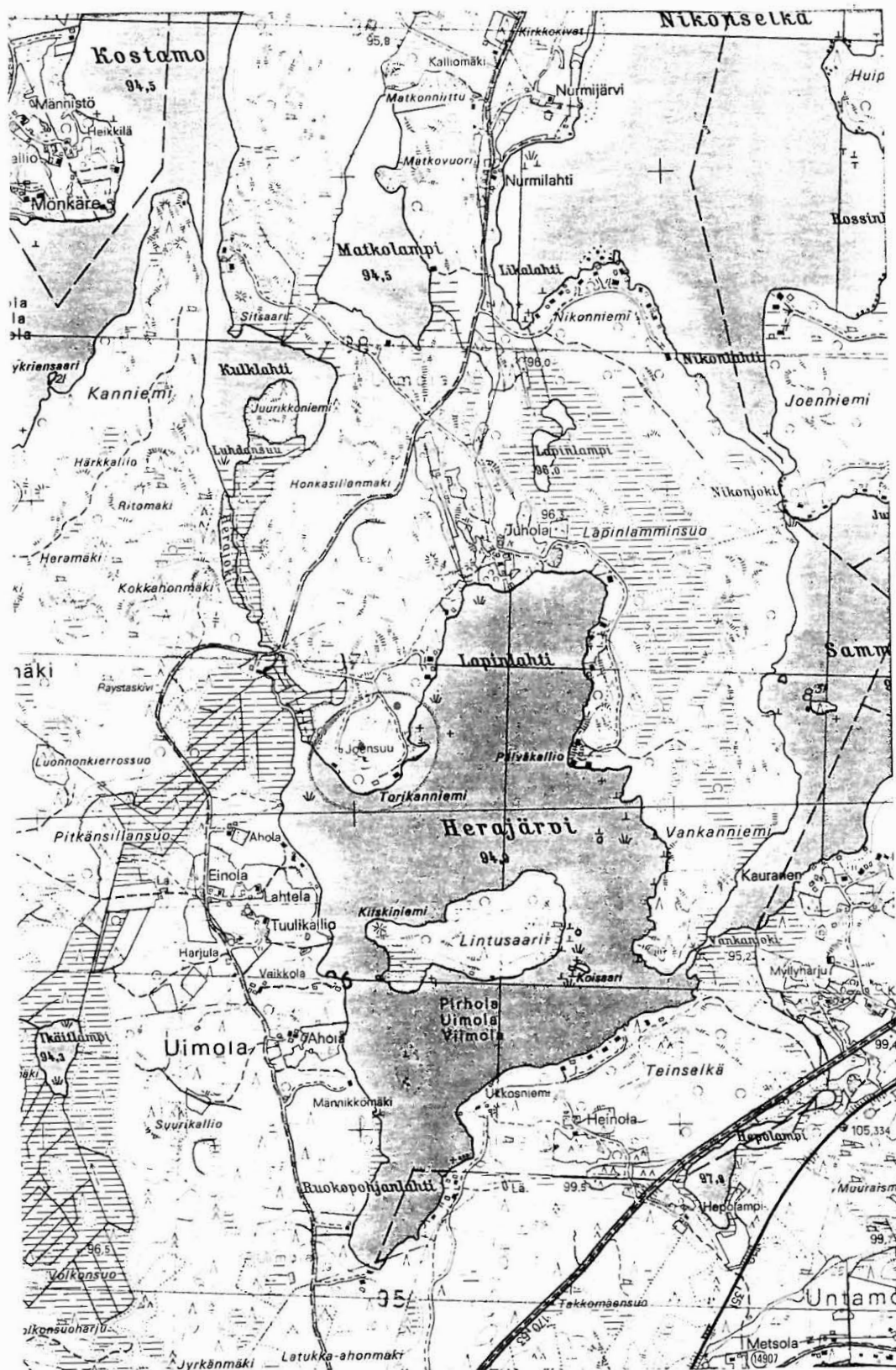
Laajalle alueelle niemen eteläosaan kaivettiin yhteensä 17 koekuoppaa, mutta niissä ei havaittu mitään selvästi muinaisjäännökseen liittyvää. Savensekaisen maakerroksen paksuus vaihteli keskimäärin 20-25 cm välillä, mutta ladon ympäristössä ja rannan vanhalla pellolla kesämökkien takana maa oli huomattavasti multavampaa ja mustempaa kun muualla, ja multakerroksen paksuus oli 30-35 cm. Ladon luota koekuopasta löytyi lasitetun saviastian pala, ja rannan peltoalueelta epämääräisiä palaneen saven murenia.

Vuonna 1978 inventoinnissa tietoon saatu tienrakennussuunnitelma (Miettinen 1978 s. 9) ei ole toteutunut sellaisenaan, jolloin mökeille menevä tie olisi kulkenut alueella A röykkiöalueen halki tontin rajaa pitkin, vaan tie on vedetty röykkiöiden eteläpuolelta, jolloin röykkiöt ovat säästyneet. Voionmaan kaivama löydötön röykkiö on edelleen havaittavissa.

Niemen röykkiöt vaikuttavat päällepäin peltoraunioilta. On kuitenkin mahdollista, että peltoraunioiden alla on lisää esihistoriallisia hautauksia, joten koko niemen eteläosaa on syytä pitää mahdollisena muinaisjäännösalueena. Todennäköinen löytöalue rajoittuu koordinaattien muodostaman linjan $x = 6805\ 33$, $y = 4452\ 88$ ja $x = 6805\ 50$, $y = 4453\ 23$ eteläpuolelle, sillä koordinaattien pohjoispuolella maasto on hyvin kumpuilevaa ja kallioista. Niemi on paikoin pahasti umpeenkasvanut. Paikalla olisi syytä suorittaa aluskasvillisuuden ja pensaikon raivausta, jotta röykkiöt saataisiin taas näkyviin.

Luokitusehdotus: Luokka II.

4. Uimola Hirnilä

A: $x = 6805\ 20$, $y = 4453\ 03$, $z = 102$

B: $x = 6805\ 34$, $y = 4453\ 14$, $z = 95-105$

PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1985.

5. Kalmaharju

Mj. tyyppi: *KALMISTO*
 Luokka: II
 Ajoitus: historiallinen aika
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: PK 4123 02 SIMPELE
 Koordinaatit: $x = 6816\ 08$, $y = 4466\ 56$, $z =$ noin 80

Omistajatiedot

Kylä: Simpele
 Tila: 689-432-0003-0030 Päivänrinta
 Omistaja: Ari-Pekka Nenonen
 Osoite: Kaljusenkyläntie 224, 56800 Simpele

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Huurre 1973, tark. (ei kertomusta?)
 Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: ihmisen luita. Luut viety paikalla olevan kuivurin seinän viereen.

Inventointi 1997

Aika: 10.7.1997
 Karttaotteet: PK 4123 02 SIMPELE. 1:20 000. Hki 1985.
 Löydöt: rautakuonaa pellossa
 Negatiivit: EKM K952:23-24

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 1,4 km Simpeleen kirkosta luoteeseen. Kivijärven pohjoisrannalla koillisesta lounaaseen laskevan peltoalueen keskellä 75 m korkeuskäyrän rajaamalla niemimäisellä kumpareella. Maaperä pellolla on hiekkansekaista peltomaata, kumpareella savimaata. Paikka toimii pääosin karjan laitumena.

Kohteen kuvaus:

Vanhaisäntä Nenosen mukaan Kalmaharjun pohjoisrinteeltä on löytynyt ihmisen luita, jotka on heitetty kuivurin seinän viereen. Paikalta on löytynyt ainakin yksi pääkallo, joka on haudattu uudestaan. Luiden yhteydessä ei havaittu mitään esineitä tai muuta epätavallista. Miettinen (1978) on nähnyt luut, ja arvioi niiden olevan nuoria, 100-150 vuotta vanhoja.

Vanhaisäntä Nenosen mukaan Kalmaharjun järvenpuoleisella sivulla on pajan pohja, jonka yhteydessä on paikoin mustaa maata. Paikalta löytyi tarkastettaessa rautakuonaa.

Luokitusehdotus: Luokka II. Kalmiston ikä on epäselvä. Kalmisto sijoittuu merkittävään kulttuurimaisemaan.

5. Revonranta Kalmaharju

x = 681608, y = 446656, z = noin 80

PK 4123 02 SIMPELE, maastokartta 1:20 000. Hki 1995.

6. Valola

Mj. tyyppi: *ASUINPAIKKA*
 Luokka: II
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 2 löytökohtaa, A ja B
 Peruskartta: PK 4121 10 UNTAMO
 Koordinaatit: A: x = 6800 90, y = 4452 09, z = 95. Leirikeskuksen piha
 B: x = 6800 96, y = 4452 17, z = 90-95. Pelto

Omistajatiedot

Kylä: Viimola

Alue A

Tila: 689-424-0001-0005 Valola
 Omistaja: Rautjärven ja Simpeleen seurakuntayhtymä
 Osoite: Pankkikatu 3, 56800 Simpele

689-424-0001-0072

*Rantala: 2 omistajaa,
joista toinen on*

Alue B

Tila: 689-424-0001-0072 Rantala
 Omistaja: Antti Joro
 Osoite: Imatrankoskentie 26 A 002, 55610 Imatra

*Joro Aino
Mikontie D 21
56610 Rautjärvi*

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Museoviraston arkeologian osaston topografinen arkisto, verifikaatit
 Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 21.8.1997
 Karttaotteet: PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: KM 30528:1 kvartsiterä (alue A)
 :2 kvartsiterä (alue A)
 :3 kvartsi-iskos (alue B)
 :4 palanutta luuta (alue B)
 Negatiivit: EKM K952:25-26

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 2,1 km Rautjärven kirkosta luoteeseen Rautjärven pohjoispään luoteisrannalla entisen kansakoulun, nykyisen Rautjärven seurakunnan leirikeskuksen rannassa ja siitä noin 140 m koilliseen olevalla pellolla. Alueella on rannan tuntumassa noin 95 m korkeuskäyrän kohdalla tasanne, joka päättyy jyrkkään Rautjärveen laskevaan, noin 3 m korkeaan rantaterassiin. Maaperä tasanteella on hiekkaa.

Kohteen kuvaus:

Opettaja Juho Jäppisen kirjeessä kouluhallitukselle 14.12. 1910 mainitaan koulurakennuksen kellarin maansiirtotöiden yhteydessä löydetyn lapsen luurangon ja rautakuonaa. Paikkaa tarkastettaessa alueelta löytyi kivikautinen asuinpaikka. Asuinpaikkaan viittaavaa materiaalia löytyy kahdesta kohtaa, kansakoulurakennuksen järvenpuoleiselta sivulta (alue A) sekä pellosta rantatörmän päältä koulurakennuksesta 140 m koilliseen (alue B). Alueiden välissä loivassa notkelmassa kulkee rantasaunalle vievä tie, jonka ympäriltä maata on todennäköisesti kuorittu.

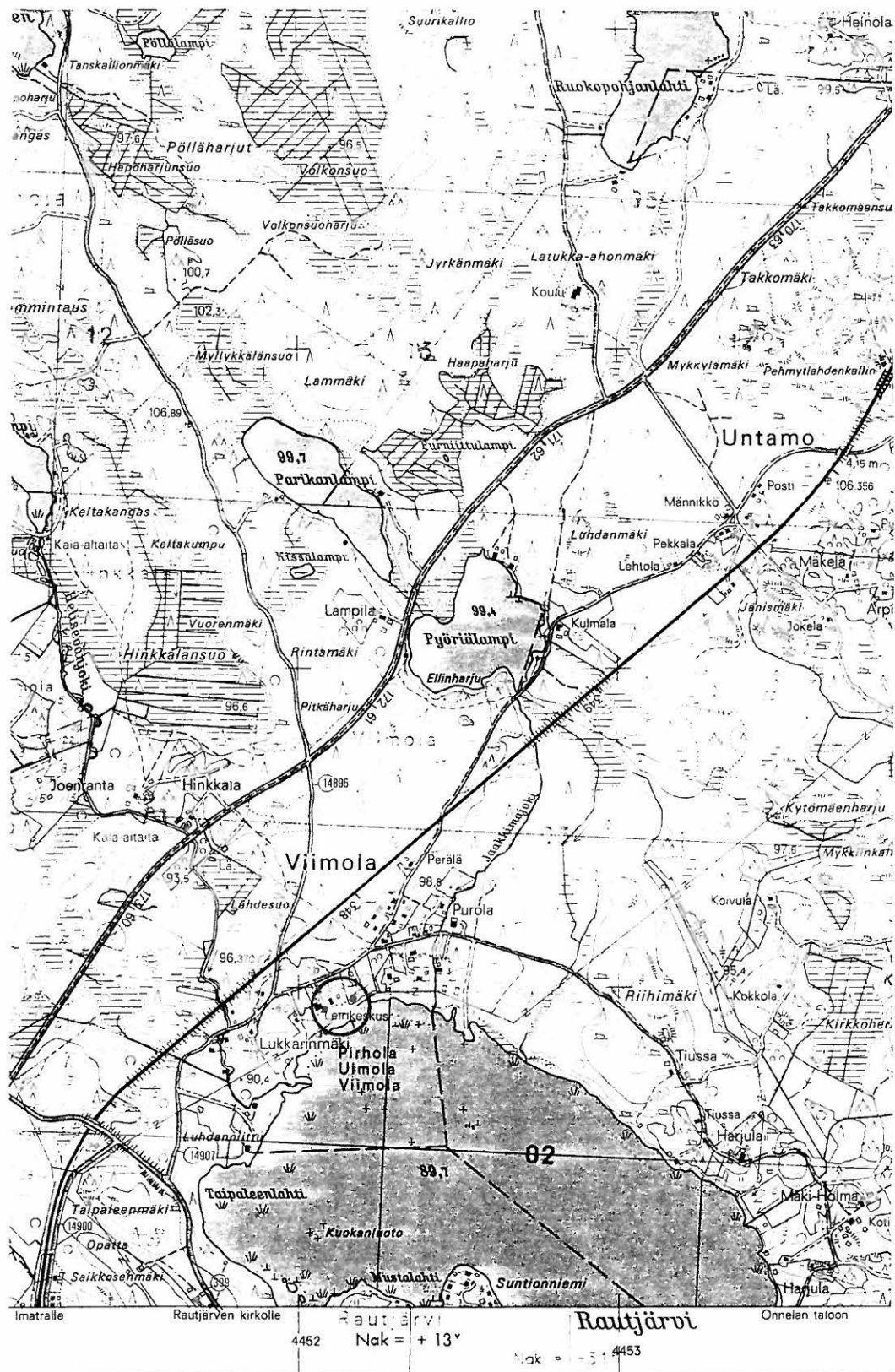
Alueella A kellarilta koulurakennuksen kaakkoiskulman ohi kaakkoon ja etelään avautuvan osittain kuluneen rantaterassin päällä rannansuuntaisesti 60 x 20 m kokoisella alueella on havaittavissa 13-17 cm paksu tummanharmaa hiilenmuruja sisältävä likamaakerros. Kerroksen alta noin 20 cm syvyydestä alkaa puhdas pohjahiekka. Alueelle kaivettiin 6 koekuoppaa, joista yhdestä löytyi kvartsipala, jonka reunaa on työstetty teräväksi. Koulurakennuksen lounaiskulmaa lähestyttäessä maa alkoi muuttua soraisemmaksi ja

likamaakerros epämääräiseksi. Maasta alkoi myös löytyä runsaasti rautakuonaa. Likamaakerros oli selkein ja paksuin kellarin lounaispuolella 20 m matkalla. Alueella on tehty paikoin kaivuutöitä, maaperä oli osittain sekainen.

Alueella B koulurakennuksen koillispuoleisella kumpuilevalla pellolla on rantatörmän tuntumassa loivan niemen muotoinen etelään ja lounaaseen avautuva tasanne. Tasanteella rannansuuntaisesti 30 x 20 metrin kokoisella alueella on havaittavissa normaalin peltomultakerroksen (25 cm) alla vielä 10-15 cm paksu kerros tummaa, miltei peltomullan väristä maata. Tumman maan ja pohjahiekan kontaktipinnassa on hiilenmuruja, joita peltomultakerroksessa ei voi havaita. Pohjahiekkaa ei ole sekoittunut ylempiin keroksiin. Alueelle kaivetuista seitsämästä koekuopasta löytyi kvartsi-iskos ja palanutta luuta. Muualla pellossa peltomultakerroksen alaista tummaa kerrosta ei ole. Pelto oli tarkastushetkellä rehun tuotannossa.

Luokitusehdotus: Luokka II. Etenkin pellon kohdalla on ainakin alaosastaan säilynyttä kulttuurikerrosta. Asinpaikan pelto-osa on maisemallisesti kauniilla paikalla.

6. Viimola Valola

A: $x = 6800\ 90$, $y = 4452\ 09$, $z = 95$. Leirikeskuksen piha.

B: $x = 6800\ 96$, $y = 4452\ 17$, $z = 90-95$. Pelto.

PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1985.

7. Peltoniemi

Mj. tyyppi: *ASUINPAIKKA*
Luokka: II
Ajoitus: mahdollisesti kivikautinen, historiallinen
Lukumäärä: 1
Peruskartta: PK 4121 10 UNTAMO
Koordinaatit: x = 6809 98, y = 4456 54, z = 100

Omistajatiedot

Kylä: Kekäleniemi
Tila: 689-408-001-0029 Peltoniemi
Omistaja: Eino Hämäläinen
Osoite: Pekanmäentie 314, 56730 Laikko

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: -
Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 10.11.1997
Karttaotteet: PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1975.
Löydöt: KM 30596:1 hopearahan katkelma, tsaari Basil IV 1606-1610.
:2 tuluspiin kappale
:3 kvartsiterä
Negatiivit: EKM K952:27-28

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 10 km Rautjärven kirkosta pohjoiskoilliseen Nurmijärven pohjoisrannalla olevan Kekäleniemen kärjessä olevalla peltoalueella. Asuinpaikka on loivan peltokumpareen päällä ja sen etelään viettävällä rinteellä. Rinne päättyy rantakaistaleeseen, jossa on kesämökkejä. Maaperä on saven ja mullan sekaista, pohjamaa on hiekkaa.

Kohteen kuvaus:

Tarkastushetkellä kynöksellä olevan peltokumpareen keskellä on kapea kapea pohjois-etelä-suuntainen kyntämätön kaistale, jossa kasvaa kolmessa kohdin puita ja pensaikkoa. Keskimmäisestä puuryhmästä viisi metriä länteen löytyi kvartsiterä. Löytöalue jatkuu kaistan yli sen itäpuolelle kumpareen etelärinteelle noin 40 metriä. Löydöt seuraavat kaistaa kapeahkona nauhana. Alempana kaistaleen kohdalla pellolla on kiviraunio joka vaikuttaa peltorauniolta. Koekuoppia ei kaivettu, sillä lainalapio oli palautettu Immolan varuskuntaan. Noin 20 cm syvyinen kynös tavoitti kuitenkin paikoitellen pohjahiekkan. Pelto oli käännetty lumen päälle ja tarkastuspäivä oli ainoa sula päivä kahden lumentulojakson välillä.

Luokitusehdotus: Luokka II.

7. Kekäläniemi Peltoniemi

x = 6809 98, y = 4456 54, z = 100
 PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1985.

8. Riuttavuori

Mj.tyyppi: *KALLIOMAALAU*S, tuhoutunut
 Luokka: I
 Ajoitus: mahdollisesti kivikausi
 Lukumäärä: kolme värjäytymää
 Peruskartta: PK 4121 10 UNTAMO
 Koordinaatit: x = 6807 89, y = 4454 76, z = noin 96

Omistajatiedot

Kylä: Kekäleniemi
 Tila: 689-408-0004-0000 Suurisaari
 Omistaja: UPM Kymmene
 Osoite: UPM Kymmene, Savonlinnan piiri
 Metsäkonttorintie 5 B, 57201 Savonlinna

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: -
 Aiemmat löydöt: -

*UPM - Kymmene Oy
 Snellmanink. 13
 00170 Hki
 kiinteistörekisterissä
 20.4. - 99*

Inventointi 1997

Aika: 15.7. ja 3.9.1997
 Karttaotteet: PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:29-31

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 8,7 km Rautjärven kirkosta pohjoiseen Nurmijärven keskellä olevan Suurisaaren lounaiskulmalla Riuttavuoren pystysuoraan veteen putoavassa kallioseinämässä.

Kohteen kuvaus:

Pystysuoran itä-länsi- suuntaisen kallioseinämän alaosassa on noin neliön muotoinen kallion sisälle painuva alue josta kallio on lohjennut pois. Kalliopinta lohkeaman ylä- ja keskiosassa on pääsääntöisesti epätasaista, mutta lohkeaman alaosassa on tasaisempaa ja hieman sisäänpäin kallistunutta. Kallion pinta on hienokseltaan rypyläistä. Lohkeaman alaosassa sisäänpäin kallistuneilla alueilla äärimitoiltaan 2.20 m leveällä ja 1.30 m korkealla alueella on kolmessa kohtaa havaittavissa punamullan värisiä jälkiä. Alin värjäytymäkohta on vedenpinnasta 104 cm (3.9.1997).

Äärimmäisenä vasemmalla on voimaikkaimman punainen leveyssuunnassa 45 x 85 cm kokoinen hieman vinottainen valumajälki. Sen oikealla puolella pienen kalliomurtuman toisella puolella hieman sisäänpäin kallistuvassa senämässä on kaksi kookkaampaa pystysuunnassa ovaalin muotoa tavoittelevaa reunoistaan toisissaan kiinni olevaa haaleamman punaista valumajälkeä leveyssuunnassa 1,50 ja pituussuunnassa 1-1,30 m kokoisella alueella. Alueen oikeasta yläkulmasta kallion pinta, ja samalla värijälki, on rapautunut. Maalausta olivat 3.9. tarkastamassa myös Jukka Luoto ja Pekka Kivikäs.

Värjäytymän maantieteellinen sijainti, kalliopinnan muoto ja esiintymän väri, ja värin voimakkuuden vaihtelut täyttävät kalliomaalaukselle asetettavat kriteerit. Sen sijaan selkeiden kuvioiden puute ja toistaiseksi puutteellinen ajoitus edellyttävät värjäytymän tarkempaa määrittystä.

Luokitusehdotus: Luokka I.

8. Kekäläniemi Riuttavuori

x = 6807 89, y = 4454 76, z = noin 96
 PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1985.

9. Torsanvuori

Mj. tyyppi: *KALLIOMAALAU*S, tuhoutunut
 Luokka: I
 Ajoitus: todennäköisesti kivikausi
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: PK 4121 11 TORSANSALO
 Koordinaatit: x = 6813 29, y = 4459 64, z = 80-85

Omistajatiedot

Kylä: Iso-Ilme
 Tila: 689-405-0024-0032 Ollaho
 Omistaja: Sylvi Astikainen
 Osoite: Roihankatu 15 B 010, 56800 Simpele

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: -
 Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 7.9 ja 13.10 1997
 Karttaotteet: PK 4121 11 TORSANSALO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:32-34
 Diat:

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 7,9 km Simpeleen kirkosta länsilounaaseen Pieni-Torsaan pohjoisesta työntyvässä niemessä, jossa on myös Uudenkaupungin rauhan rajamerkki. Kalliomaalaus on rannassa kalliorintaman lounaaseen avautuvassa niemimäisessä päässä. Maasto paikalla laskeutuu Pieni-Torsajärven rantaan, joka on maalauksesta noin 20 metrin päässä. Kasvillisuus on valoisaa lehtipuuvaltaista sekametsää, maaperä on hiekkaa ja soraa. Rantaa pitkin kiertää polku.

Kohteen kuvaus:

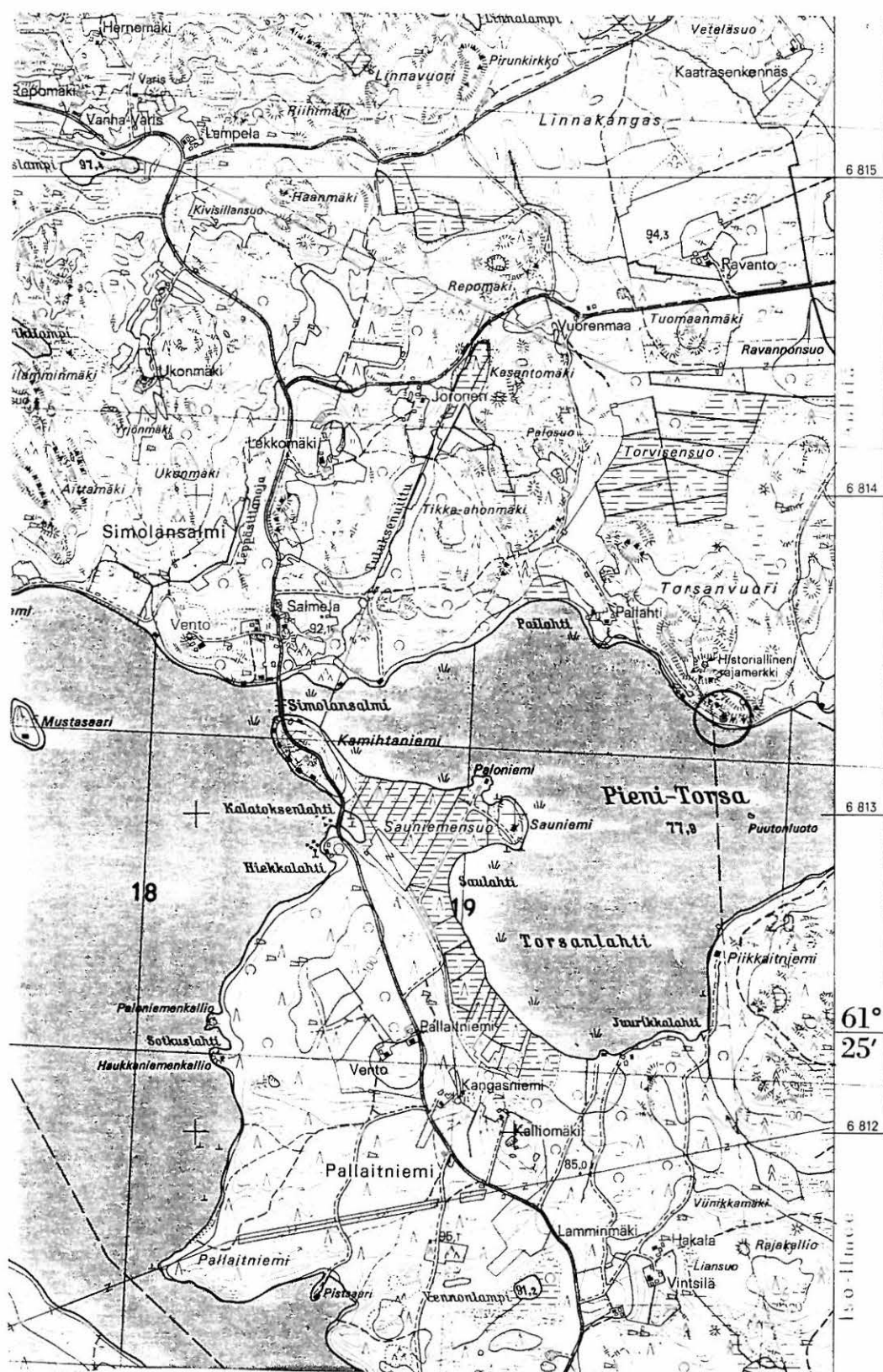
Maalaus sijaitsee itä-länsi suuntaisessa sisäänpäin kallistuvassa kallioseinämässä jonka alaosassa on pieni, noin 3 metriä pitkä ja 1,70 m leveä kalliotasanne. Tasanne on korkeudeltaan 0,90-1,50 m ja sen alareunasta maasto laskeutuu välittömästi järveen. Tasanteen alareuna on 80 m korkeuskäyrän tuntumassa.

Kallioseinä on ollut aikoinaan sileä. Ajan myötä kallion pinta on rapautunut ja vain osia sileästä pinnasta on jäljellä. Säilyneissä sileän pinnan kappaleissa on selvästi havaittavissa sinoberin punaista väriä, paikoin erittäin voimakkaana. Väriä on leveyssuunnassa 2 m ja korkeussuunnassa 1,7 m kokoisella alueella. Suurin säilynyt, melko yhtenäinen, voimakkaan punainen värijalki on kooltaan 45 x 20 cm, ja se sijaitsee kallion keskikohdalla. Väri suurimmassa pinnassa on tasainen, värin voimakkuuden vaihtelua tai maalattuja hahmoja kohdassa ei voida erottaa. Maalausta oli 13.10 tarkastamassa Jukka Luoto.

Luokitusehdotus: Luokka I. Tuhoutuneenakin tärkeä informaation antaja alueen kivikaudesta.

9. Iso-Ilme Torsanvuori

x = 6813 29, y = 4459 64, z = 80-85
 PK 4121 11 TORSANSALO, 1:20 000. Hki 1985.

10. Rantala

Mj.tyyppi: *IRTOLÖYTÖPAIKKA*
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 4123 02 SIMPELE
 Koordinaatit: $x = 6815\ 92, y = 4462\ 58, z = 69$

Omistajatiedot

Kylä: Kaljunen
 Tila: 689-431-0001-0056 Rantala
 Omistaja: Aino Hinkkanen
 Osoite: Seppätie 31, 56800 Simpele

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: KM 13364 *KOURUTALTTA*

Inventointi 1997

Aika: 17.7.1997
 Karttaotteet: PK 4123 02 SIMPELE, 1:20 000. Hki 1985.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:35

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Löytöpaikka sijaitsee 18,8 km Rautjärven kirkosta pohjoiskoilliseen Silamusjärven luoteispään koillisrannalla. Paikalla on alavaa, lounaaseen järven rantaan laskeutuvaa savipeltoa joka ei ole enää viljelyksessä. Pelto on puskaisen ja korkean aluskasvillisuuden peitossa.

Löytötiedot:

Esineen on löytänyt maanviljelijä Eino Hinkkanen toukokuussa 1950 pellon sarkaojaa kaivaessaan noin 45 cm syvyydeltä savimaasta. Löytöpaikka sijaitsee noin 30 metrin päässä rantaviivasta.

Tarkastustiedot:

Löytöpaikkaa oli vaikea hahmottaa korkean kasvillisuuden takia. Pelto on alavaa, todennäköisesti vesijättömaata. Paikalla ei topografiansa vuoksi voi olla asuinpaikkaa. Talta on todennäköisesti tippunut tai se on aikoinaan heitetty rantaveteen.

10. Kaljunen Rantala

x = 6815 92. y = 4462 58. z = 69
 PK 4123 02 SIMPELE, maastokartta 1:20 000. Hki 1995.

11. Arponen

Mj. tyyppi: *IRTOLÖYTÖPAIKKA*
 Ajoitus: kivilaika-metallilaika ?
 Lukumäärä: 2 hioinkiveä
 Peruskartta: 4121 10 UNTAMO
 Koordinaatit: x = 6802 35, y = 4453 84, z = 113

Omistajatiedot

Kylä: Untamo
 Tila: 689-422-0001-0007 Arponen
 Omistaja: Aimo Arponen
 Osoite: Piensaarenpolku 25, 56610 Rautjärvi

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: KM 19717:1-2, *KAKSI HIONKIVEÄ*

Inventointi 1997

Aika: 18.9.1997
 Karttaotteet: PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K 952:36-38

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Löytöpaikka sijaitsee 3 km Rautjärven kirkosta pohjoiseen Untamojärven länsipuolella olevan Haukkaniemen tyven lounaispuolella Arposen tilan pellolla päärakennuksesta noin 80 m pohjoiseen. Paikalla on peltotasanne joka päättyy pohjoisessa kalliokumpareeseen. Kalliokumpareella on maanomistajan mukaan ollut paikan vanhin 1700-luvulta peräisin oleva asutus.

Löytötiedot:

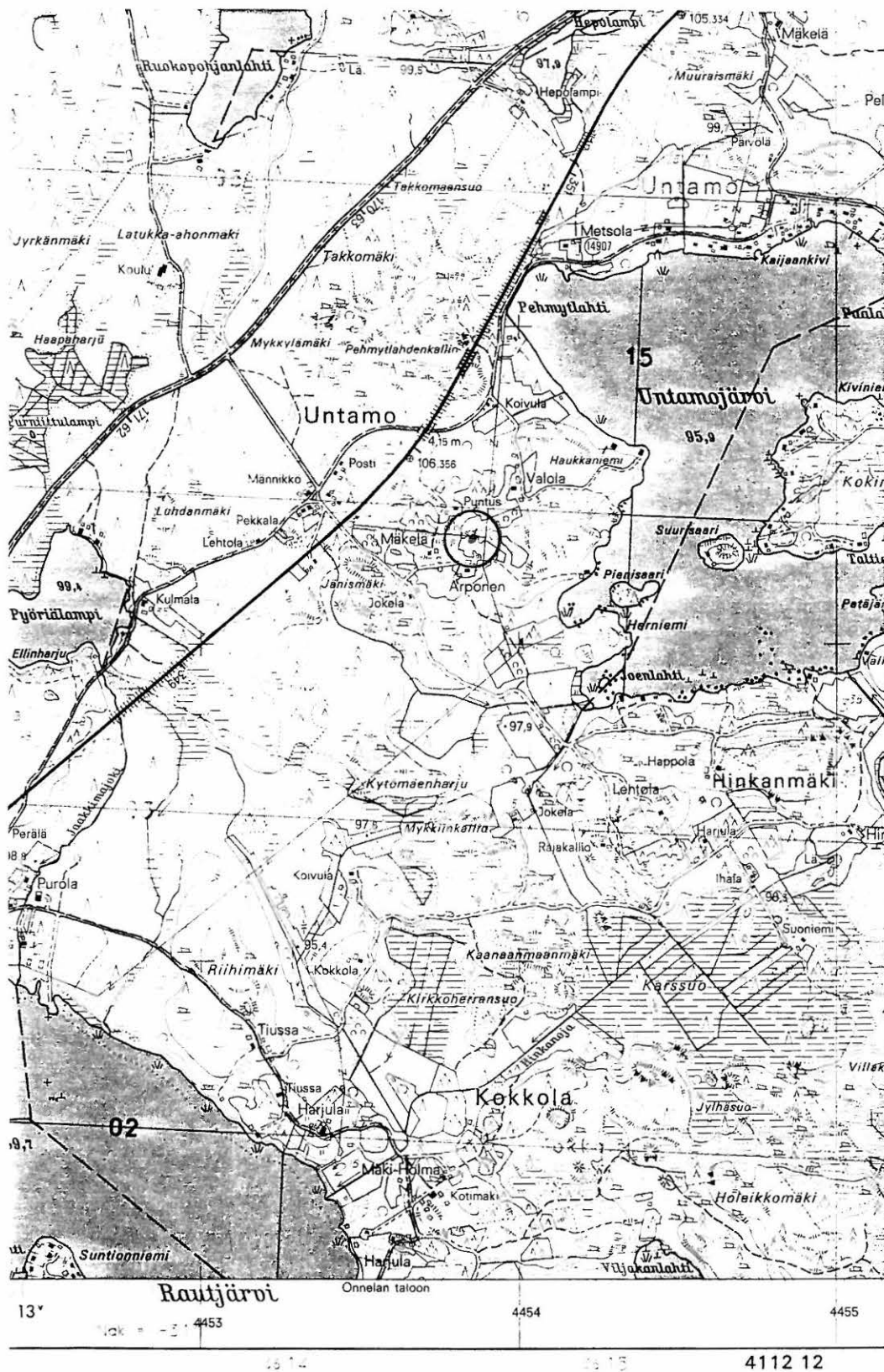
Hioimet on löytänyt kalliokumpareen läheltä pellosta hiekanserkaisesta peltomullasta maanviljelijä Aimo Arponen 1970-luvulla maata kääntäessään.

Tarkastustiedot:

Hiointen löytöpaikka oli tarkastushetkellä peruna- ja kasvimaana. Peltomullassa ei näkynyt muinaisjäänökseen viittaavaa löydöstöä. Hiointen löytöpaikasta noin 20 m länsilounaaseen kallion päällä olevasta kiviröykkiöstä purkautuu kalliolle palaneita kiviä ja erittäin mustaa maata. Maan seassa ei ole ollut, eikä tarkastuksessakaan havaittu esineitä tai palaneita luunsiruja. Heti röykkiön vieressä on kivistä ladottu aita tai mahdollinen rakennuksen kivijalka. Hieman ylempänä kalliolla on vanha riihen pohja. Vaikuttaa siltä, että kiviröykkiökin kuuluisi kalliolla olevaan nykyistä edeltävään vanhempaan asutusvaiheeseen. Löytöpaikka ei ole tyypillinen kivilaikaan löytöpaikaksi, se sopisi topografialtaan ennemminkin rautakauteen. Hiointen sijoittuminen historiallisen vanhan asuinpaikan yhteyteen herättää myös ajatuksen hiointen historian puolelle kallistuvasta alkuperästä.

Maanomistajan antaman vihjeen perusteella tarkastettiin myös Haukkaniemen koillisrantaa. Rannan fosfaattiarvot ovat huomattavan korkeat ja perimätiedon mukaan paikalla kummittelee. Niemen kärjen alapuolella oleva koillisranta on alavaa ja kivikkoista, paikalla kasvaa istutuskuusikkoo. Maanomistajan kesämökin läheisyyteen kaivettiin kaksi koekuoppaa, joissa turpeen ja humuksen alla oli 5-10 cm paksu tummanharmaa vahvasti hiilen sekainen kerros. Kerroksen alla 22-24 cm syvyydellä alkoi pohjahiekka. Kuopat olivat löydöttömiä. Asuinpaikan mahdollisuus paikalla on epätodennäköinen topografian ja kivisyiden vuoksi.

11. Untamo Arponen

x = 6802 35, y = 4453 84, z = 113
 PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1985.

12. Salmela

Mj. tyyppi: *IRTOLÖYTÖPAIKKA*
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 4121 11 TORSANSALO
 Koordinaatit: x = 6813 62, y = 4458 45, z = 98

Omistajatiedot

Kylä: Torsansalo
 Tila: 689-420-0006-0061 Salmela
 Omistaja: Timo Kaipio
 Osoite: Meerintie 1B, 01800 Klaukkala

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Huurre 1973, tark. (tarkastuskertomusta ei ole)
 Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: KM 19135 *REIKÄKIRVEEN KATKELMA*

Inventointi 1997

Aika: 17.7.1997
 Karttaotteet: PK 4121 11 TORSANSALO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:39

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Löytöpaikka sijaitsee 9,2 km Simpeleen kirkosta länsilounaaseen Torsajärven ja Pieni-Torsa järven välisen Simolansalmen pohjoisrannalla korkean mäen päällä salmen ylittävän maantien itäpuolella Salmelan tilan navetan kohdalla. Maasto paikalla on loivasti kumpuilevaa, paikoin kallioselänteiden ja irtolohkareiden rikkomaa. Maaperä on hiekkaa.

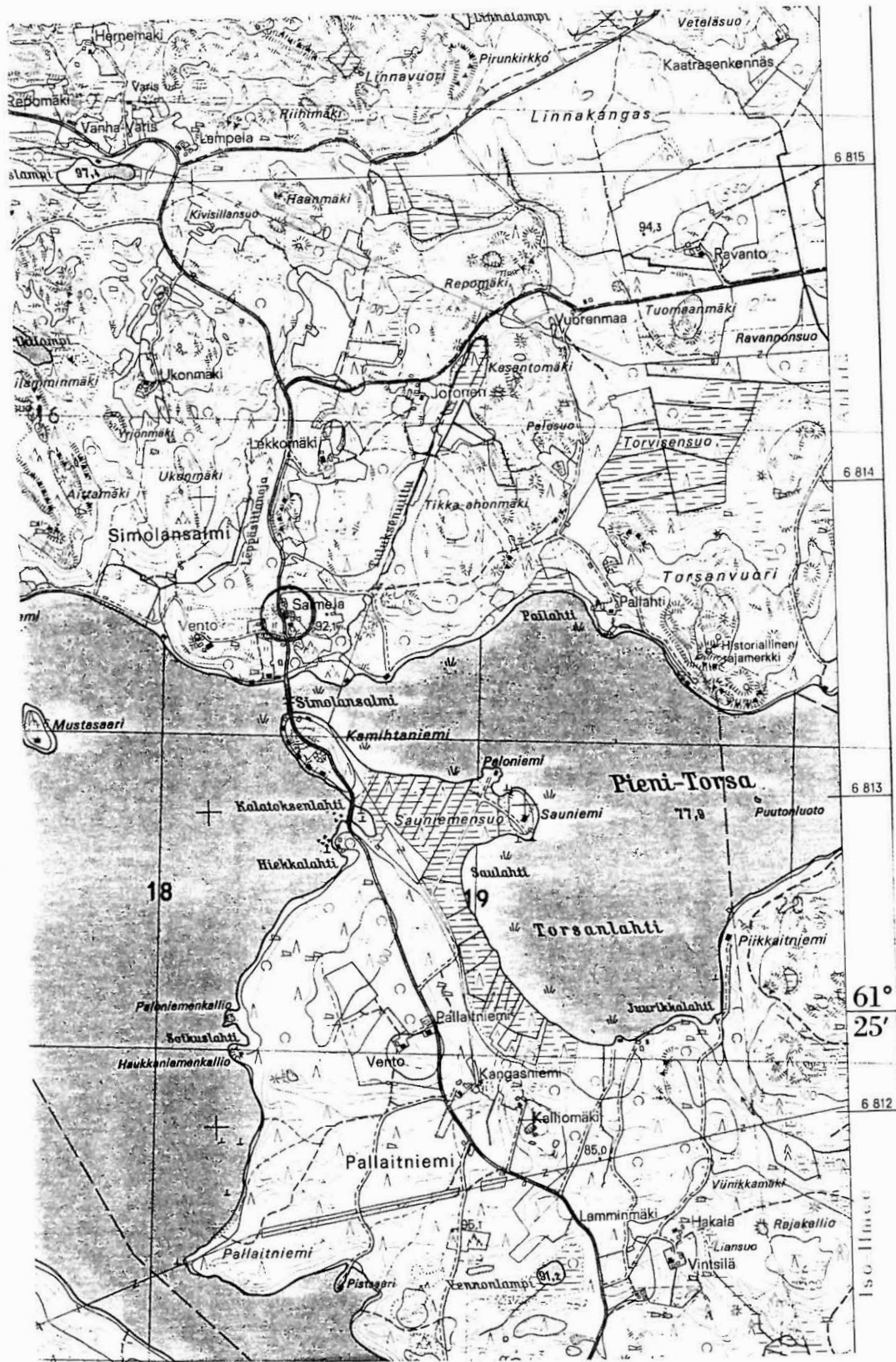
Löytötiedot:

Esineen on löytänyt maanviljelijä Johannes Kaipio 1950- luvun alussa nykyistä navettaa rakentaessaan noin puolen metrin syvyydestä mullansekaisesta hiekasta navetan luoteisseinän tienpuoleisesta päästä. Nykyisen navetan alla oli vanhan navetan kivijalka, joka rikkoutui rakennustöissä. Oppaina toimivat löytäjän leski Hilja Kaipio ja löytäjän pojanpoika.

Tarkastustiedot:

Löytöpaikka on rakennuksen alla, sen länsipuolelta kulkee maantie, kaakkoispuoli on piha-alue ja luoteispuolella on kaistale pusikkoa ennen avokalliota. Paikka on korkean mäen päällä eikä se vaikuta topografialtaan sopivalta tai tyyppilliseltä asuinpaikaksi. Löytöpaikka on todennäköisesti sekundäärinen, esine on saattanut olla vanhan navetan hirsien välissä tai kivijalassa, kuten Miettinen arvelee. Simolansalmen rannasta. Salmelan löytöpaikasta 180 m etelälounaaseen on löytynyt ainakin yksi reikäkivi (ks.7.1.3.Todennäköisesti esihistorialliset tarkemmin määrittelemättömät kadonneet irtolöydöt). Paikka on tyyppillisempi asuin- tai pysähdyspaikaksi, ja on mahdollista että Salmelan löytö on kulkeutunut sieltä löytöpaikalleen joko kivikauden tai myöhemmän ajan ihmistoiminnan tuloksena.

12. Torsansalo Salmela

PK 4121 11 TORSANSALO. 1:20 000. Hki 1985.
 x = 6813 62, y = 4458 45, z = 98

13. Pajarin kansakoulu

Mj.tyyppi: *IRTOLÖYTÖPAIKKA*
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: PK 4123 01 LAIKKO
 Koordinaatit: x = 6803 98, y = 4462 32, z = 79 ?

Omistajatiedot

Kylä: Iso-Ilmee
 Tila: 689-405-0016-0004 Pajarin kansakoulu
 Omistaja: Tuomainen Irma
 Osoite: Harjutori 8 A 2, 00500 Helsinki

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: *REIKÄKIVI*, olinpaikka tuntematon. Arkeologian topografisen arkiston tietojen mukaan esine olisi kansakoululla. Kiveä ei siellä kuitenkaan ole.

Inventointi

Aika: 9.7.1997
 Karttaotteet: PK 4123 01 LAIKKO, 1:20 000. Hki 1985
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:40-41

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Löytöpaikka sijaitsee Rautjärven kirkosta 9,1 km koilliseen Ylimmäisenjärven ja Pitkäjärven välisen joen itärannalla Metsäkylään johtavan tien eteläpuolella olevassa niemessä. Niemen päällä on hiekkatasanne, jota reunustaa jyrkähkö, noin 3 metriä korkea hiekkaterassi. Terassin alla, sen länsi- ja lounaispuolella joen rantaa kiertää noin 10 m leveä tasanne. Niemen päällä on vanha kansakoulurakennus.

Löytötiedot:

Reikäkiven on löytänyt opettaja Leander Vilkkonen syyskuussa 1948 törmän alta hiekkamaasta perunoita nostaessaan. Löytötietojen mukaan esine olisi peräisin rantatörmän alta noin 100 metrin päästä koulurakennuksesta (arkeologian osaston topografinen arkisto) tai rantatörmän alta olevalta tasanteelta noin 50 m koulurakennuksesta länsilounaaseen (Miettinen 1978) tai pieneltä hiekkakumpareelta koulun eteläpuolelta rantatörmän alta (Jaakko Vilkkonen, esineen löytäjän poika). Jaakko Vilkon kuvauksen mukaan kivi oli litteä ja vinoneliön muotoinen. Kiveen oli porattu keskelle pyöreä reikä, joka eteni kartiomaisesti molemmilta puolilta pienentyen kohti kiven keskustaa.

Tarkastustiedot:

Koulu on nykyään yksityisasuntona. Rantatörmän alla oleva tasanne on muokattua piha-aluetta: paikalla on sauna, kala-allas ja kylvettyä nurmikkoa. Tasanne vaikuttaa epäuskottavalta asuinpaikaksi alavuutensa vuoksi: nykyäänkin Ylimmäisen pinnan (77,2 mpy) ja tasanteen välinen (77,5) korkeusero on 30 cm. Esihistoriallisena aikana tasanne ei ole todennäköisesti ollut asuttavissa. Koulun etelänpuoleinen alue on kumpuillen jokeen laskevaa harvaa valoisaa metsikköä, paikalla ei ole selvää rantatörmää eikä tasaista aluetta. Oletettu löytöpaikka on todennäköisesti rantatörmän alapuolella nykyisen saunan piha-alueella, mahdollisesti Jaakko Vilkon muisteleva hiekkakumpare on joutunut väistymään rakentamisen myötä. Paikalla ei ole välttämättä ollut asuinpaikkaa, vaan reikäkivi on saattanut joutua veteen myös jostakin muusta syystä jolloin se olisi ns. vesijättölöytö.

13. Pajarin kansakoulu

PK 4123 01 LAIKKO. maastokartta 1:20 000. Hki 1995.
 x = 6803 98, y = 4462 32, z = 79 ?

14. Lammintaus

Mj tyyppi: *IRTOLÖYTÖPAIKKA*
 Ajoitus: kivikausi
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: PK 4121 10 UNTAMO
 Koordinaatit: tarkka löytöpaikka tuntematon

Omistajatiedot

Kylä: Pirhola
 Tila: ?
 Omistaja:
 Osoite:

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: KM 4853:1 *TASATALTTA*

Inventointi 1997

Aika: 9.7.1997
 Karttaotteet: PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: -

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Esineen löytöpaikka sijaitsee Lammintauksen metsämaalla, joka sijaitsee noin 4,4 km Rautjärven kirkosta luoteeseen. Alue on kumpuilevaa sora- ja hiekkamaata, jossa kasvaa paikoin kuusimetsää ja paikoin valoisaa sekametsää. Kumpareiden välillä on paikoin suota.

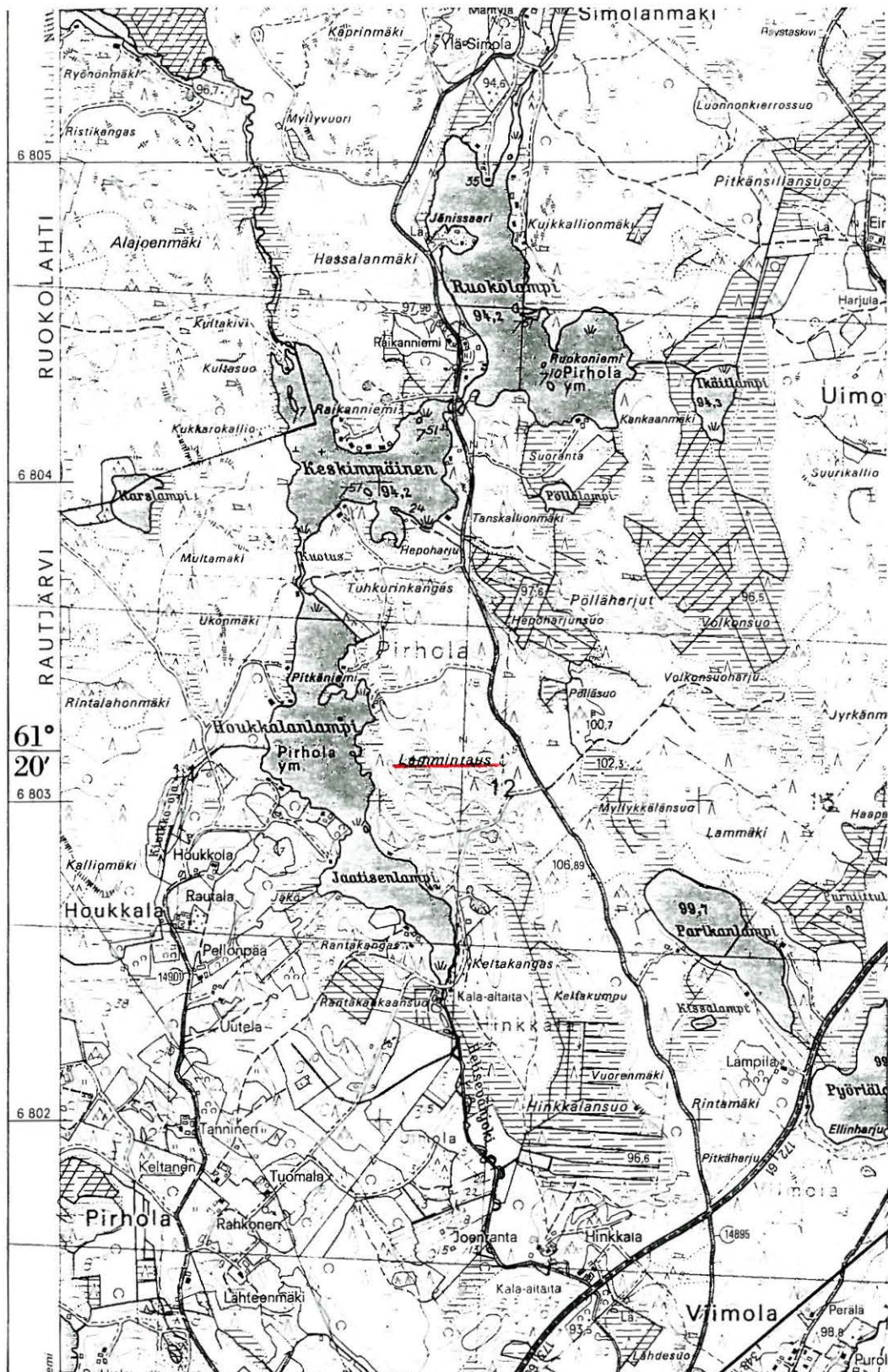
Löytötiedot:

Esine on löytynyt kaskea kynnettäessä Jaakko Wellingin omistamalta maalta ja se on toimitettu Kansallismuseoon vuonna 1907 U.T. Sireliuksen toimesta.

Tarkastustiedot:

Noin 600 m pitkälle rannansuuntaiselle alueelle pääasiassa 100 m korkeuskäyrän kohdalla havaitun vanhan rantaterassin ylä- ja alapuolelle kaivettiin sopiviin kohtiin harvakseltaan koekuoppia. Alempana rannalla maasto on soista. Alueella on heti turpeen alla 5-8 cm paksu harmaa hiilenmuruja sisältävä kerros. Kerroksen alapuolella on normaali hiekka- tai sormaa. Kuopat olivat löydöttömiä. Havaittu kerros on todennäköisesti kaskikerros, mitään asuinpaikkaan viittaavaa alueelta ei löytynyt.

14. Pirhola Lammintaous

Tasataltan tarkkaa löytöpaikkaa ei tunneta.
PK 4121 10 UNTAMO, 1:20 000. Hki 1985.

15. Änkilä

Mj. tyyppi: *IRTOLÖYTÖ*
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 4123 02 SIMPELE ?
 Koordinaatit: löytöpaikka on tuntematon

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: KM 1922.381 *KAKSOISTALTTA*

Löytötiedot

Taltoa on toimitettu Kansallismuseoon Parikkalan Änkilän kylästä Viipurilaisen osakunnan kautta vuonna 1878. Änkilän kylä kuului Parikkalaan vuoteen 1923 saakka, jolloin se liitettiin Simpeleen kuntaan. Vuonna 1973 tapahtuneen Rautjärven ja Simpeleen kunnan kuntaliitoksen jälkeen Änkilä kuuluu Rautjärven kuntaan. Taltan tarkempi löytöpaikka ei ole tiedossa.

16. Rautjärvi

Mj. tyyppi: *IRTOLÖYTÖ*
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 1

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: Sortavalan museo 22245:323, *TASATALTTA*

Löytötiedot

Esine on löytynyt Rautjärveltä.

17. Hallilanmäki

Mj.tyyppi: *IRTOLÖYTÖPAIKKA*
 Ajoitus: kivilautinen
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 4112 12 + 4112 11 + 4114 03 RAUTJÄRVI
 Koordinaatit: x = 6795 36, y = 4455 92, z = noin 92,5

Omistajatiedot

Kylä: Hallilanmäki
 Tila: 689-402-0001-0041 Pohjola
 Omistaja: Onni Varis
 Osoite: Hallilantie 41, 56640 Purnujärvi

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: esine lunastettu Museovirastoon, diar. 6.11.1989.
 Aiemmat löydöt: KM 25029 *REIKÄKIVI*

Inventointi 1997

Aika: 22.8.1997
 Karttaotteet: PK 4112 12 + 4112 11 + 4114 03 RAUTJÄRVI, 1:20 000. Hki 1971.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:42

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Löytöpaikka sijaitsee 4,2 km Rautjärven kirkosta eteläkaakkoon ja Pohjolan tilan päärakennuksesta noin 260 m itään suo-ojien niemimäiseksi rajaamalla suopellolla. Pellolle on istutettu kuusentaimia, tarkastettaessa peltoa peitti korkea horsmikko.

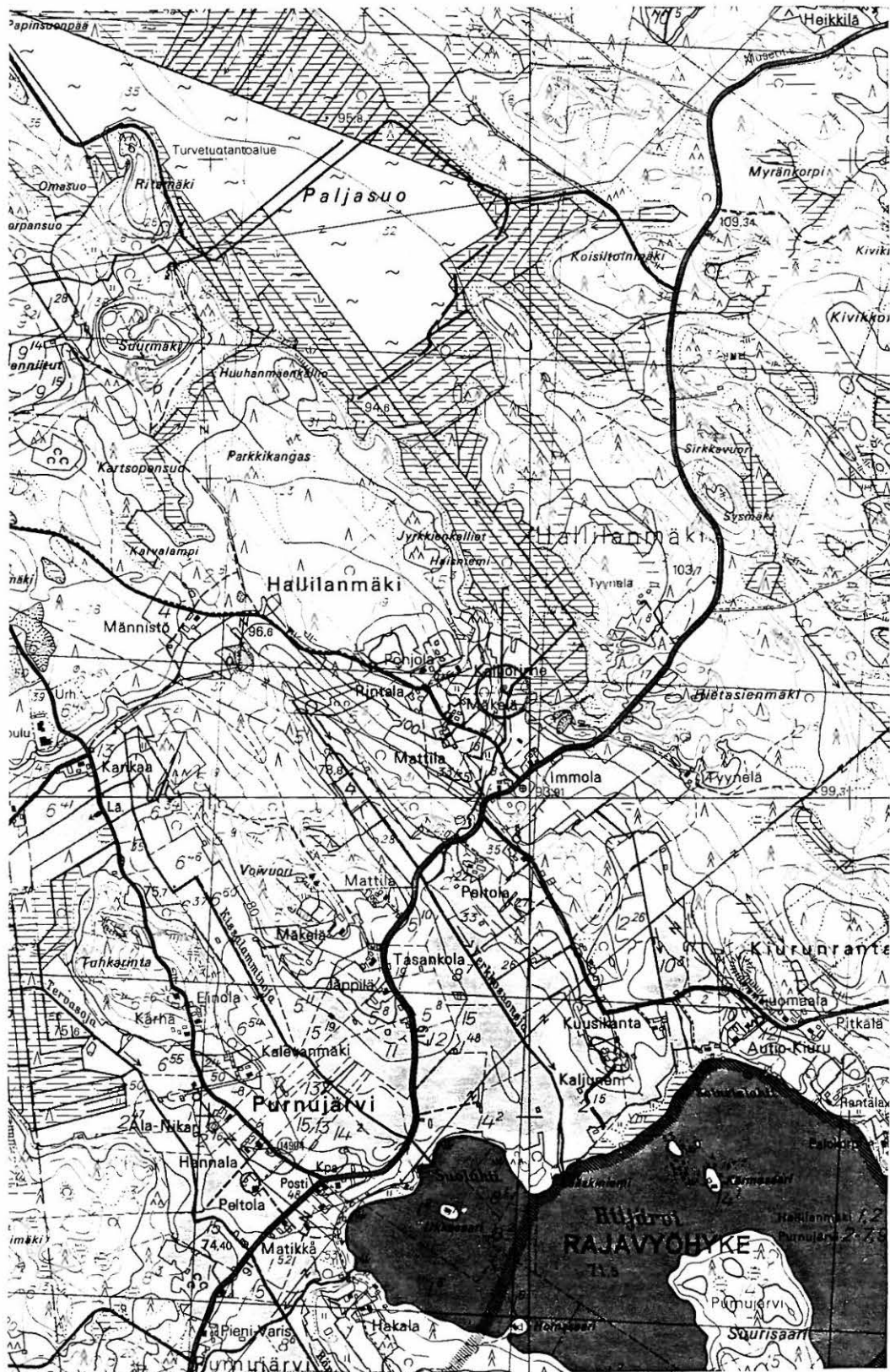
Löytötiedot:

Esineen on löytänyt maanviljelijä Onni Varis pellolla toukotoita tehdessään keväällä 1967. Varis arvelee esineen joutuneen pellolle viereistä ojaa kaivettaessa, tällöin ojasta saatu maa-aines sekoitettiin peltoon. Nuijakivi toimi kynttilänjalkana vuoteen 1989, jolloin sen arvoitus selvisi, ja se toimitettiin Museovirastoon.

Tarkastustiedot:

Löytöpaikalle kaivettiin koekuoppa. Pellossa ylimpänä on 20 cm peltomultaa jonka alla on noin puolen metrin paksuinen turvekerros joka päättyy saveen. Kuoppa oli löydötön. Paikalla on aikoinaan ollut avovettä, ja esine on todennäköisesti joko hukattu tai jonkun muun syyn takia jätetty rantaveteen. Paikalla ei voi olla asuinpaikkaa. Oppaana kohteessa toimi esineen löytäjä Onni Varis.

17. Hallilanmäki Hallilanmäki

x = 6795 36, y = 4455 92, z = noin 92.5

PK 4112 12+4114 03 RAUTJÄRVI, 1:20 000. Hki 1983. Pp. 1992.

18. Haarakoski

Mj. tyyppi: *IRTOLÖYTÖPAIKKA*
 Ajoitus: kivilautinen
 Lukumäärä: 1
 Peruskartta: 4123 02 SIMPELE
 Koordinaatit: todennäköinen löytöalue: x = 6813 30-40, y = 4465 01-14, z = 58-60

Omistajatiedot

Kylä: Simpele
 Tila: 689-432-0008-0231 Tuominotko
 Omistaja: Yhtyneet Paperitehtaat Oy
 Osoite: 37600 Valkeakoski

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: -
 Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 19.8.1997
 Karttaotteet: PK 4123 02 SIMPELE, 1:20 000. Hki 1985.
 Löydöt: KM 30529 *REIKÄKIRVEEN TEELMÄ*
 Negatiivit: EKM K 952:43

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

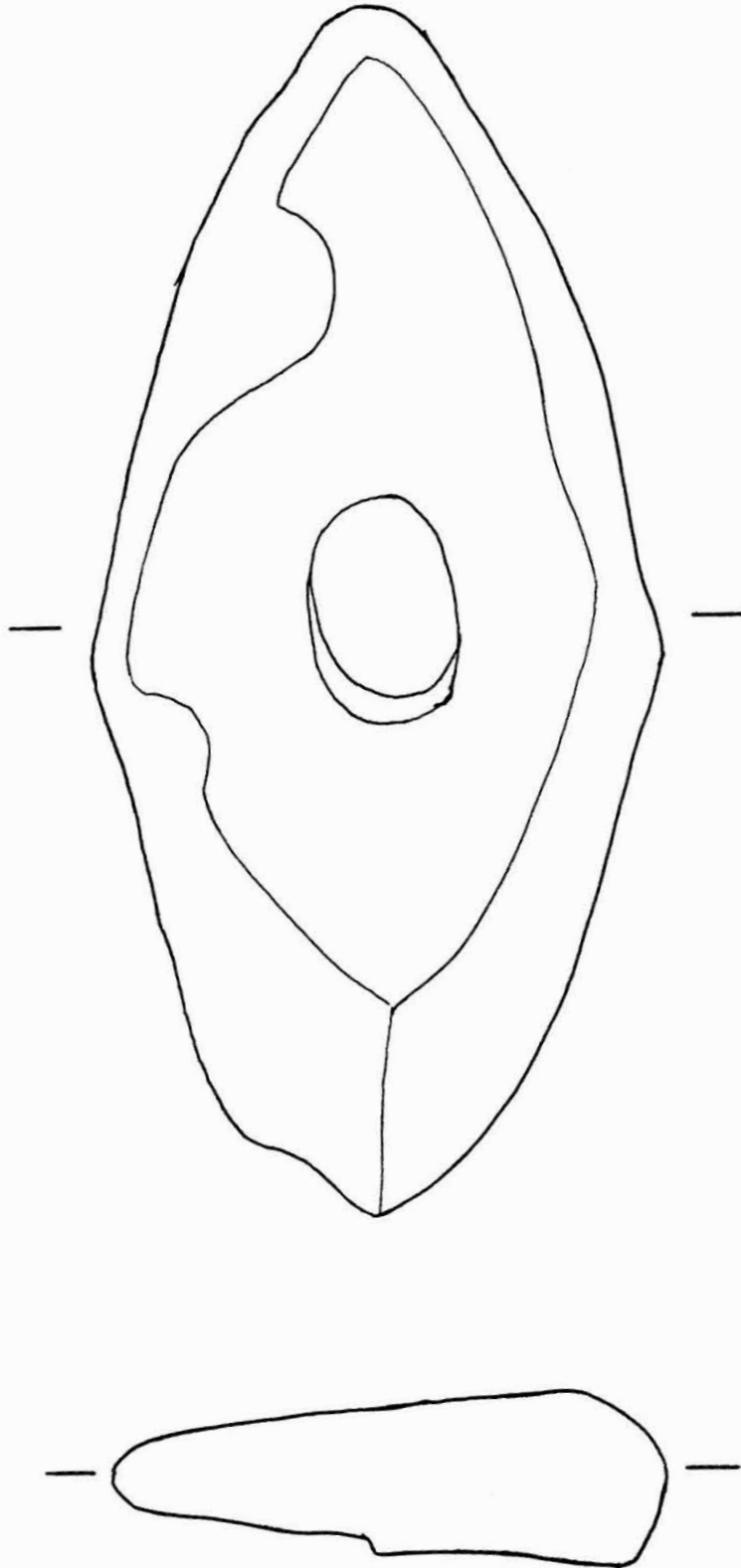
Löytöpaikka sijaitsee 2,9 km Simpeleen kirkosta lounaaseen Kokkolanjoen haarautumakohdan luoteispuolella vanhaa urheilukenttää vastapäätä kentän puoleisella rannalla. Paikalla kulkee rautatie ja maantie.

Löytötiedot:

Esineen on löytänyt Matti Terävä 1960- luvun alkupuolella kaivurin kauhasta tai maakasan päältä Kokkolanjokea ruopattaessa. Esine on ollut joko vedessä tai aivan rannan tuntumassa. Esine on säilynyt suvun hallussa. Museovirastolle sen luovutti löytäjän tytär Maija-Leena Vaalisto inventoinnin yhteydessä.

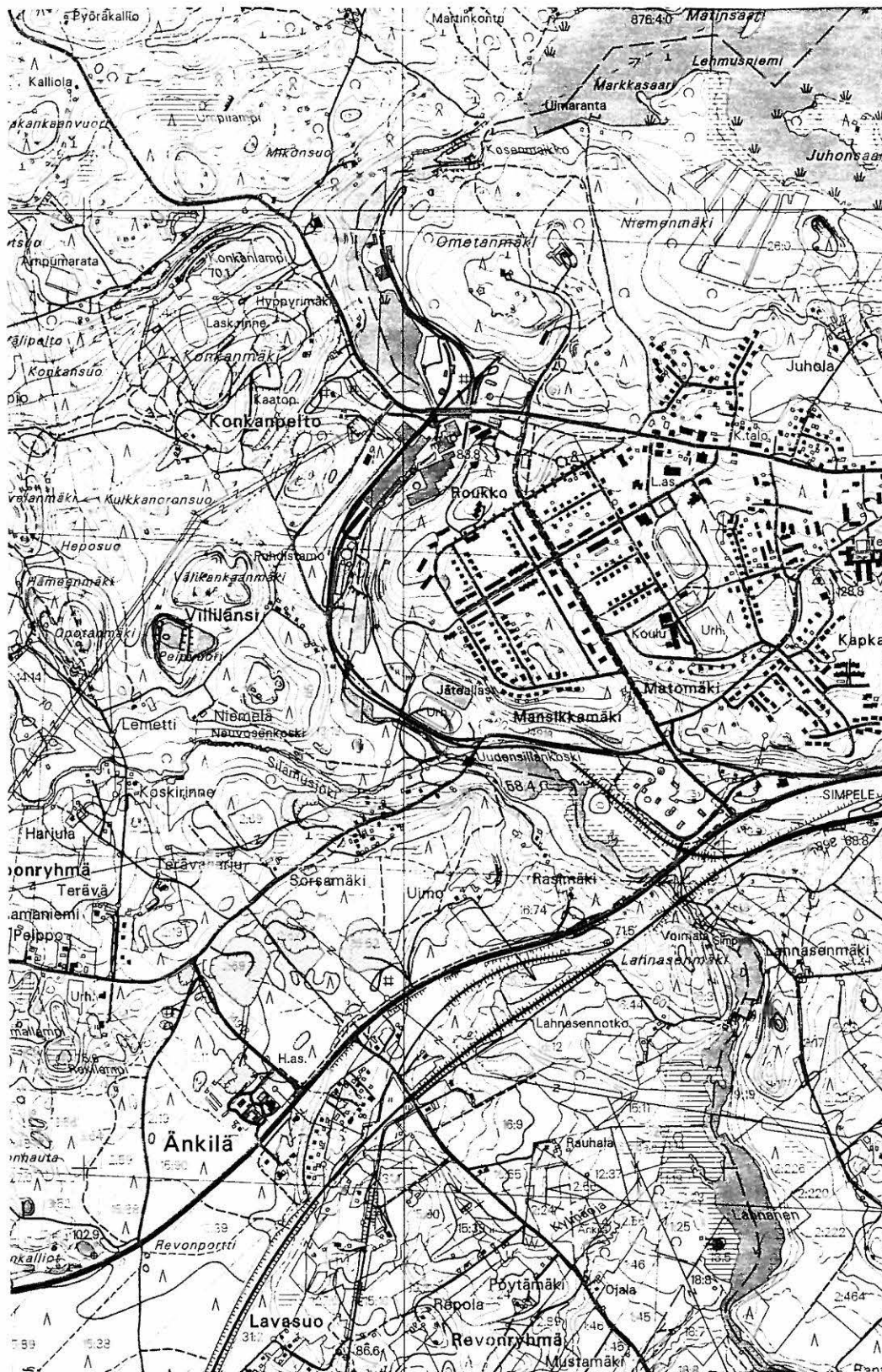
Tarkastustiedot:

Tarkkaa löytöpaikkaa ei ole mahdollista määrittellä. Kokkolanjoen ranta on voimakkaasti rakennettua ja täytemaalla täytettyä ja mikäli paikalla on ollut asuinpaikka, on se täysin tuhoutunut. On myös mahdollista, että esine olisi tipahtanut tai että se olisi muusta syystä heitetty veteen. Tiedot kahdesta muusta Kokkolanjoen koskesta löytyneestä kiviesineestä (Liite 3, Kaakkoisseutu 45/1964), toinen aivan kyseessäolevan esineen läheltä, viittaavat mahdollisuuteen, että esineet olisi uhrattu koskipaikkoihin.

18. Simpele Haarakoski**Kivikirveen teelmä. 1:1.**

18. Simpele Haarakoski

Todennäköinen löytöalue: $x = 6813\ 30-40$, $y = 4465\ 01-14$, $z = 58-60$
 PK 4123 02 SIMPELE, maastokartta 1:20 000. Hki 1995.

19. Palokumpu

Mj.tyyppi: *IRTOLÖYTÖPAIKKA*
 Ajoitus: kivikautinen
 Lukumäärä: 2
 Peruskartta: 4123 01 LAIKKO
 Koordinaatit: x = 6801 03, y = 4460 70, z = 65-70

Omistajatiedot

Kylä: Miettälä
 Tila: 689-414-0002-0058 Palokumpu
 Omistaja: Matti Korhonen
 Osoite: Pirholantie 2, 56610 Rautjärvi

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: -
 Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 10.11.1997
 Karttaotteet: PK 4123 01 LAIKKO, 1:20 000. Hki 1985.
 Löydöt: *KÄYRÄSELKÄINEN KOURUTALTTA
 TALTTA*
 Negatiivit: EKM K952:44

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Löytöpaikka sijaitsee pellolla 7,3 km Rautjärven kirkosta itäkoilliseen Matinmäen peltoalueiden lounaispuolella Kuunjoen tilan päärakennuksesta noin 200 m koilliseen. Maaperä talon kohdalla on hiekkaa, pelloilla talon ympärillä savimaata.

Löytötiedot:

Esineet ovat löytyneet 1930-luvun alkupuolella pellonraivauksessa. Esineiden löytöpaikalla maan sisässä oli noin ämpärin kokoisista kivistä muodostunut kivijono josta esineet löytyivät. Paikalla ei löytöpaikalla mukana olleen Yrjö Korhosen mukaan ollut hiiltä. Peltoa raivattaessa kivijono poistettiin. kiviä saatiin paikalta noin yhden hevoskärryllisen verran. Muuten peltoalue on kivetön. Kiviesineiden lisäksi paikalla ei olla havaittu muuta epätavallista.

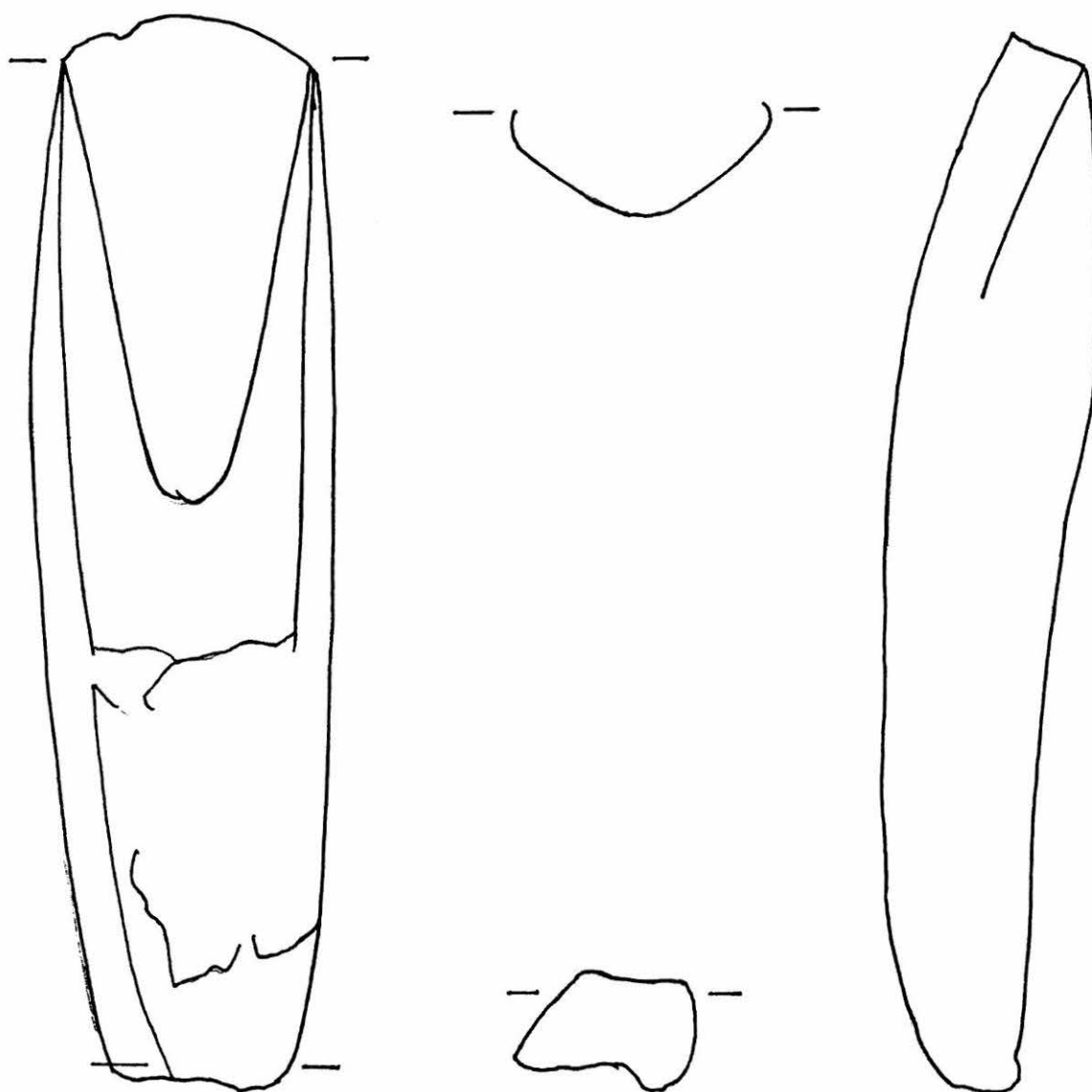
Tarkastustiedot:

Esineet käytiin tarkastamassa pimeän aikaan, jolloin varsinaista löytöpaikkaa ei päästy tutkimaan. Lumisateiden takia löytöpaikkaa ei ehditty tarkastaa. Esineet piirrettiin ja niistä otettiin valokuvia. Esineet ovat Yrjö Korhosen, os. Pajarintie 426, 56610 Rautjärvi, hallussa.

19. Miettälä Palokumpu

Käyräselkäinen kourutaltta, 1:1.

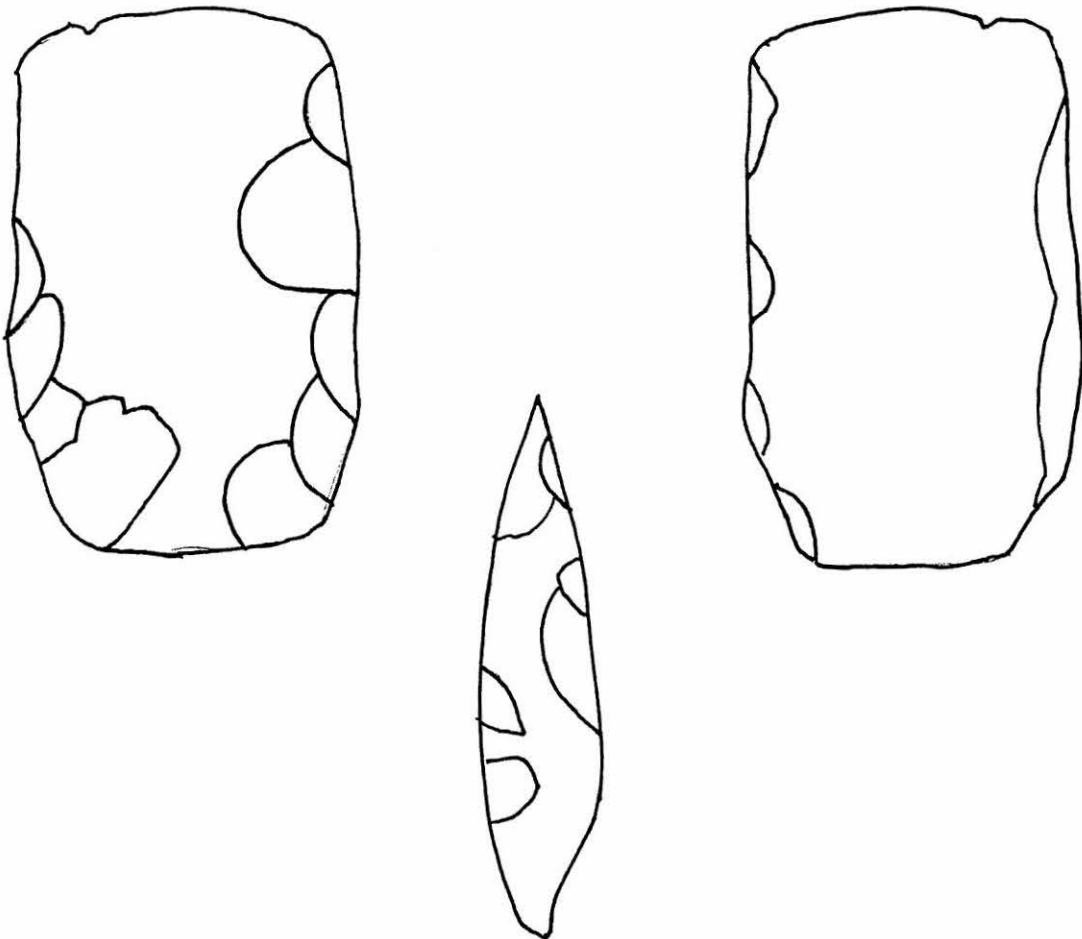
- pituus 14.5 cm, leveys 4 cm, paksuus 2.4 cm, paino 258 g. Mitat on otettu viivottimella.
- poikkileikkaus litteänsiokea
- mustaa tiivistä kiviainesta
- esine on hyvin hiottu, etu- ja takapuolella on lohkeamia

19. Miettälä Palokumpu

Talita. 1:1.

- pituus 7 cm, leveys 4,5 cm, paksuus 1,5 cm, paino 78 g. Mitat on otettu viivottimella.
- poikkileikkaus sivuille terävöityvä
- vaalean vihertävää tiivistä kiviainesta
- ala- ja yläpuoli hyvin hiottu, sivut lohkottu

19. Miettilä Palokumpu

x = 6801 03, y = 4460 70, z = 65-70
 PK 4123 01 LAIKKO, maastokartta 1:20 000. Hki 1995.

20. Mansikkamäki

Mj. tyyppi: *KIVIRÖYKKIÖITÄ*
 Luokka: II
 Ajoitus: ajoittamattomia
 Lukumäärä: 7-10 kpl. Kaksi keskittymää.
 Peruskartta: 4123 02 SIMPELE
 Koordinaatit: A: x = 6813 80, y = 4465 01, z = 95-100. Mäen päällä.
 B: x = 6813 74, y = 4465 00, z = 85-90. Mäen lounaisrinteellä.

Omistajatiedot

Kylä: Simpele
 Tila: 689-432-0008-0231 Tuominotko
 Omistaja: Yhtyneet Paperitehtaat Oy
 Osoite: 37600 Valkeakoski

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv.
 Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 19.8.1997
 Karttaotteet: PK 4123 02 SIMPELE, 1:20 000. Hki 1985
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:45

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 2,1 km Simpeleen kirkosta lounaaseen Kokkolanjoen itäpuolella sijaitsevan Mansikkamäen lounaisrinteellä. Rinne laskee koillisesta lounaaseen kohti jokea. Paikalla kasvaa harvaa heinä- ja saniais pohjaista kuusimetsää. Maaperä on soraa.

Kohteen kuvaus:

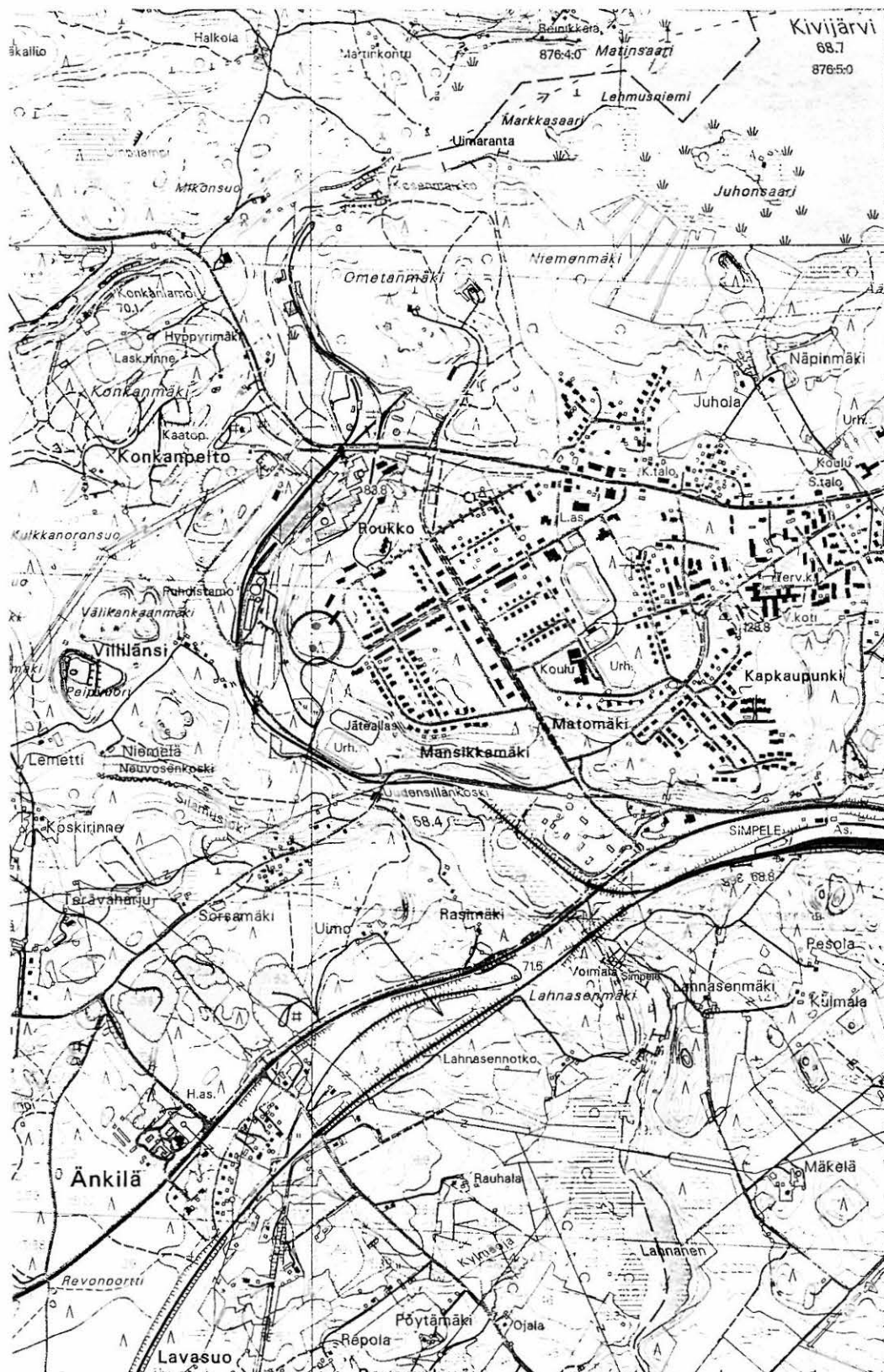
Mansikkamäen lounaisrinteellä ja sen päällä on pyöreitä, tasakokoisia, pelkistä kivistä maapohjalle koottuja matalia röykkiöitä. Mäen päällä on vain muutama raunio pääosan sijoittuessa rinteeseen. Rinteessä on pyöreiden röykkiöiden lisäksi yksi suuri kalliopaljastumalle koottu röykkiö kookkaan maakiven yhteydessä, sekä muutama epämääräinen pitkänomainen kivikasa.

Pyöreät röykkiöt ovat kooltaan 2,5 x 2,5 x 0,30 m, ja ne on koottu 20-40 cm kokoisista kivistä. Röykkiöt ovat päällepäin rakenteettoman näköisiä, vahvan sammalkerroksen peittämiä. Yhtä röykkiötä mäen päällä on pengottu. Suuri kalliopaljastumalle koottu röykkiö on epämääräisen muotoinen, kooltaan 4,5 x 5 x 0,30-0,50 m. Se on koottu halkaisijaltaan 20-50 cm kokoisista kivistä. Röykkiön päällä kasvaa ympärysmitaltaan 55 cm oleva kuusi, mutta muuten kasvillisuus sen päällä on vähäistä. Paikalla on myös maakivien väliin koottu pitkänomainen, rakenteeton itä-länsi -suuntainen, kooltaan 3 x 1,5 x 0,40 m oleva röykkiö, jonka rakennuskivien halkaisija on 20-40 cm. Erityyppiset röykkiöt ovat lähellä toisiaan pienehköillä, noin 30 x 40 m kokoisella alueella.

Röykkiöt vaikuttavat kaskiraunioilta. Mansikkamäki- nimi saattaa olla yhteydessä kaskikauteen, jonka sivutuotteena metsämansikka valloitti kaskettuja alueita. Toisaalta etenkin mäen päällä olevat pyöreät rauniot ja mäen sijainti Laatokkaan yhteydessä olevan Kokkolanjoen vieressä voivat tarjota myös rautakauteen viittaavia mahdollisuuksia.

Luokitusehdotus: Luokka II.

20. Simpele Mansikkamäki

A: $x = 6813\ 80$, $y = 4465\ 01$, $z = 95-100$. Mäen päällä.
 B: $x = 6813\ 74$, $y = 4465\ 00$, $z = 85-90$. Mäen lounaisrinteellä
 PK 4123 02 SIMPELE. maastokartta, 1:20 000. Hki 1995.

21. Niinimäenkallio

Mj. tyyppi: *KIVIRÖYKKIÖITÄ JA KIVIVALLEJA*
 Luokka: II
 Ajoitus: ajoittamattomia
 Lukumäärä: alue A: 4 röykkiötä, kivivallia
 alue B : noin 10 röykkiötä
 Peruskartta: PK 4123 02 SIMPELE
 Koordinaatit: A: x = 6817 84, y = 4466 79, z = 75-77,5
 B: x = 6817 75, y = 4466 73, z = 75-80

Omistajatiedot

Kylä: Simpele
 Tila: 689-432-0003-0068 Niinimäenkallio
 Omistaja: Veikko Pääkkönen
 Osoite: Roihankatu 13 C 018, 56800 Simpele
 Omistaja: Martti Toivanen
 Osoite: Naurispolku 4 A 004, 06150 Porvoo
 Omistaja: Maija Pajari
 Osoite: Lepänlahdentie 211, 56800 Simpele
 Omistaja: Vuokko Kaartinen
 Osoite: Simpeleentie 24, 56800 Simpele
 Omistaja: Aatto Naukkarinen
 Osoite: Ilmarinkatu 16, 56800 Simpele
 Omistaja: Emil Suna
 Osoite: ?
 Omistaja: Raija Parviainen
 Osoite: Kaarnatie 18, 59130 Koitsanlahti

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: Miettinen 1978, inv (alue B)
 Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 15.8.1997
 Karttakotteen: PK 4123 02 SIMPELE, 1:20 000, Hki 1985.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:46

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee noin 2,8 km Simpeleen kirkosta pohjoisluoteeseen Simpele-järven Saviniemenselkään pistävässä Syvienkallio-nimisessä kukkulamaisessa, pääosin jyrkkäreunaisessa kallioniemessä (alue A) ja niemestä noin 100 metriä lounaaseen (alue B).

Niemi laskeutuu rannassa paikoin jyrkähkönä silokalliona veteen. Niemen päällä on suhteellisen tasainen harvaa männikköä kasvava saareke. Saarekkeella ja kalliolla on muutamaa siirtolohkarettä lukuunottamatta melko samankokoisia kivilohkareita hajallaan. Kukulalle johtaa Lepänlahdentieltä polku loivimman lounaisrinteen kautta. Niemestä lounaaseen sijaitsevat röykkiöt sijaitsevat tasaisella mäntykankaalla paikoin aivan Lepänlahden tien vieressä. Maaperä on hiekkaa ja soraa.

Kohteen kuvaus:

Alueella A kallioniemen loivalla lounaisrinteellä on kolme pyöreähköä ja yksi pitkänomainen röykkiö. Röykkiöt on rakennettu pelkistä kivistä paikoin maa- , paikoin kalliopohjalle. Pienin, kalliopohjalle koottu raunio, on kooltaan 2,60 x 2,0 x 1,0 m ja siihen käytettyjen rakennuskivien läpimitta vaihtelee 20-50 cm välillä. Röykkiö on todennäköisesti ollut reunoiltaan kylmämuurattu, soikeahko, itä-länsi -suuntainen. Nykyään röykkiö on osittain romahtanut. Suurin, maapohjalle koottu röykkiö on kooltaan 3 x 3 x 0,30 m. Sen kivet ovat halkaisijaltaan 20-40 cm. Pitkänomainen, pohjois-eteläsuuntainen röykkiö on koottu vallimaiseksi muodostelmaksi kahden suuren maakiven väliin. Rakennelma on kooltaan 3 x 1,30 x 0,90 m, kivien koko vaihtelee 20-50 cm välillä.

Ylempänä rinteellä röykkiöiden koillispuolella on loivassa kaaressa suuria maakiviä joiden väleissä on havaittavissa vallimaista, pelkistä kivistä koottua, osittain purkautunutta ladelmaa. Rakennuskivien koko vastaa röykkiöiden kivien kokoa. Rakennelmassa on rinteessä keskellä noin 3 m leveä aukko, jonka toisessa reunassa vallimainen ladelma kääntyy suorassa kulmassa sisäänpäin. Alempana rinteellä, lähimpänä polkua olevan röykkiön kaakkoispuolella on myös epämääräistä, maakivien välissä olevaa kivitäytettä. Selvimmin näkyvä rakennelma kiertää kallioniemen luoteis-, lounais- ja osin kaakkoisreunaa jättäen niemen korkeimman, tasaisen laen rakennelman sisälle. Rannan puolella kalliolla on runsaasti läpimitaltaan 60-80 cm olevia kivenlohkareita. Saattaa olla mahdollista että kivet olisivat muodostaneet aikoinaan rakenteita.

Niemen luoteis- ja lounaisosaa kiertävä kivrakennelma vaikuttaa aidalta tai epämääräiseltä ”vallilta”. Sen tarkempaa merkitystä on vaikea arvioida. Se saattaa liittyä röykkiöistä noin 60 m kaakkoon olevaan alueeseen, joka kasvillisuuden perusteella (umpeenkasvanutta peltoa, marjapensaita) näyttää vanhalta asuinpaikalta. Rakennuksiin viittaavia kiinteitä jäänteitä en paikalla havainnut.

Alueella B kallioniemen eteläpuolella olevalle mökille vievän tien ja Lapinlahdentien väliin jäävällä maakaistaleella Lapinlahdentietä mitaten noin 70 m matkalla on noin 10 tasakokoista, pyöreää, pelkistä 15-50 cm halkaisijaltaan olevista kivistä maapohjalle koottua röykkiötä. Röykkiöistä yksi on suuren maakiven yhteydessä. Röykkiöiden halkaisija on keskimäärin 2 m ja niiden korkeus vaihtelee 50-70 cm välillä. Röykkiöiden seinämissä on paikoin jälkiä kylmämuurauksesta. Röykkiöt vaikuttavat kaskiraunioilta.

Luokitusehdotus: Luokka II. Vallimaisen rakennelman funktio ja ajoitus ovat epäselvät.

21. Simpele Niinimäenkallio

A: $x = 681784$, $y = 446679$, $z = 75-77,5$

B: $x = 681775$, $y = 446673$, $z = 75-80$

PK 4123 02 SIMPELE, maastokartta, 1:20 000. Hki 1995.

22. Lapinlisiänsuo

Mj. tyyppi *KIVIRÖYKKIÖITÄ*
 Luokka: III
 Ajoitus: ajoittamattomia
 Lukumäärä: noin 10 kpl
 Peruskartta: PK 4121 11 TORSANSALO
 Koordinaatit: x = 6810 71, y = 4458 29, z = 100-110

Omistajatiedot

Kylä: Kekäleniemi
 Tila: 689-408-0002-0063 Mutkala
 Omistaja: Seija Laine
 Osoite: Heinlahdentie 41, 56730 Laikko /Koivukatu 1B 20, 11710 Riihimäki

Arkistotiedot

Aiemmat tiedot: -
 Aiemmat löydöt: -

Inventointi 1997

Aika: 26.8.1997
 Karttaotteet: PK 4121 11 TORSANSALO, 1:20 000. Hki 1975.
 Löydöt: -
 Negatiivit: EKM K952:48

Tutkimuskertomus

Sijainti ja maasto:

Kohde sijaitsee 10,06 km Simpeleen kirkosta lounaaseen Torsajärven kaakkoispään Valkialahden lounaisrannalla noin 460 m Leviähiekan lahdelmasta kaakkoon. Jyrkkärinteisen korkean harjun päällä on tasainen alue jossa kasvaa nuorta saniais- ja ruohopohjaista mäntymetsää. Maaperä on hiekkaa ja soraa. Harjun reunalla on paikoin juoksuhautoja.

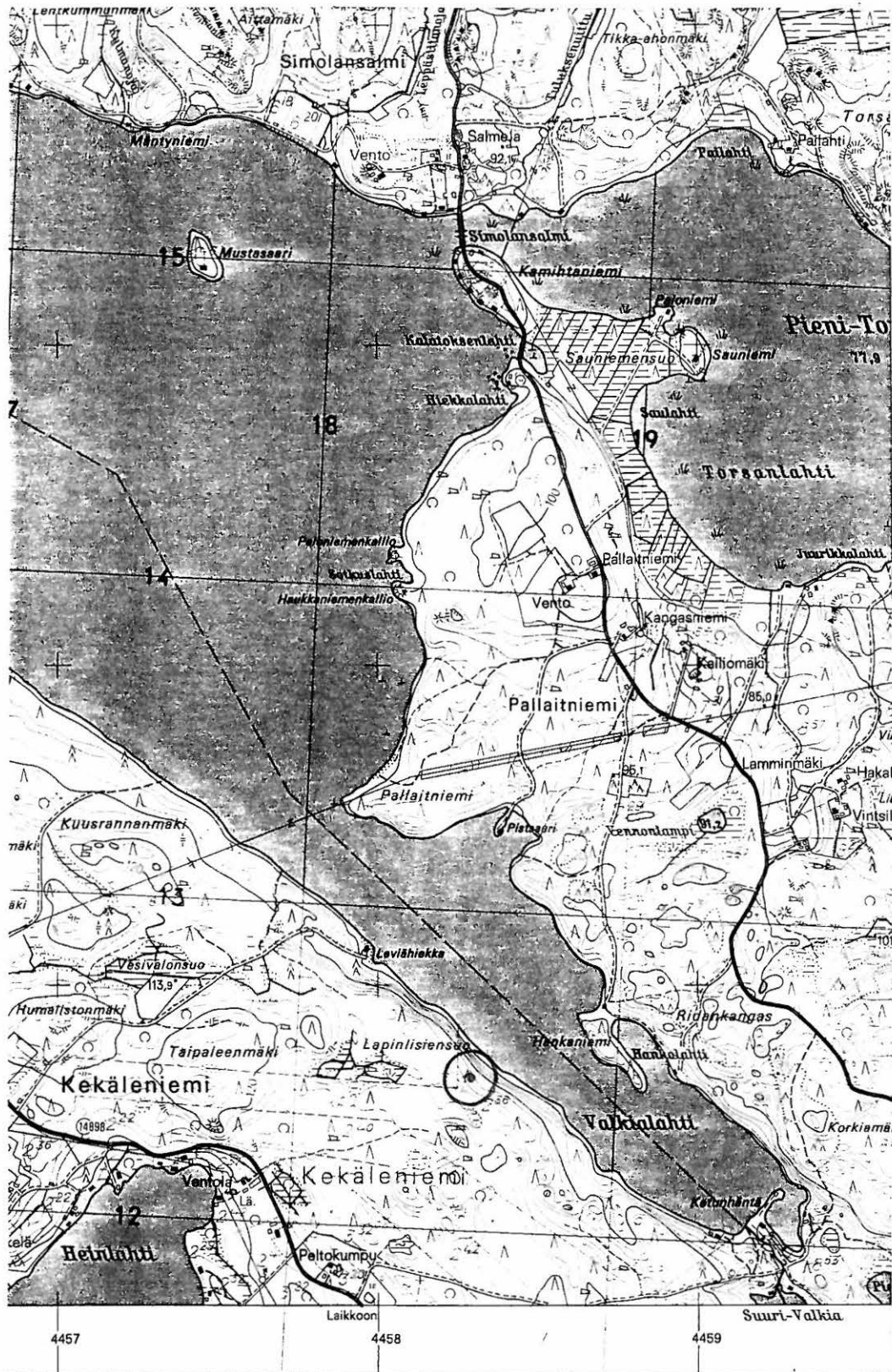
Kohteen kuvaus:

Harjun päällä olevalla tasanteella koilliseen viettävän rinteiden yläosassa on harvakseltaan pelkistä kivistä maapohjalle koottuja epämääräisen muotoisia ja pyöreitä röykkiöitä. Myös suurten maakivien päällä on kivikasoja. Pienin röykkiö on pyöreä, kooltaan 2 x 2 x 0,80 m. Rakennuskivien halkaisija vaihtelee 30-45 cm välillä. Suurin, epämääräisen muotoinen röykkiö on kooltaan 3 x 3 x 1 m ja siihen käytettyjen kivien halkaisija on 30-45 cm. Röykkiöissä ei ole havaittavissa rakennelmia. Pääsääntöisesti röykkiöt ovat paksun sammalen ja aluskasvillisuuden peitossa.

Röykkiöt ovat todennäköisesti kaskiraunioita. Niiden sijainti korkean soraharjun päällä ei viittaa esihistorialliseen asutukseen. Torsajärven rannalla röykkiöistä jonkin matkaa luoteeseen on Jääsken vuoden 1557 maakirjojen mukaan ollut kylä (Jääsken historia I s.169).

Luokitusehdotus: Luokka III.

22. Kekäläniemi Lapinlisiensuo

x = 6810 71, y = 4458 29, z = 100-110
 PK 4121 11 TORSANSALO, 1:20 000. Hki 1985.

LIITE 1. KOHDELUETTELO JA KOHDEKARTTA 1:100 000

LIITE 1. KOHDELUETTELO JA KOHDEKARTTA 1: 100 00.

Kohteet 1-22

1. Kopsala Pulkkisenniemi

Kivikautinen asuinpaikka, kampakeraaminen aika. I.

PK 4121 10 UNTAMO

$x = 6807\ 41$, $y = 4456\ 68$, $z = 96-97$, $x = 6807\ 50$, $y = 4456\ 60$, $z = 95-100$?

1 B. Ajoittamattomia kiviröykkiöitä. II.

$x = 6807\ 39$, $y = 4456\ 69$, $z = 100-105$

Tila 2:103 Järvelä, omistaja Jorma Tanjunen.

Kohde sijaitsee 8,7 km Rautjärven kirkosta pohjoiskoilliseen Nurmijärven itäreunalla olevan Pulkkisenniemen länsirannalla. Hiekkaniemen alue on tasaista, niemen eteläpuoli taas kumpuilevaa sekametsää kasvavaa rinnettä. Maaperä on hiekkaa ja soraa. Ranta pitkin kulkee polku Hiekkaniemen kärkeen. Asuinpaikkalöytöjä on tehty kahdesta kohtaa: Hiekkaniemen tyvestä polun pinnalta ja siitä noin 120 m luoteeseen olevasta Tanjusen venerannasta sekä venerannan eteläpuolella avautuvalta tasanteelta. Löytöjen perusteella asuinpaikka käsittää noin 160 m pitkän, kapean rannansuuntaisen alueen, joka koskemattomana sopii I luokan kohteeksi. Asuinpaikan etelälaidalla olevat röykkiöt vaikuttavat kaskiraunioilta.

Löydöt: KM 12669 saviastianpala

KM 20534: 1-3 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia, hiilinäyte

Tutkimukset: Keskitalo 1969, tark.

Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

2. Torsansalo Kaakojan kangas

Kivikautinen asuinpaikka. II.

PK 4121 11 TORSANSALO

$x = 6817\ 46$, $y = 4451\ 38$, $z = 83-84$

Tila 9:81 Mäntyranta, omistaja Kaarina Partinen

2 B. ajoittamaton pyyntikuoppa. II.

$x = 6817\ 44$, $y = 4451\ 20$, $z = 80-82,5$

Tila 9:51 Mäntyranta, omistajat Risto ja Jukka Luostarinen

Kohde sijaitsee noin 18,2 km Rautjärven kirkosta pohjoisluoteeseen hienohiekkaisella mäntykankaalla Torsanjärven luoteispään pohjoisrannalla Kaakojan itäpuolella Torsansalo-Torsanpää -maantien molemmin puolin ja rannassa Kaakojan länsipuolella (2 B). Kaakojasta noin 30 m itään itä-länsisuunnassa on noin 70 m matkalla havaintoja mahdollisesta kulttuurikerroksesta ja Kaakojasta noin 100 metriä itään tien penkoista on löytynyt kvartsimateriaalia. Asuinpaikka on paikoin tuhoutunut tien pohjoispuolella olevan alueen maaperän kyntämisen takia, sekä tien eteläpuolen kesämökin takia.

Löydöt: KM 20535:1-3 kvartsiesine, kvartsi-iskoksia, palanutta luuta

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

3. Simpele Revonranta

Kivikautinen asuinpaikka. II.

PK 4123 02 SIMPELE

$x = 6816\ 08$, $y = 4466\ 84$, $z = 77$

Tila 3:115 Revonranta, omistaja Pertti Repo

Kohde sijaitsee 1,2 km Simpeleen kirkosta pohjoisluoteeseen pellolla Kivijärven Pohjoisrannan tuntumassa harjun etelärinteen hiekkaisessa alaosassa noin 150 m Revonrannan tilan päärakennuksesta lounaaseen. Asuinpaikka on vanhan rantatörmän päällä olevalla noin 30 x 40m kokoisella tasanteella.

Löydöt: KM 20536:1-3 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia, palanutta savea

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

4. Uimola Hirnilä

Rautakautinen kalmisto. Viikinkiaika. II.

Röykkiöitä kahdessa keskittymässä, alueella A ja B.

PK 4121 10 UNTAMO

A- keskittymä, jossa viikinkiajan röykkiö sijaitsee: $x = 6805\ 20$, $y = 4453\ 03$, $z = 102$

Tila 2:29 Juurela, omistaa Arvid Torkkelin kuolinpesä

B- ajoittamattomia röykkiöitä: $x = 6805\ 34$, $y = 4453\ 14$, $z = 95-105$

Tila 2:53 Hirnilä, omistaa Aulis ja Toini Haakana

Kohde sijaitsee 5,7 km Rautjärven kirkosta pohjoiseen Herajärven luoteisrannalla olevassa Torikanniemessä. Niemen keskellä olleen talon navetan kulmalta tutkittiin 1938 rautakautinen röykkiöhauta. Niemen alueella on runsaasti peltoraunioilta näyttäviä kivi-röykkiöitä, joiden joukossa saattaa olla lisää hautoja.

Löydöt: KM 10540:1-2 kaksi keihäänkärkeä

KM 10847:1-2 kaksi sotakirvestä

KM 10871:1-10 hevosenkenkäsolkki, kirves, hela, puukko, keihäänkärki, kvartsiittikaavin luuta, sirppi, käsirauta, kuulaimet

Tutkimukset: Voionmaa 1938, kaivaus

Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

5. Simpele Kalmaharju

Kalmisto. Historiallinen aika. II.

PK 4123 02 SIMPELE

$x = 6816\ 08$, $y = 4466\ 56$, $z =$ noin 80

Tila 3:30 Päivänrinta, omistaja Ari-Pekka Nenonen

Kohde sijaitsee noin 1,4 km Simpeleen kirkosta luoteeseen Kivijärven pohjoisrannan peltoalueella 75 m korkeuskäyrän rajaamalla hiekka- ja savikumpareella. Kumpareelta on löytynyt ihmisen luuta. Kysymyksessä on mahdollisesti vanha ortodoksinen hautapaikka.

Löydöt: vuoden 1997 inventoinnissa kumpareen etelänpuoleisella sivulla havaittiin maassa rautakuonaa.

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

6. Viimola Valola

Kivikautinen asuinpaikka. Kaksi löytöaluetta, A ja B. II.

PK 4121 10 UNTAMO

A: $x = 6800\ 90$, $y = 4452\ 09$, $z = 95$. Leirikeskuksen piha.

Tila 1:5 Valola, omistaja Rautjärven ja Simpeleen seurakuntayhtymä.

B: $x = 6800\ 96$, $y = 4452\ 17$, $z = 90-95$. Pelto.

Tila 1:72 Rantala, omistaja Antti Joro

Kohde sijaitsee 2,1 km Rautjärven kirkosta luoteeseen Rautjärven pohjoispään hiekkaisella luoteisrannalla seurakunnan leirikeskuksen, entisen kansakoulun pihalla rantatörmän tuntumassa (A) ja pellolla leirikeskusrakennuksesta noin 140 m koilliseen (B). Alue A käsittää 60 x 20 m kokoisen rannansuuntaisen alueen rantaa pitkin kellarista luoteeseen, ja alue B rantatörmän tuntumassa olevalla niemimaisella tasanteella rannansuuntaisesti 30 x 20 m kokoisen alueen.

Löydöt: KM 30528: 1-4 kaksi kvartsiiterää, kvartsi-iskos, palanutta luuta.

Tutkimukset: Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

7. Kekäleniemi Peltoniemi

Mahdollisesti kivikautinen, historiallinen asuinpaikka. II.

PK 4121 10 UNTAMO

$x = 6809\ 98$, $y = 4456\ 44$, $z = 100$

Tila 1:29 Peltoniemi, omistaja Eino Hämäläinen

Kohde sijaitsee 10 km Rautjärven kirkosta pohjoiskoilliseen Nurmijärven pohjoisrannalla olevan Kekäläniemen kärjessä olevalla peltoalueella. Peltoalueen keskellä olevan kumpareen päältä ja sen etelärinteeltä pohjois-etelä -suunnassa 40 x 10 m kokoiselta kaistaleelta peltomullasta kynnyksen pinnasta löytyi historiallisen ajan ja mahdollisesti kivikauden löytöjä. Mullan alla pohjamaana on hiekka.

Löydöt: KM 30596:1-3 hopeisen tipparahan katkelma, tsaari Basil IV 1606-1610, tuluspiin kappale, mahdollinen kvartsiterä

8. Kekäläniemi Riuttavuori

Kalliomaalaus, tuhoutunut. I.

PK 4121 10 UNTAMO

x = 6807 89, y = 4454 76, z = noin 96

Tila 4:0 Suurisaari, omistaja UPM Kymmene

Kohde sijaitsee 8,7 km Rautjärven kirkosta pohjoiseen Nurmijärven keskellä olevan Suurisaaren lounaiskulmalla Riuttavuoren pystysuoraan veteen putoavassa itä-länsi -suuntaisessa kallioseinämässä. Kallioseinämän alaosassa on noin neliön muotoinen kallion sisälle painuva alue, josta kallio on lohjennut pois. Hieman epätasaisen lohkeaman alaosassa paikoin sisäänpäin kallistuvilla pinnoilla on kolme punamullan väristä valunutta värialueita 2.20 m leveällä ja 1, 30 m korkealla alueella noin 104 cm vedenpinnasta. Värjäytymissä ei voida erottaa mitään kuvioita.

Löydöt:-

Tutkimukset: Kähtävä-Marttinen 1997, inv. Luoto 1997, tark. Kivikäs, P. 1997

9. Iso-Ilme Torsanvuori

Kalliomaalaus, tuhoutunut. I.

PK 4121 11 TORSANSALO

x = 6813 29, y = 4459 64, z = 80-85

Tila 24:32 Ollaho, omistaja Sylvi Astikainen

Kohde sijaitsee 7,9 km Simpeleen kirkosta länsilounaaseen Pien-Torsaan pohjoisesta työntyvässä niemessä, sen kärjessä olevassa pystysuorassa itä-länsi -suuntaisessa sisäänpäin kallistuvassa kallioseinämässä noin 20 m päässä rannasta. Maalaus on pahoin rapautunut: kalliopinta on ollut aikoinaan ehjä ja sileä mutta sileästä ulkopinnasta on jäljellä vain osia, joissa näkyy selvä paikoin hyvin voimakkaasti punamullan värinen kerros. Väriä on hvaittavissa leveyssuunnassa 2 m ja korkeussuunnassa 1,7 m kokoisella alueella.

Löydöt: -

Tutkimukset: Kähtävä-Marttinen 1997, inv. Luoto 1997, tark.

10. Kaljunen Rantala

Kivikautinen irtolöytö. Kourutaltoa.

PK 4123 02 SIMPELE

x = 6815 92, y = 4462 58, z = 69

Tila 1:56 Rantala, omistaja Aino Hinkkanen

Löytöpaikka sijaitsee 18.8 km Rautjärven kirkosta pohjoiskoilliseen Silamusjärven luoteispään alavalla koillisrannalla noin 30 m päässä rantaviivasta. Esine on löytynyt vuonna 1950 ojankaivussa.

Löydöt: KM 13364 kourutaltoa

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

11. Untamo Arponen

Kivi- tai metallikautisia irtolöytöjä 2 kpl. Kaksi hionkiveä.

PK 4121 10 UNTAMO

x = 6802 35, y = 4453 84, z = 113

Tila 1:7 Arponen, omistaja Aimo Arponen

Löytöpaikka sijaitsee pellolla 3 km Rautjärven kirkosta pohjoiseen Untamojärven länsireunalla olevan Haukkaniemen tyven lounaispuolella Arposen tilalla päärakennuksesta noin 80 m pohjoiseen. Esineet ovat löytyneet 1970-luvulla peltokerroksesta maan muokkauksen yhteydessä.

Löydöt: 19717:1-2 kaksi hionkiveä

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

12. Torsansalo Salmela

Kivikautinen irtolöytö. Reikäkirveen katkelma.

PK 4121 11 TORSANSALO

x = 6813 62, y = 4458 45, z = 98

Tila: 6:61 Salmela, omistaja Timo Kaipio

Löytöpaikka sijaitsee 9,2 km Simpeleen kirkosta länsilounaaseen Torsajärven ja Pieni-Torsan välissä olevan Simolansalmen pohjoisrannalla korkean mäen päällä. Esine on löytynyt 1950-luvulla navetan rakennustyön yhteydessä noin puolen metrin syvyydestä. Paikalla on kuitenkin jo aiemmin ollut navetta, joten on todennäköistä, että esineen löytöpaikka on sekundäärinen.

Löydöt: KM 19135 reikäkirveen katkelma

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

13. Pajarin kansakoulu

Kivikautinen irtolöytö. Reikäkivi, esine on kadonnut.

PK 4123 01 LAIKKO

x = 6803 98, y = 4462 32, z = 79 ?

Tila

Löytöpaikka sijaitsee Rautjärven kirkosta 9,1 km koilliseen Ylimmäisenjärven ja Pitkäjärven välisen joen itärannalla entisen kansakoulun tontilla hiekkaisessa niemessä korkean rantatörmän alla. Esine on löytynyt 1948 perunamaasta, jonka paikkaa nykyään on vaikea hahmottaa.

Löydöt: vinoneliön muotoinen reikäkivi

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

14. Pirhola Lammintausta

Kivikautinen irtolöytö. Tasatalta.

PK 4121 10 UNTAMO

Tarkka löytöpaikka tuntematon. Toimitettu Kansallismuseoon 1907.

Löydöt: KM 4853:1 tasatalta

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

15. Änkilä

Kivikautinen irtolöytö. Kaksoistalta.

Esine on löytynyt Änkilän kylästä. tarkkaa löytöpaikkaa ei tiedetä. Toimitettu Kansallismuseoon 1878.

Löydöt: KM 1922.381 kaksoistalta.

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

16. Rautjärvi

Kivikautinen irtolöytö. Tasatalta.

Esine on löytynyt Rautjärveltä. Tarkka löytöpaikka on tuntematon.

Löydöt: Sortavalan museo 22245: 323, tasatalta

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

17. Hallilanmäki Hallilanmäki

Kivikautinen irtolöytö. Reikäkivi.

PK 4112 12+4112 11+4114 03 RAUTJÄRVI

$x = 6795\ 36$, $y = 4455\ 92$, $z =$ noin $92,5$

Tila 1:41 Pohjola, omistaja Onni Varis

Löytöpaikka sijaitsee 4,2 km Rautjärven kirkosta eteläkaakkoon ja Pohjolan tilan päärakennuksesta noin 260 m itään olevalla suopellolla. Esine on löytynyt 1967 toukokuussa.

Löydöt: KM 25029 reikäkivi

Tutkimukset: Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

18. Simpele Haarakoski

Kivikautinen irtolöytö. KM 30529 reikäkirveen teelmä.

PK 4123 02 SIMPELE

Todennäköinen löytöalue: $x = 6813\ 30-40$, $y = 4465\ 01-14$, $z = 58-60$

Tila todennäköisesti 8: 231 Tuominotko, omistaja Yhtyneet Paperitehtaat Oy

Löytöpaikka sijaitsee 2,9 km Simpeleen kirkosta lounaaseen Kokkolanjoen haarautumakohdan luoteispuolella rannassa vanhan urheilukentän kohdalla. Esine on löytynyt 1960-luvun alussa Kokkolanjokea ruopattaessa joko rantapenkasta tai kaivurin kauhasta.

Löydöt: KM 30529 reikäkirveen teelmä.

Tutkimukset: Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

19. Miettälä Palokumpu

Kivikautisia irtolöytöjä 2 kpl: käyräselkäinen kourutaltoa ja taltta.

PK 4123 01 LAIKKO

$x = 6801\ 03$, $y = 4460\ 70$, $z = 65-70$

Tila 2:58 Palokumpu, omistaja Matti Korhonen

Löytöpaikka sijaitsee savipellolla 7,3 km Rautjärven kirkosta itäkoilliseen Kuunjoen tilan päärakennuksesta 200 koilliseen. Esineet ovat löytyneet 1930-luvulla pellonraivauksessa kivijonosta muuten kivettömältä pellolta.

Löydöt: käyräselkäinen kourutaltoa ja taltta. Esineet ovat löytäjän, Yrjö Korhosen hallussa.

Tutkimukset: Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

20. Simpele Mansikkamäki

Ajoittamattomia kiviroykkiöitä. Kaksi røykkiökeskittymää A ja B. Luokka II.

PK 4123 02 SIMPELE

A: $x = 6813\ 80$, $y = 4465\ 01$, $z = 95-100$

B: $x = 6813\ 74$, $y = 4465\ 00$, $z = 85-90$

Tila 8:231 Tuominotko, omistaja Yhtyneet Paperitehtaat Oy

Kohde sijaitsee 2,1 km Simpeleen kirkosta lounaaseen Kokkolanjoen itäpuolella sijaitsevan Mansikkamäen lounaisrinteellä ja mäen päällä. Paikalla on erimuotoisia røykkiöitä jotka pääasiassa vaikuttavat kaskiraunioilta.

Löydöt:-

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv.

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

21. Simpele Niinimäenkallio

Ajoittamattomia kiviroykkiöitä ja kivivalleja. Kaksi keskittymää A ja B. Luokka II.

PK 4123 02 SIMPELE

A: $x = 6817\ 84$, $y = 4466\ 79$, $z = 75-77,5$ niemi

B: $x = 6817\ 75$, $y = 4466\ 73$, $z = 75-80$ røykkiöiden pääalue

Tila 3:68 Niinimäenkallio, omistajat Veikko Pääkkönen, Martti Toivanen, Maija Pajari, Vuokko Kaartinen, Aatto Naukkarinen, Emil Suna, Raija Parviainen.

Kohde sijaitsee noin 2,8 km Simpeleen kirkosta pohjoisluoteeseen Simpele-järveen pistävässä Syvienkallion niemessä ja siitä noin 100 m lounaaseen. Niemen loivimmalla sivulla on kaarevaa kivivallia mahdollisesti kahdessa kohtaa sisäkkäin sekä neljä röykkiötä, niemestä luoteeseen olevalla alueella on röykkiöitä jotka vaikuttavat kaskiraunioilta.

Löydöt:-

Tutkimukset: Miettinen 1978, inv. (B)

Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

22. Kekäleniemi Lapinlisiensuo

Ajoittamattomia kiviröykkiöitä. Luokka III.

PK 4121 11 TORSANSALO

x = 6810 71, y = 4458 29, z = 100-110

Tila 2:63 Mutkala, omistaja Seija Laine

Kohde sijaitsee 10 km Simpeleen kirkosta lounaaseen Torsajärven kaakkoispään Valkialahden lounaisrannalla noin 460 m Leviähiekan lahdelmasta kaakkoon. Jyrkän harjun päällä tasaisella kankaalla suurella alueella on hajallaan kiviröykkiöitä. Röykkiöt vaikuttavat kaskiraunioilta.

Löydöt: -

Tutkimukset: Kähtävä-Marttinen 1997, inv.

RAUTJÄRVEN ARKEOLOGISESSA INVENTOINNISSA 1997 SAADUT VIHJEET JOITA EI EHDITTY TARKASTAA

Nurmijärven Pennansaaret, suurin saari.

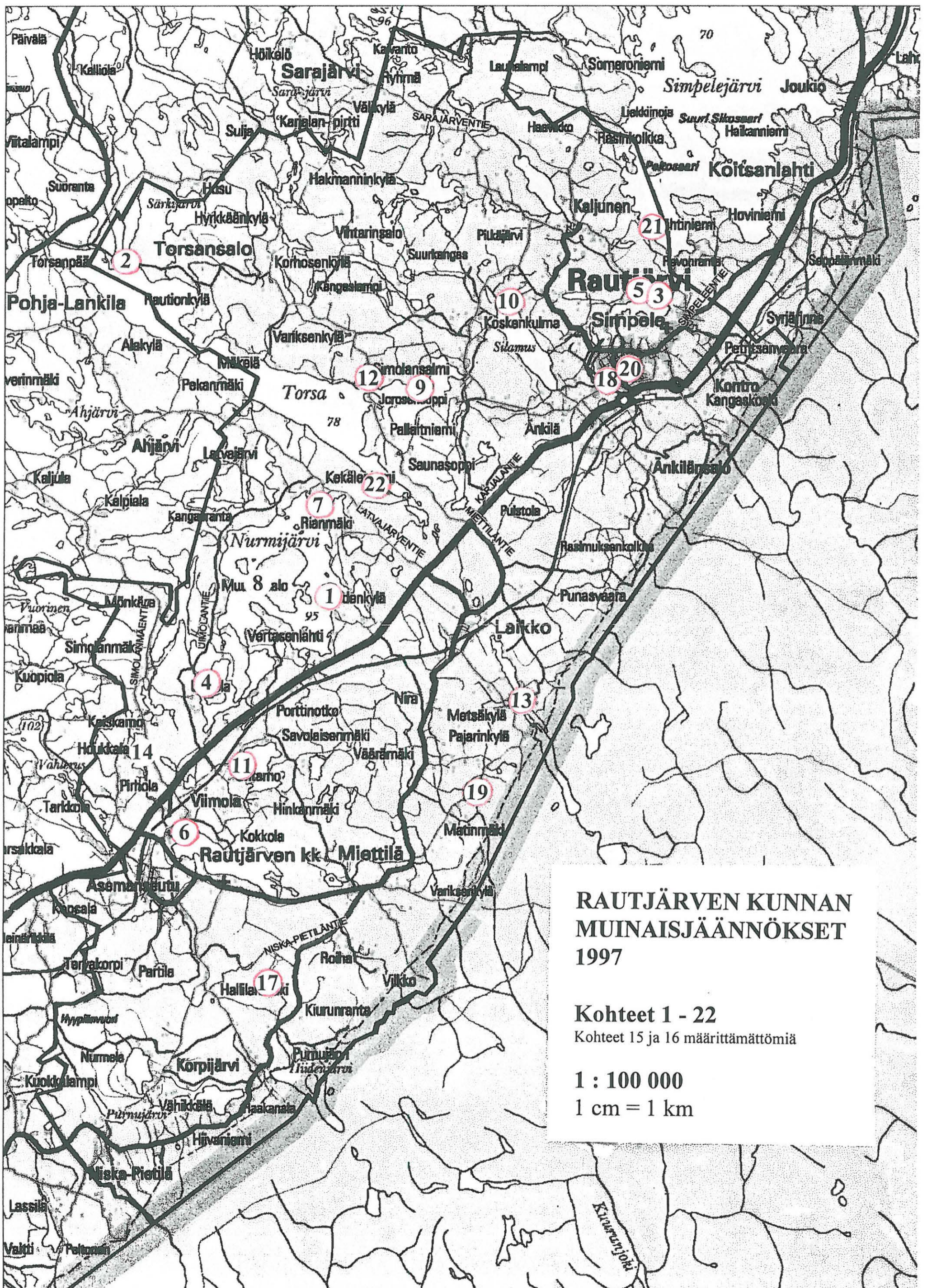
Ilpo Rautio, os. Palovartijantie 10 P, 45100 Kouvola, puh. 0400 557 964 tai 05 37 56 717, rakentaa Pennansaaren eteläkärkeen mökkiä. Mökin edustalla kalliolla on halkaisijaltaan noin kaksimetrinen ja korkeudeltaan noin metrin oleva maansekainen kiviröykkiö, jossa on ainakin osittain palaneita kiviä. Röykkiön pinnasta on siirrelty kiviä päälle suunnitellun ja osittain toteutetun kukkapenkin takia. Röykkiö on luvattu käydä tarkastamassa keväällä 1998. Vihje röykkiöstä saatiin 10.11, jolloin kunnan vene oli vedetty jo talviteloille. aan omistaa Ilpo Raution isä Kekäleniemessä asuva Arvo Rautio.

Nurmijärven Suurisaari.

Suurisaaren lounais- ja luoteisreunalla, osittain rinteessä on ilmoitettu olevan kiviröykkiöitä. Rautjärven maataloussihteeri Juha Rautio muistaa isoäitinsä kertoneen, että alueelle rakennettiin kaskiraunioita vielä 1900-luvun alussa.

Änkilä

Aili Repo, os. Lavasuontie, Rautjärvi, muistaa Kokkolanjokeen rajoittuneilta pelloiltaan joskus löydetyn lieden noin metrin syvyydestä. Koitin tavoittaa Aili Repoa, mutta hän oli muuttanut, ja vaihtanut myös puhelinnumeroaan, joka ei tällä hetkellä ole tiedossani. Uudet paikkansa pitävät tiedot löytynevät ensi vuoden puhelinluettelosta. Nykyisen Lavasuontien osoitteen sain tietooni inventoinnin päätyttyä.

**RAUTJÄRVEN KUNNAN
MUINAISJÄÄNNÖKSET
1997**

Kohteet 1 - 22
Kohteet 15 ja 16 määrittämättömiä

1 : 100 000
1 cm = 1 km

LIITE 2. KUVALUETTELOT JA KUVATAULUT

LIITE 2. KUVALUETTELOT JA KUVATAULUT

Negatiivluettelo/ Kuvaluettelo

EKM K952. Kuvia säilytetään Etelä-Karjalan museossa.

Muinaisjäännösluettelossa olevat kohteet

Negatiivi	Kohteen kuvaus
1-2	Rautjärvi 1 <i>Pulkkisenniemi</i> . Panoraama luoteeseen Tanjusen venerannan kohdalta. Rannassa suuri maakivi.
3	Rautjärvi 1 B Pulkkisenniemi, röykkiö kohti pohjoista.
4	Pulkkisenniemi, röykkiö kohti kaakkoa.
5	Rautjärvi 2 <i>Kaakojangangas</i> . Mökki tien eteläpuolella. Kuva länteen.
6	Kaakojangangas. Lähikuva mökin perustuksesta. Kuva pohjoiseen.
7	Kaakojangangas. Lähikuva ulkovessan perustuksesta. Kuva etelään.
8	Kaakojangangas. Kaiveltua aluetta tien eteläpuolella mökistä itään.
9	Kaakojangangas. Punamultakaivanto. Kuva kohti Kaakojaa, länteen.
10	Kaakojangangas. Miettisen löytöaluetta. Kuva länteen.
11	Rautjärvi 2 B Kaakojangangas. Pyyntikuoppa. Kuva luoteeseen.
12	Rautjärvi 3 <i>Revonranta</i> . Kuva lounaaseen harjun rinteeltä kohti asuinpaikkatasannetta.
13	Revonranta. Maisemakuva etelään. Asuinpaikka töyrään alla.
14	Rautjärvi 4 <i>Hirnilä</i> . Röykkiö, kuva länteen
15	Hirnilä. Voionmaan kaivama röykkiö tontin rajalla. Kuva länteen.
16	Hirnilä. Röykkiö, jossa sortunutta rakennetta. Kuva pohjoiseen.
17-19	Hirnilä. Panoraama kohti niemen kärkeä etelään rakennuksen kivijalalta
20-22	Hirnilä. Panoraama ladon luota kohti etelää.
23	Rautjärvi 5 <i>Kalmaharju</i> . Kuva lounaaseen.
24	Kalmaharju. Kuva länteen.
25	Rautjärvi 6 <i>Valola</i> . Pelto.Löytöalue sähkölinjan alla. Kuva etelään.
26	Valola. Leirikeskus. Löytöalue rantatörmällä kellarin ja rakennuksen välissä. Kuva etelään.
27	Rautjärvi 7 <i>Peltoniemi</i> . Kuva kaakkoon.
28	Peltoniemi. Kuva itään.
29	Rautjärvi 8 <i>Riuttavuori</i> . Yleiskuva kallioseinämästä. Maalaus alhaalla lohkeamassa. Kuva noin kohti koillista.
30	Riuttavuori. Kalliolohkeama-alue jossa maalaus on. Kuva noin luoteeseen.
31	Riuttavuori. Lähikuva kalliomaalauksesta joka on osittain jäkälän peitossa. Kuva noin pohjoiseen.
32	Rautjärvi 9 <i>Torsanvuori</i> . Yleiskuva kallioseinämästä kohti koillista.
33	Torsanvuori. Kallioseinämää lähempää. Kuva koilliseen.
34	Torsanvuori. Lähikuva selvimmästä rapautuneesta väriläiskästä.
35	Rautjärvi 10 <i>Rantala</i> . Kourutaltan löytöpaikka, kuva ei mahdollisesti ole aivan oikeasta kohtaa. Kuva koilliseen.
36	Rautjärvi 11 <i>Arponen</i> . Yleiskuva kohti löytöpaikkaa ja kalliokumpareta. Pohjoiseen.
37	Arponen. Taaempi kivikasa osa maansekaisesta kalliolle valuneesta röykkiöstä, josta maa-aines on puhdistunut pois. Kuva luoteeseen.

- 38 Arponen. Poikkileikkaus röykkiöstä.
- 39 **Rautjärvi 12 Salmela.** Kirveen löytöpaikka leppäpuskan kohdalla. Kuva kaakkoon.
- 40-41 **Rautjärvi 13 Pajarin kansakoulu.** Panoraama tasanteelta joen takaa kohti rantatörmää ja sen päällä olevaa kansakoulua. Kuva kaakkoon.
- 42 **Rautjärvi 17 Hallilanmäki.** Nuijakiven löytöpaikka. Kuva luoteeseen.
- 43 **Rautjärvi 18 Haarakoski.** Lähikuva kivikirveen teelmästä.
- 44 **Rautjärvi 19 Palokumpu.** Lähikuva esineistä.
- 45 **Rautjärvi 20 Mansikkamäki.** Röykkiö jossa suuri kivi on keskellä. Kuva luoteeseen.
- 46 **Rautjärvi 21 Niinimäenkallio.** Kalliopaljastumalla oleva röykkiö. Kuva koilliseen.
- 47 Niinimäenkallio. Kivitäytettä maakiven oikealla puolella. Vasemmalta puolelta alkaa vallissa oleva aukko. Kuva pohjoiseen.
- 48 **Rautjärvi 22 Lapinlasiensuo.** Röykkiö. Kuva etelään.

Muut kohteet

- 49 *Rantala*, reikäkiven löytöpaikka Simolansalmen rannalta. Vanhan perunamaan paikka. Kuva kohti etelää.
- 50 *Peipvuori*, asumusten jäänteitä: nelikulmaisen rakennuksen pohjaa. Kuva länteen.
- 51 *Hinkkanen*, historiallinen asuinpaikka. Värttinänpyörän löytöpaikka. Kuva luoteeseen.
- 52 *Pieni-Torsa, Torsanvuori*, kaiverrettu R kalliiossa. Lähikuva.
- 53 *Latvajärvi Longanmäki*, "kaaripyöryn katkelma". Lähikuva.
- 54 *Sarvelanmäki*, kiviröykkiö. Kuva koilliseen.
- 55 *Piikkiäismäki*, kivivallia. Kuva luoteeseen.
- 56 *Lammintausta Pirhola*. Kuoppa, kuva kaakkoon.
- 57 *Rötömäki Simpele*, lukuisia kaivantoja. Suuri kaivanto lounaaseen.
- 58 *Opotanmäki Änkilä*, röykkiö kohti itää.
- 59 *Metsäkylä*, ristinmuotoinen pronssiesine. Lähikuva.
- 60 *Torsansalo, Linnavuori, Pirunkirkko*. Luolan suuaukko.
- 61 *Uimola Juhola*, luontaisia uurroksia kalliiossa. Lähikuva.

Diat EKM

- 1-2 **Rautjärvi 9 Torsanvuori.** Torsanvuoren salmi kohti lounasta.
- 3-4 Torsanvuori. Kalliomaalaukselta kaakkoon.
- 5-6 Torsanvuori. Kalliomaalaus noin pohjoiseen.
- 7-8 Torsanvuori. Lähikuva kalliöseinästä alhaalta.
- 9-12 Torsanvuori. Lähikuva kalliomaalauksesta ylempää.

1-2

3

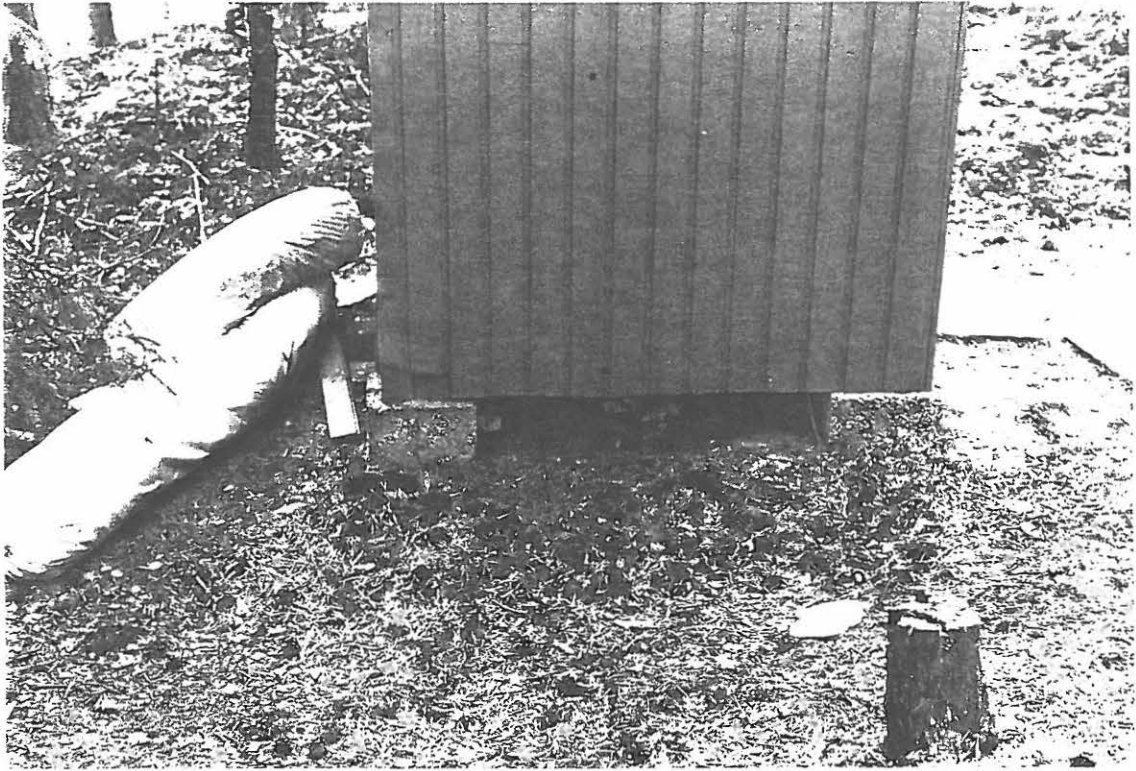
4

5

6

7

8

9

10

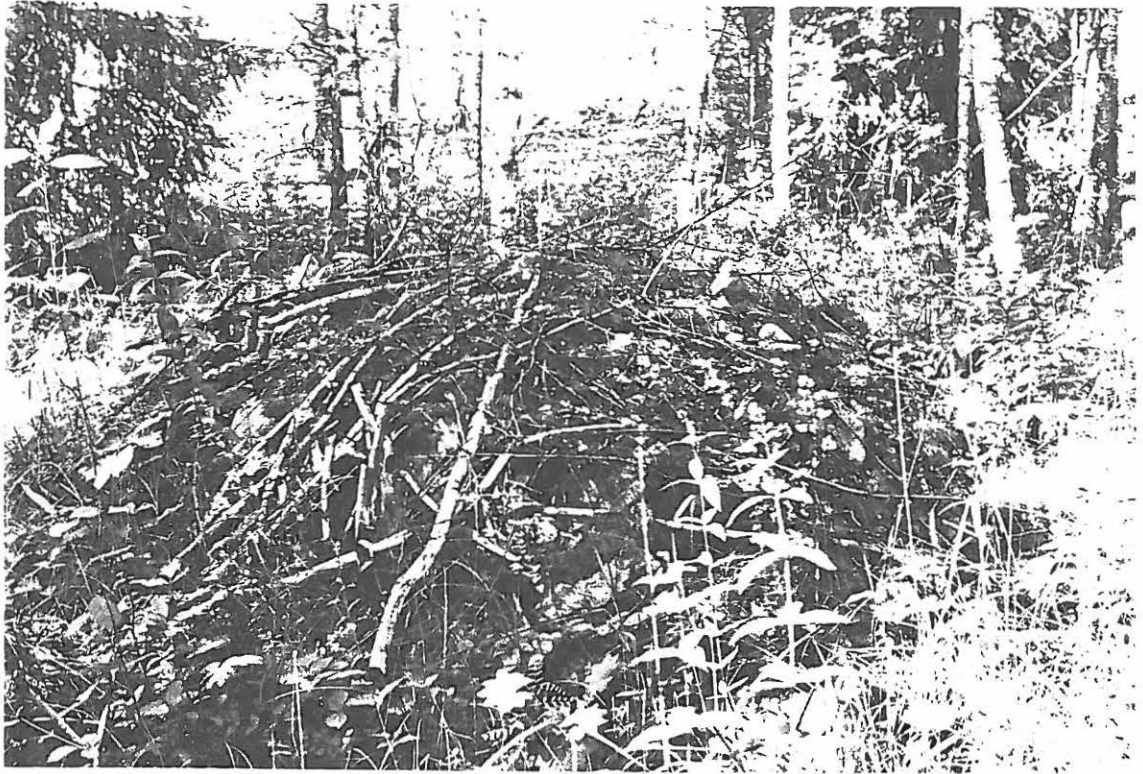

12

13

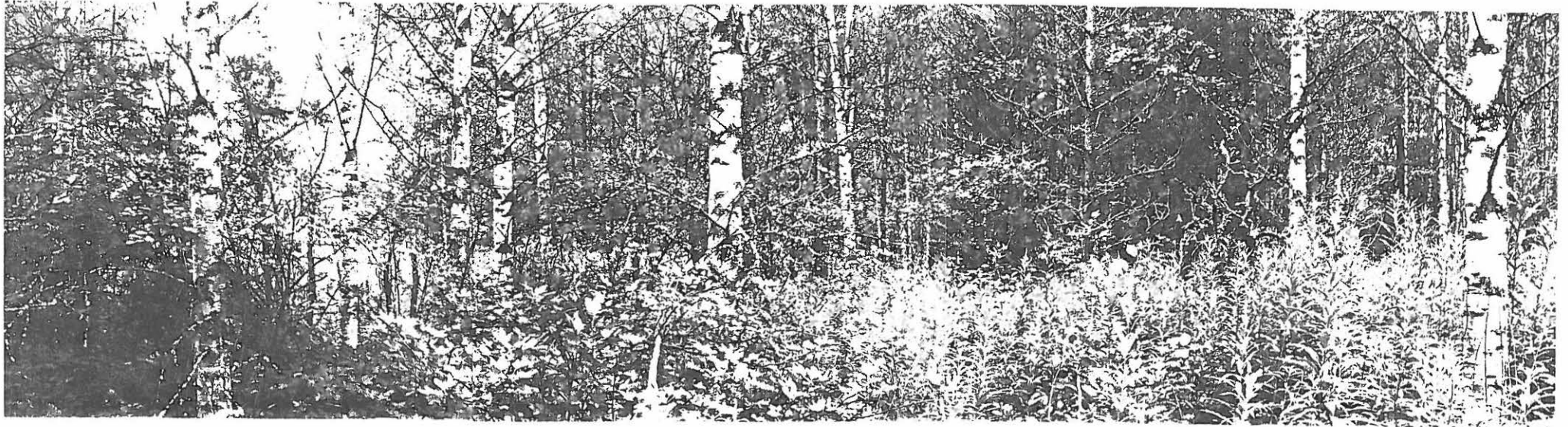
14

15

17-19

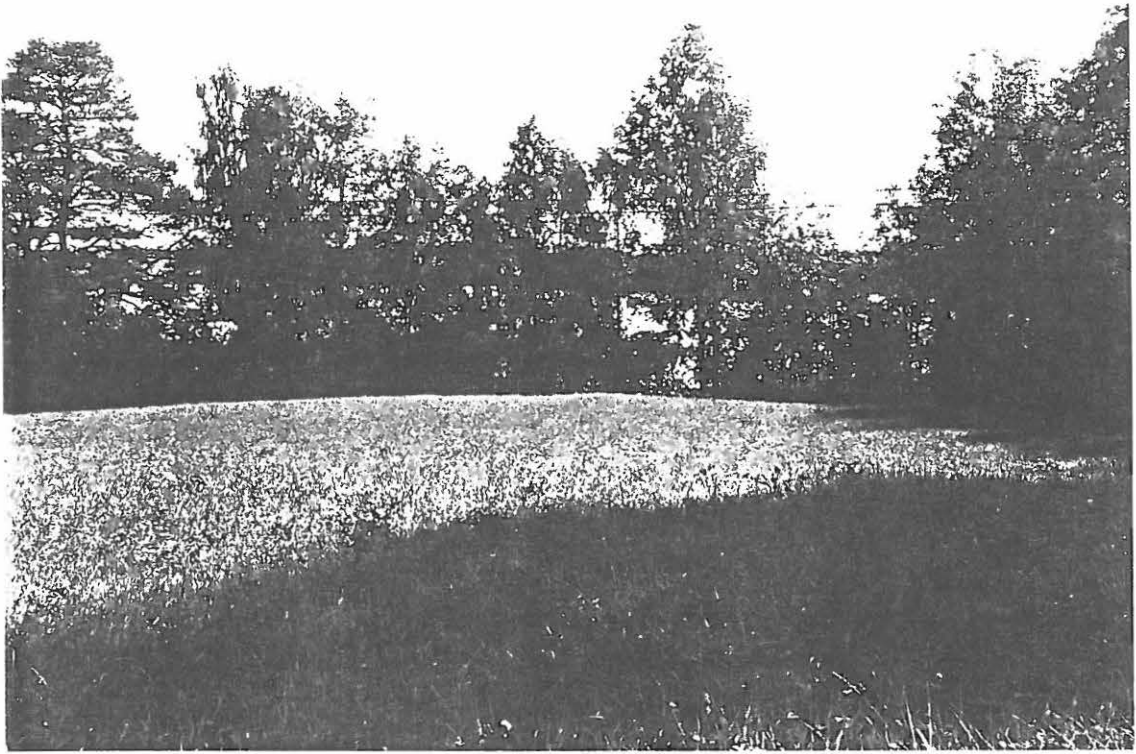

23

24

25

26

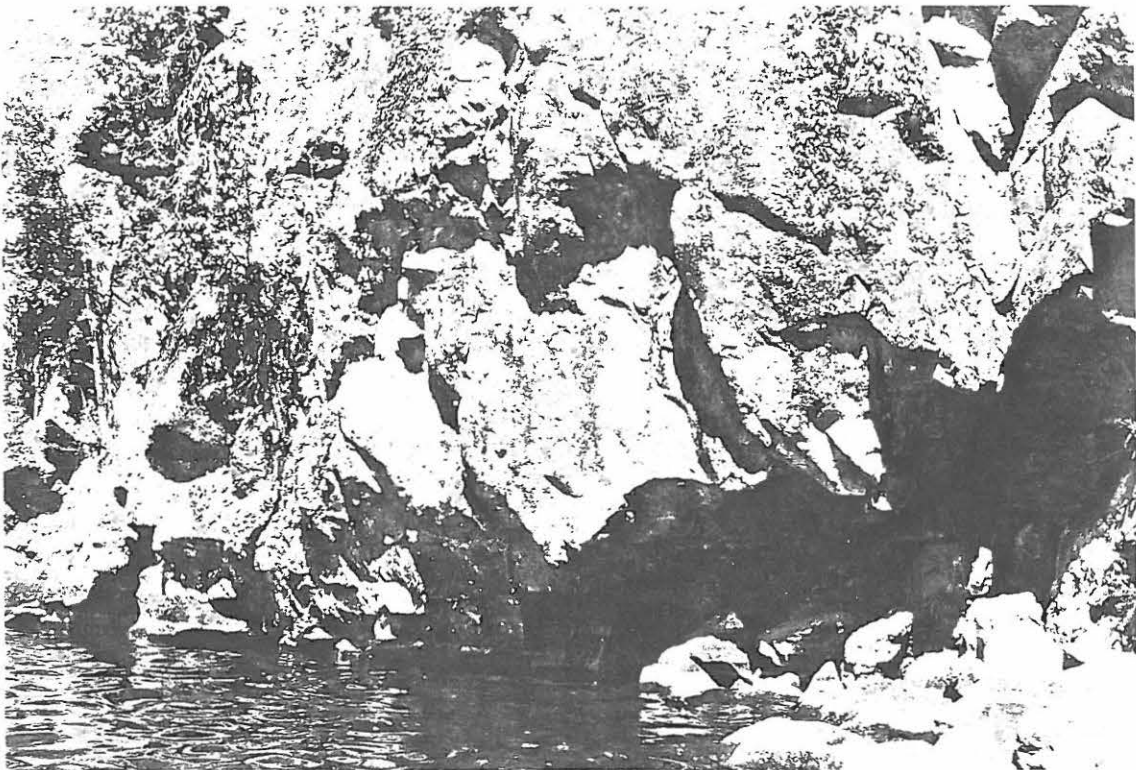
27

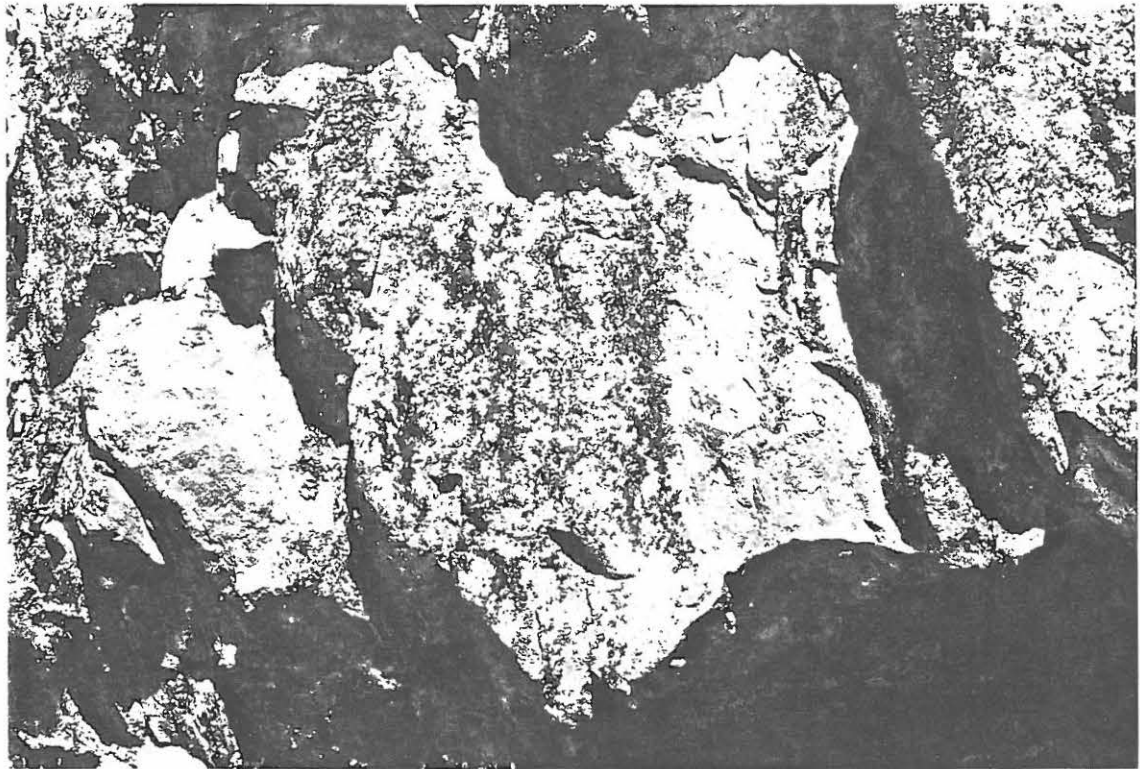
28

29

30

31

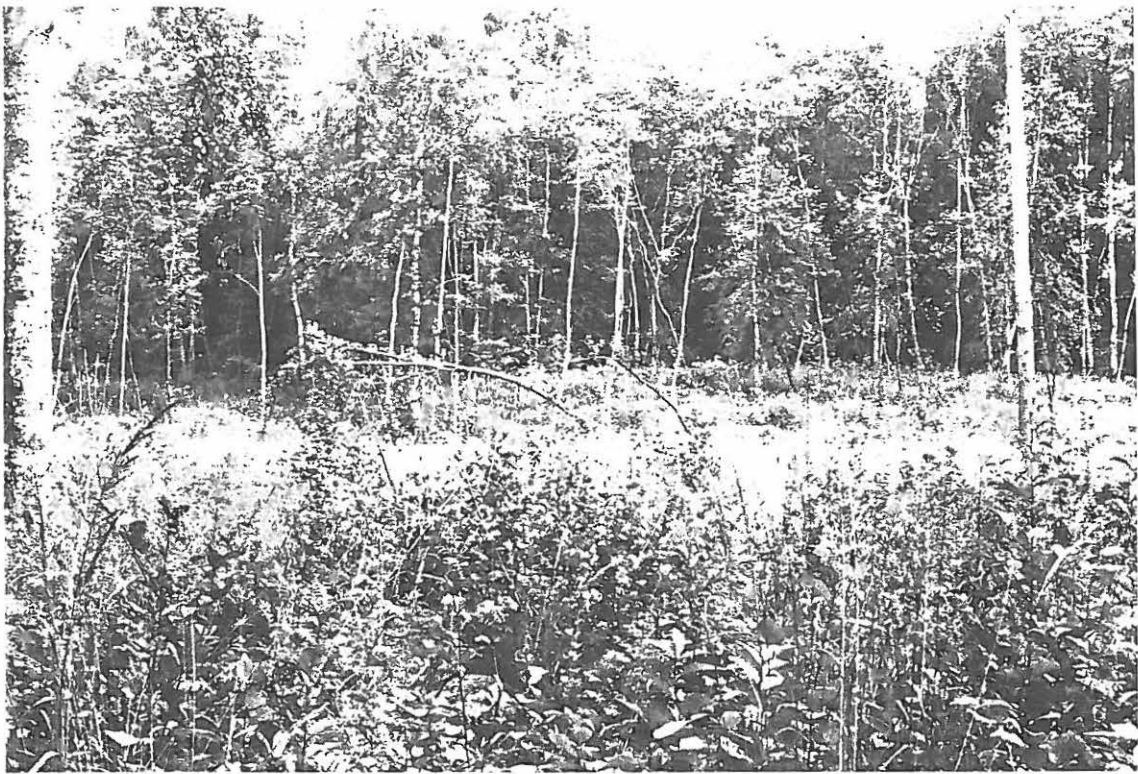

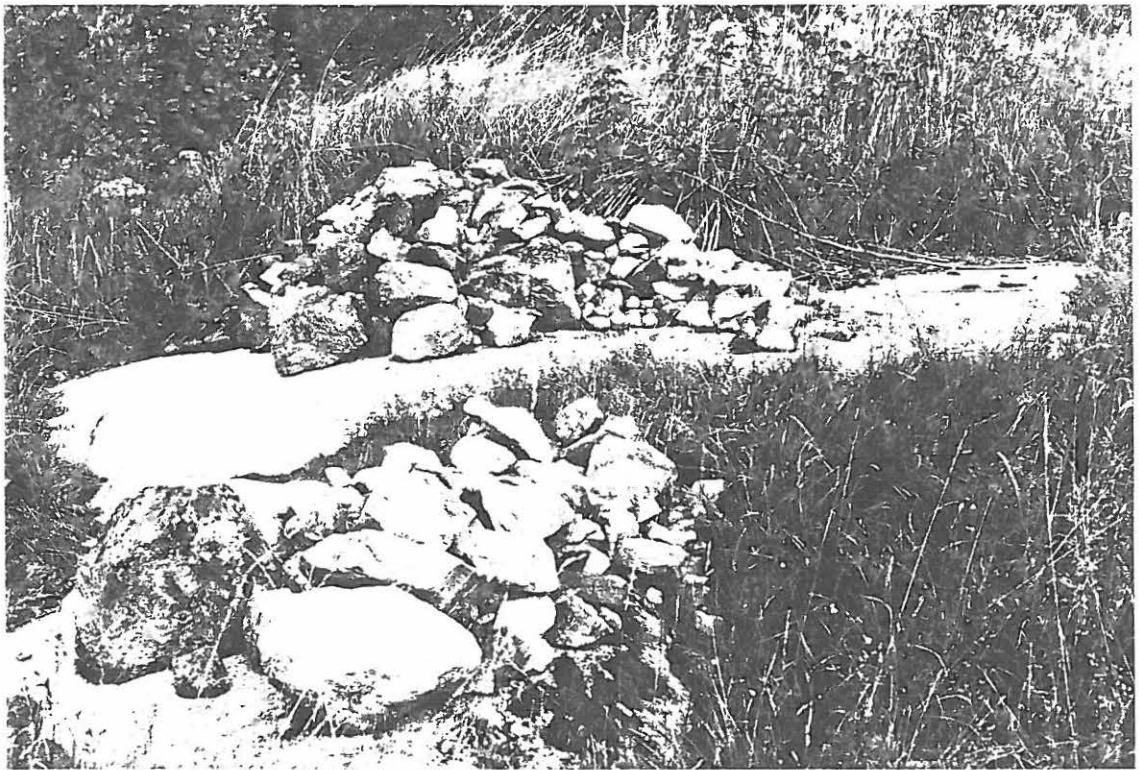

34

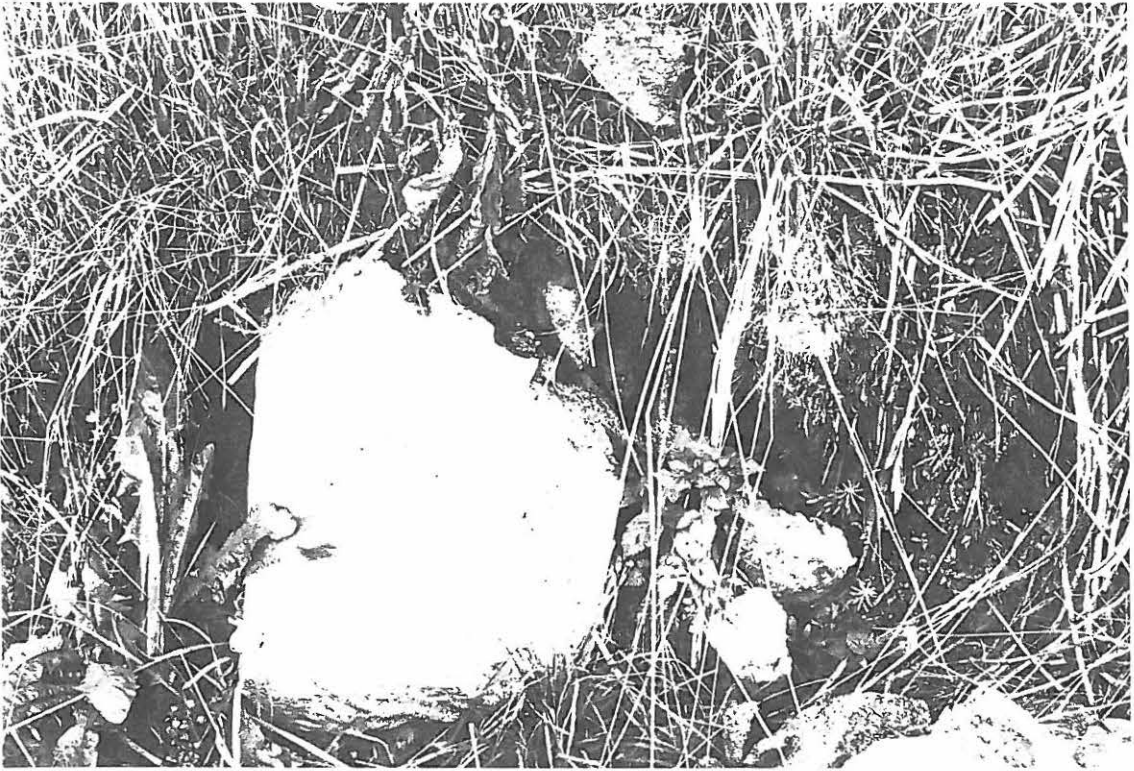

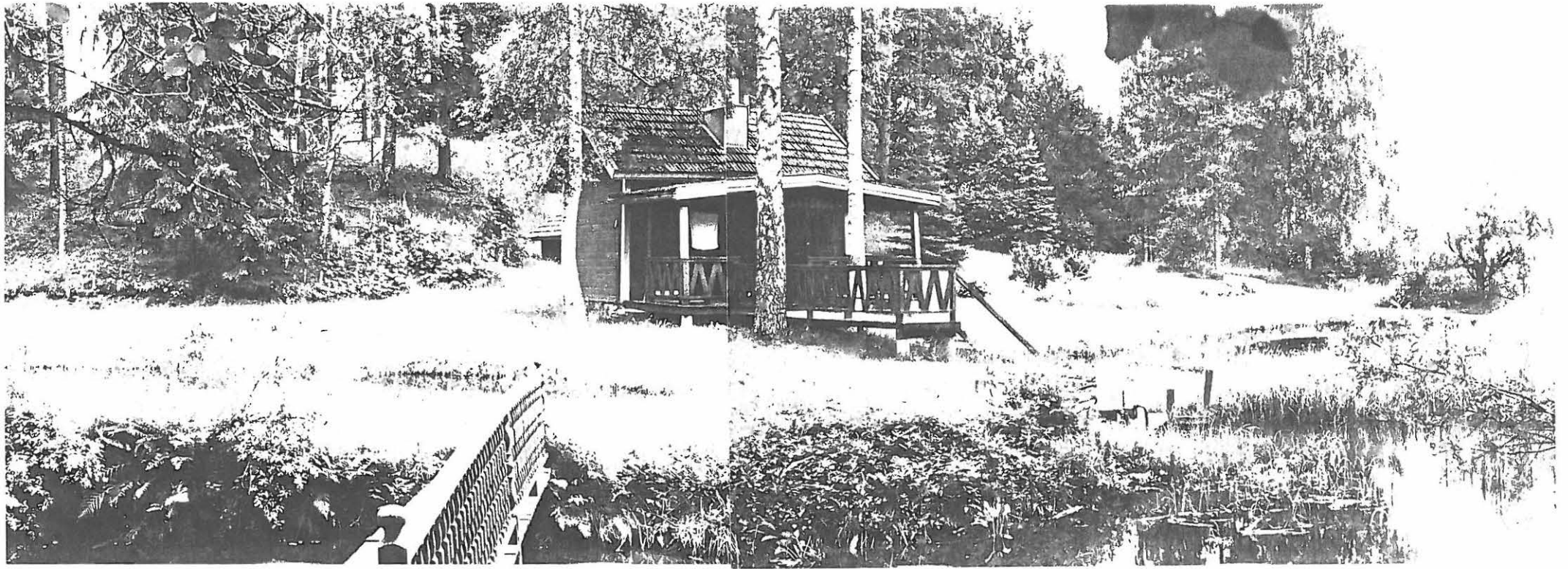
36

37

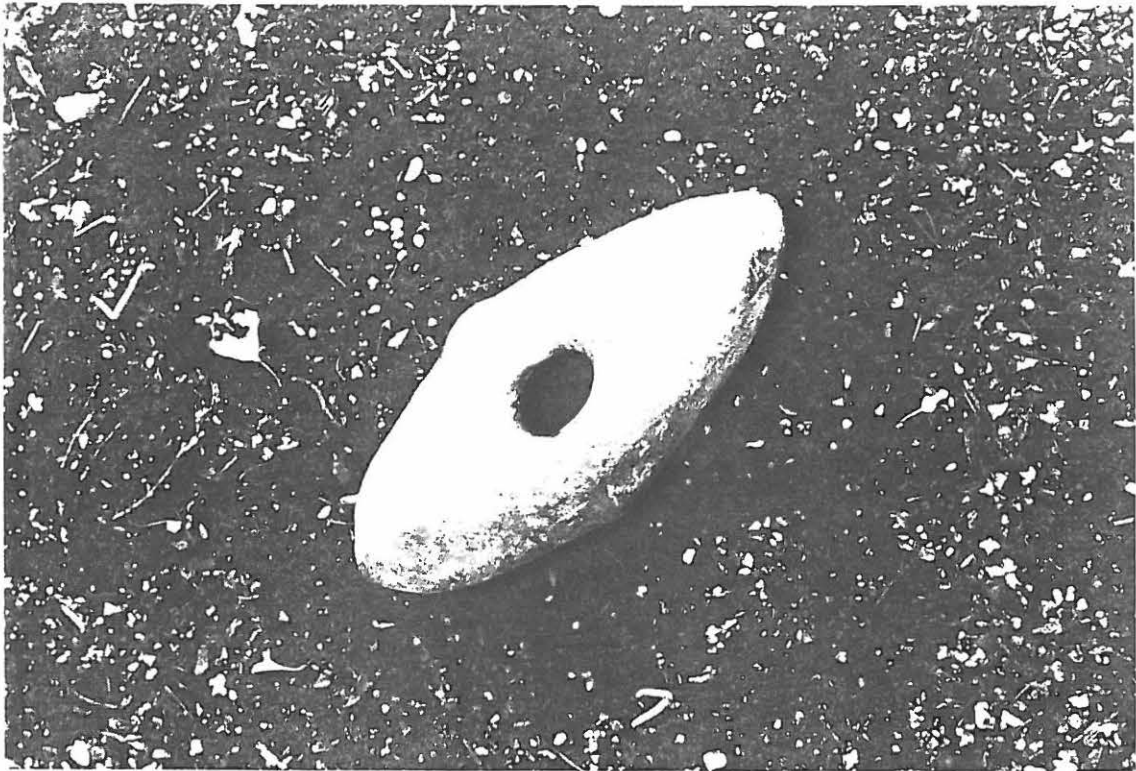

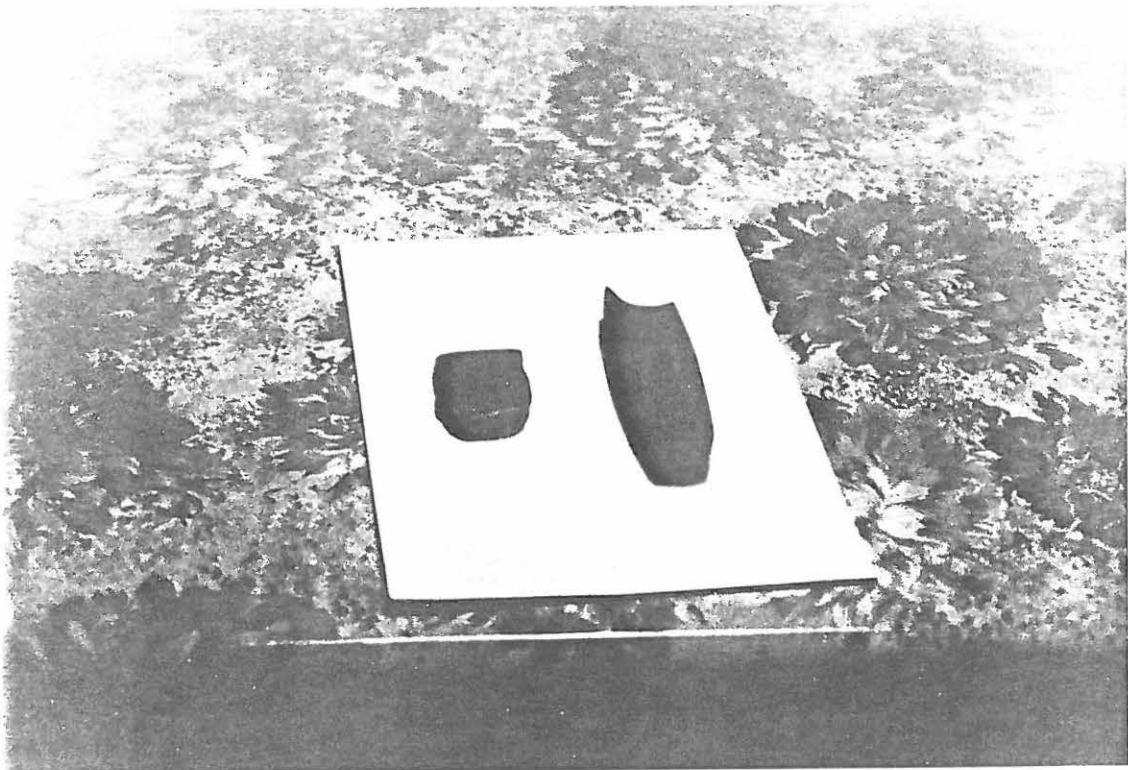
40-41

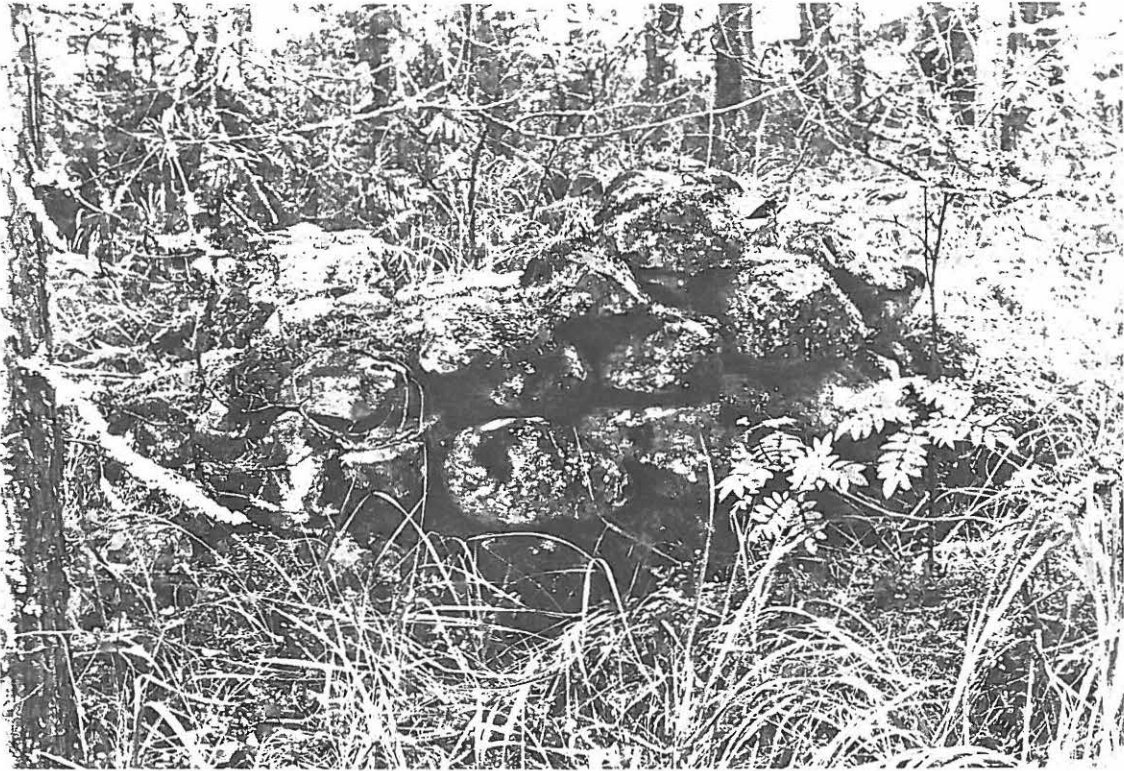
43

44

45

46

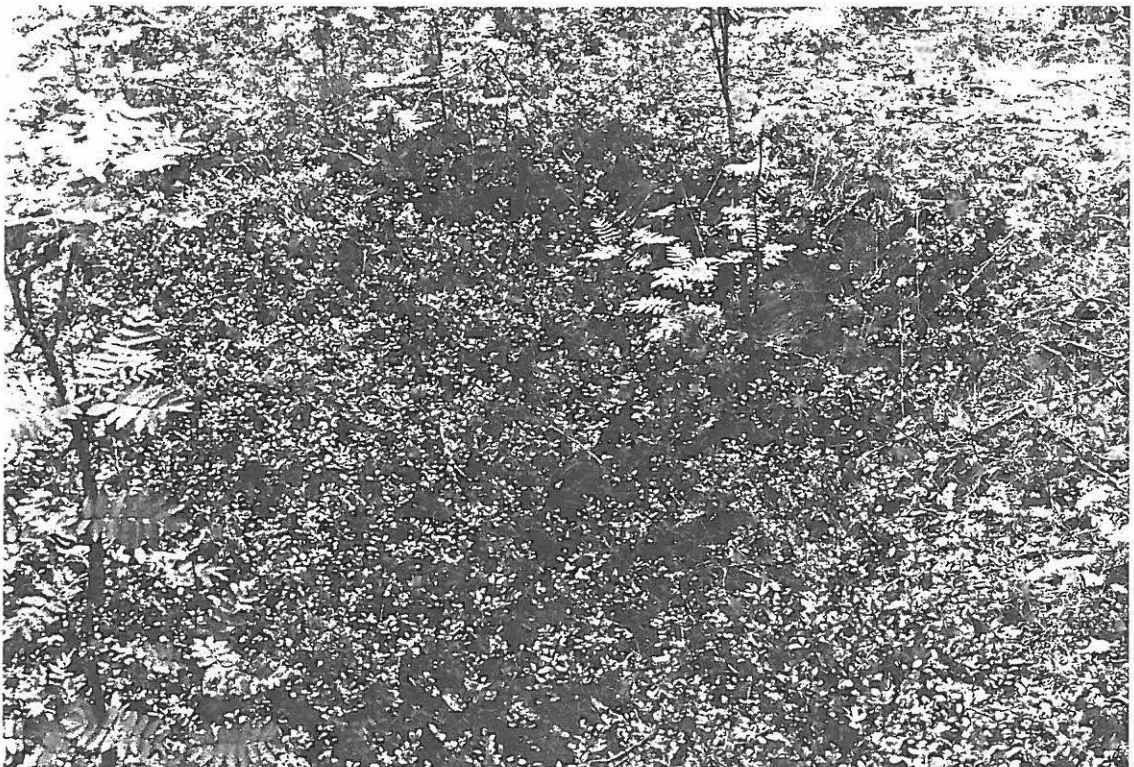

47

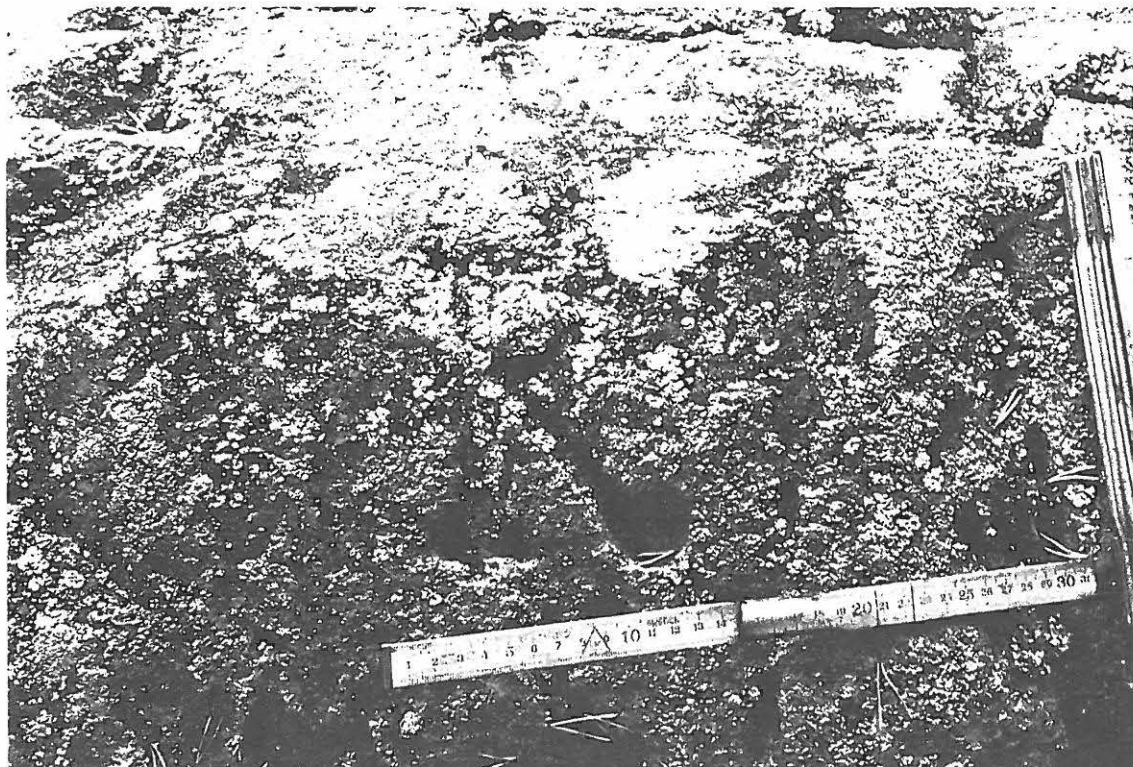
49

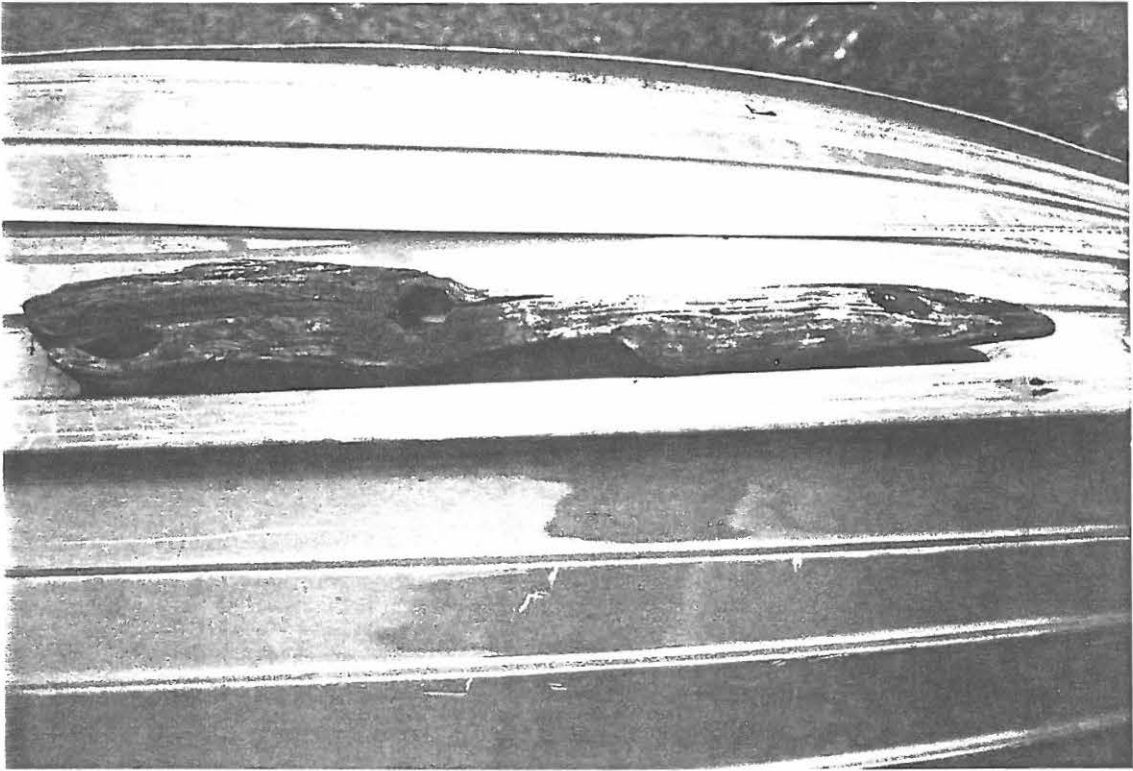
50

51

52

53

54

55

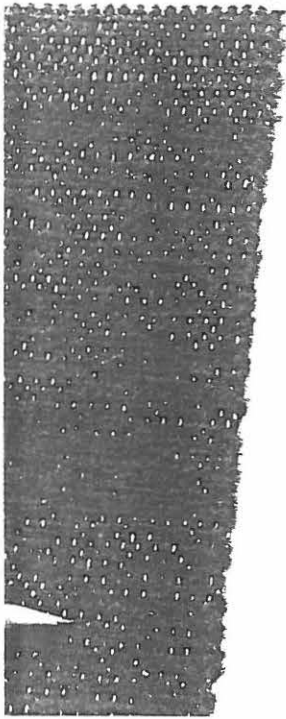
56

57

58

59

60

61

LIITE 3. LÖYTÖIHIN LIITTYVIÄ DOKUMENTTEJA

Ilman ympäri
totuus vetää

I. Spurgeon

Kun kivikauden esineitä on löydetty laajoilta alueilta sielläkin, missä sen väestön asuinsijoja ei ole tavattu, voimme päätellä, että se on ollut kuten metsästäjäkansat yleensä, vaeltavaa kansaa, joka on tehnyt pitkiäkin erämatkoja ja turvallisuuden takia sopivan suurissa ryhmissä.

Tällainen metsästäjäryhmä on lähtenyt Laatokan ja Vuoksen rannoilta olevilta asuinsijoiltaan Hiitolan—Kokkolanjoen rantoja pitkin vaeltamaan koskemattomiin erämaihin pyydystämään sen rikkaita ja arvokkaita turkiselämiä. Matkan varrella on se pysähtynyt sopivissa paikoissa kalastamaan luuonvillaan joen lohja ja harjuksia, jotka erämaan rauhassa kuten metsänriistakin saivat elää ja lisääntyä. Tämä riistan runsaus ja monipuolisuus oli nähtävästi se tekijä, joka sai kivikauden erämiehet tulemaan tänne antoisille alueille, vaivalloisille, tietömmille taipaleille.

Todistuksena heidän käynnistään ovat muutamat tältä alueelta tehdyt esinelöydöt, jotka muodoltaan kuuluvat kampakeramiikka-aikakauteen, sen idäntyyppisiin esinelajeihin. Sellainen on Kokkolanjoen Kangaskoskelta löydetty piikivestä tehty siromuotoinen ja sileäksi hiottu, reikällinen kivikirves, jonka puuvarsi oli tuhansien vuosien aikana täydellisesti lahonnut. (Kirveen antoi kirjoittaja v. 1908 Karjalaiselle Osakunnalle Sortavalan museoon vietäväksi). Niinikään näin isoisäni laatikossa samanlaisen kivikirveen, jonka hän oli löytänyt Kivijärven Revonrannalta.

Parikkalan alueelta on myös löydetty erittäin kaunismuotoinen, nelisärmäinen ja tehokkaan

Esihistoriallisten ihmisten jälkiä Kaakkois-Seutumme alueella

II

ALE REINIKAINEN

näköinen kivinen keihäänkärki (Tietosanakirjassa kuva 7, kivikauden esineitä). Ehkä kuuluisimmat näistä kaikista ovat Parikkalan Kaunissaaren keramiikkalöydöt: saviastiain kappaleet, joista kokoon sovitamalla on saatu parempi käsitys kivikauden ihmisten saviruukkujen ja -patojen muodoista.

Kaksi kivikauden löytöä Simpeleeltä

Täällä Simpeleellä on tänäkin vuonna tehty kaksi kivikauden löytöä, kaksi piikivestä jotensakin samalta paikalta Kokkolanjoen rannalta, tehtaan alapuolelta. Toinen, pienempi kirves on edessäni pöydällä. Sen löysi naapurini Eino Räihä, kun oli etsimässä joen rannalta sopivia saunakiviä. Olemme ajatelleen antaa sen yhteiskoulun kokoelmiin.

Kuten lehdestä (14. 10) olette lukeneet, on muuallakin kuin Laatokan ja Vuoksen varrella kivikautista asutusta. Sellaista on löydetty Pornaisten Laukkoskella Mustijoen alueella. Paikka sijaitsee joen äyräältä n. 23 m merenpinnan tasoa ylempänä ja korkeus viittaa siihen, että kyseessä on n. 4000 vuotta vanha asuinpaikka. Ajan laski tiedemies Geologisesta Tutkimuslaitoksesta ns. siitepölyanalyysillä, jota käytetään kvartäärikäytisten kerrosarjojen, varsinkin turve-, lieju- ja savikerrostumien iän määrittämiseen maalajeihin sisältyvien fossiilisten siitepölyjen avulla. Kysymykseen tulee ennen kaikkea tavallisten metsäpuiden pöly.

Kivikirves, josta maist. Ale Reinikainen mainitsee kirjoituksessaan ja jonka muinaisjäänöksen Eino Räihä löysi.

Jääkauden jäljet

Jääkausi kuuluu ajanjaksoon, jonka kuluessa suuri osa Euroopaa ja Pohjois-Amerikkaa on ollut mannerjäätikön peittämänä, kuten Grönlanti vielä nykyäänkin. Ja sen asukkaat lienevät asuneet kuten Grönlannin eskimot talvella lumesta tehdyissä asunnoissa, joita lämmitetään sulalla hylkeen rasvalla. Kesällä asuttiin hylkeen nahoista valmistetuissa teltoissa.

Päättävän jäätikön reunan lähestyessä Salpausselkävyötä, täytti balttilainen jäämeri Itämeren altaan etelä- ja kaakkoisosan aina Pohjois-Karjalaan saakka. — Viimeisen jääkauden sulamisvaihe alkoi, kuten keralliset sedimentit (kasautumat) osoittavat: Euroopassa 20.000 vuotta sitten ja jääkauden jälkeinen aika 10.000 vuotta sitten.

Kasviston ja kasvillisuuden historiasta ovat uusimmat tutkimukset antaneet tuloksia, jotka huomattavasti muuttavat entisiä käsityksiä erikoisesti vanhempiin aikoihin nähden. Etupäässä siitepölyanalyysiin perustuvien tutkimusten nojalla tiedetään, että heti mannerjään vetäytyttyä sen verran luoteeseen, että Kaakkois- ja Itä-Suomessa paljastui maata kasvien asuttavaksi, siis noin 12.000 vuotta sitten,

sinne nopeasti sijoittui suo- ja vesikasveja, myös harvaa metsäkasvillisuutta.

Liikkueensa yli maan mannerjäätikkö suurella painollaan pyöristi ja silitti vastasivut, piirsi niiden kalliokiviin uurteita ja vei mukanaan paljon kiviainesta. Kerrostui jäätikön uloimpiin osiin sen alle tai reunoille moreeniksi. Uurteiden suunnasta, silokallioiden vastasivun asemasta ja moreenin (karkea rapakivi) sekä johtolohkareiden tulosuunnasta käy selville jäätikön liikunta.

Ennen suurinta leviämistään ja taas peräytymiskaudelta käy selville jäätikön liikunta. Näinä aikoina se näyttää kulkeneen suunnattomana jäävirtana. Täten ovat syntyneet moreenikerrostumat, joiden vahvuus nousi jäätiköimisalueen reunoissa noin 200 metrin korkeuteen.

Siten ovat syntyneet myös Salpausselät, jotka kohoavat ympäristöstään tavallisesti vain 20—40 metriin, mutta korkeimmat kohdat jopa 80 metriin. Tähän Simpeleelle ovat ulottuneet molempien Salpausselkien jonot, joiden korkeus on Volmanmäen kohdalla n. 60 metriä ja vastapuolella Kokmäen kohdalla n. 50 m. Niiden välisessä kauniissa jokilaaksossa virtaa Kokkolanjoki matkallaan Laatokkaan.

(jatkuu)

Edellisessä osassa oli joitakin oikaisuvälittämättömiä virheitä: Vuosiluvuista 3000—12000 e.Kr. jälkimmäinen lukujättiläinen pois ja toinen kohta, missä puhutaan täällä eläneistä ihmisistä, ei 500 e.Kr., vaan 5000 e.Kr.

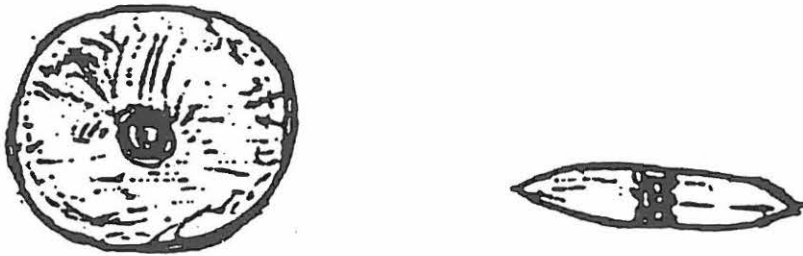
KAAKKOISSEUTU NR. 45 / 1964

RANTALA TORSANSALO

Reikäkivi (ks.s 10). Kuva on ote kouluille tehdystä historian monisteesta.

Kuvan on piirtänyt esinettä käsitellyt luokanopettaja koulunjohtaja Seppo Sahla.

Ei mittakaavaa.

Torsajärven rannalta löy-
tyneet kivikirveet ajoit-
tuvat myöhemmälle kivi-
kaudelle. Kirveiden reiät
ovat taidolla tehdyt ja
terät hiotut.